

MUSEOVIRASTON TILINPÄÄTÖS

2022

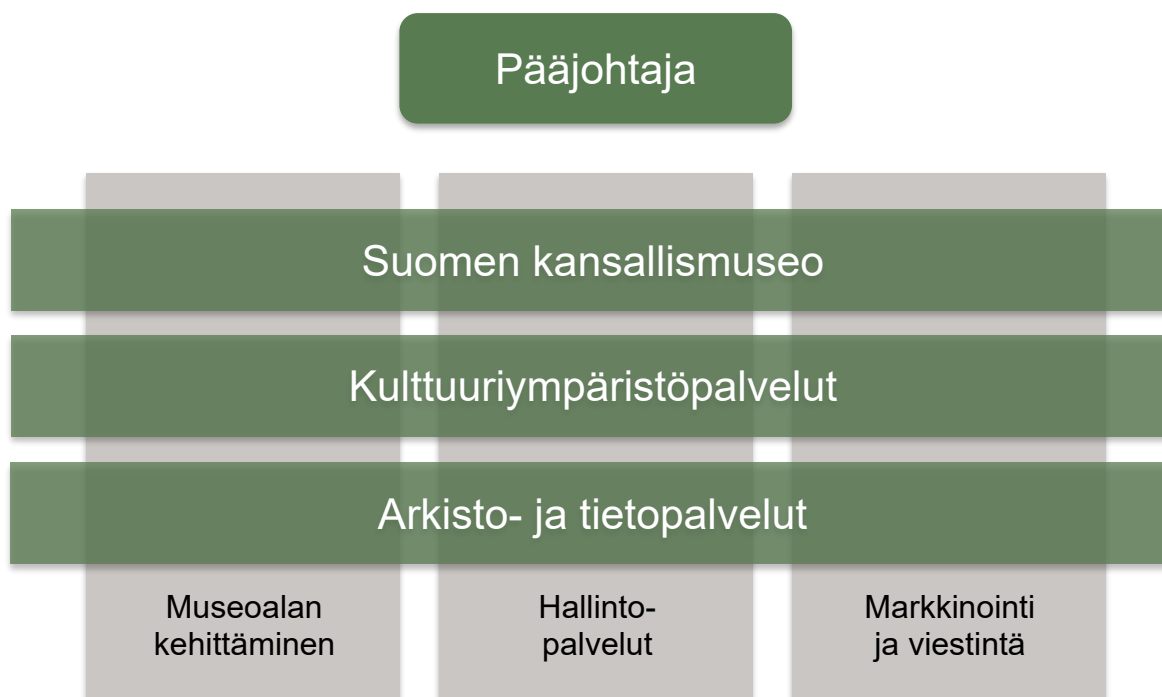

Museovirasto

SISÄLLYS

1. Toimintakertomus.....	3
1.1. Johdon katsaus.....	3
1.2. Tuloksellisuus	7
1.3. Vaikuttavuus	18
1.3.1. Toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	18
1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	22
1.4. Toiminnallinen tehokkuus	24
1.4.1. Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus	24
1.4.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	35
1.4.3. Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus.....	40
1.5. Tuotokset ja laadunhallinta	41
1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	41
1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	44
1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	52
1.7. Tilinpäätösanalyysi	55
1.7.1. Rahoituksen rakenne.....	55
1.7.2. Talousarvion toteutuminen.....	55
1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma	55
1.7.4. Tase.....	56
1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	57
1.9. Arviointien tulokset.....	57
1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	57
2. Talousarvion toteutumalaskelma	58
3. Tuotto- ja kululaskelma	61
4. Tase	62
5. Liitetiedot	64
6. Allekirjoitus	71

Museoviraston organisaatio 2022

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset

Vuoden 2022 merkittävin toimintaympäristön muutostekijä oli helmikuusta alkaen Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, joka nosti varautumisen kysymykset toiminnan osaksi aivan uudella tavalla. Sodan vaikutukset koko maailmantalouteen ovat näkyneet myös kiihtyvänä inflaationa, energia- ja muiden kustannusten nousuna myös Museoviraston taloudessa. Lisäksi koronavuosien vaikutukset näkyivät edelleen varsinkin alkuvuonna, mutta jo lieventyneinä. Museot, nähtävyyshankkeet ja arkistopalvelut voitiin pitää avoimina, vaikka tapahtumiin ja asiakasmääriin liittyi helmikuulle asti vielä rajoituksia. Ulkomaisten matkailijoiden määrä ei palautunut vuoden kuluessakaan entiselle tasolle.

Kulttuuriperinnön säilymistä Ukrainassa tuettiin asiantuntijayhteistyöllä ja toimittamalla konservoinnin erikoistarvikkeita ja -materiaaleja Ukrainaan. Tuki jatkuu vuonna 2023 erillisrahoituksen turvin. Maailmantilanteen vaikutuksia sekä ukrainalaisten auttamistoimia Suomessa dokumentoitiin Suomen kansallismuseon ja Museoviraston kuvakokoelmien toimesta, ja Kansallismuseossa järjestettiin kesäleiritointia yhteensä 180 Ukrainasta paenneelle koululaiselle.

Suuria muutos- ja uudistushankkeita

Virastolla on toimintavuoden aikana ollut käynnissä historiallisen suuria uudistus- ja tilahankkeita sekä muuttoja. Orimattilan Keskusvaraston kokoelmien muuttohanke on edennyt suunnitellusti. Vantaan Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennus ja korjaushanke on vaikuttanut monin tavoin toimintaan. Kansallismuseon lisärakentamisen käynnistyminen viivästyi kaavavalituksen johdosta siirtyen arviomme mukaan vuoden 2023 syksyyn.

Rakentamisen siirtyessä eteenpäin Kansallismuseon ohjelmistoon otettiin vielä kaksi uutta näyttelyä, joista joulukuussa 2022 avautunut Akseli Gallen-Kallela nosti vuoden tuotto-odotukset yli odotetun. Suomen kansallismuseon kohteiden tuottojen nopeaa palautumista normaalille tasolle koronan jälkeen ovat merkittävästi edesauttaneet koronatuotot, kun museossa on ollut valmiudet palauttaa ohjelmistot ja palvelut nopeasti ennalleen rajoitusten poistuessa.

Samaan aikaan on valmistauduttu Suomen kansallismuseon toiminnan laajenemiseen ja resursointiin yleisötilojen laajentuessa. Kansallismuseon lisärakentaminen merkitsee myös uusien toiminta- ja palvelumallien luomista, joita valmistellaan tiiviisti ja samanaikaisesti rakennus- ja tilasuunnittelun kanssa. Hankkeessa on luotu uudistuvalla Kansallismuseolle visio sekä kehittämistä ohjaavat yhteiset arvot, kehitetty asiakastiedon keräämistä ja hyödyntämistä, analysoitu kohderyhmiä ja määritelty asiakaskokemuksen kehittämistavoitteet. Kansallisten ja kansainvälisten verrokkien pohjalta on työstetty ohjelmistotuotannon prosessia ja organisoitua, kartoitettu osaamistarpeita, kumppanuuksia ja liiketoiminnan mahdollisuuksia.

Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen -hanke eteni budjettiin 2022 ja kehyyseen 2023–25 saadun rahoituksen turvin, joten Sturenkadun tiloista luopuminen ja yhteistyössä Kansallisgallerian kanssa toteutettava Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennustyö on käynnissä. Kokonaisuuteen liittyvä arkisto- ja tietopalveluiden kokoelmien ja arkiston siirto- ja haltuunottohanke, ns. SIHA-hanke on käynnissä vuoteen 2025 ja nostaa näille vuosille viraston henkilöstömäärää, samoin kuin Keskusvaraston muuttohankekin.

Toimialaa koskevat merkittävimmät hallitusohjelmaan kirjatut hankkeet ovat olleet muinaismuistolain uudistaminen ja Kulttuuriperintöstrategiatyö, joiden molempien vuorovaikutteisessa valmistelussa virasto on ollut keskeisesti mukana niin sihteeristössä kuin ohjaus- ja seurantaryhmissä.

Tunnustuksia toiminnasta

Suomen kansallismuseo palkittiin saamelaiskokoelman palauttamisen hankekokonaisuudesta Europa Nostra -kulttuuriperintötunnuksella. Kulttuuriympäristöpalveluiden rakentama Korjaustaito.fi - verkkopalvelu sai SAFA-palkinnon 2022 onnistuneesta korjaustiedon välittämisestä. Valtiokonttorin rahoittama Kestävät virastot -hanke yhteistyössä ”kaverivirastojen” (Taike, Suomenlinnan hoitokunta, Kansallisarkisto) kanssa sai Valtiokonttorin ja Työ 2.0 -hankkeen jakaman Uuden työn Kaiku-palkinnon keväällä Valtio Expo 2022 -tapahtumassa.

Näyttelyt houkuttelivat kävijöitä

Suomen kansallismuseon kohteiden kävijämäärä palautui koronavuosien jälkeen normaalille tasolle ylittäen asetetun tavoitteen. Kokonaismäärä 661 000 käyntiä kasvoi 57 % edellisestä vuodesta. Olavinlinna, Hämeen linna ja Suomen merimuseo olivat kukin alueittensa suosituimmat museokorttikohteet, ja Olavinlinna äänestettiin Suomen kiehtovimmaksi linnaksi. Kansallismuseossa oli kolme suurempaa vaihtuvaa näyttelyä: Vaurauden filosofia; Tutkimusmatkoja muinaiseen Lähi-Itään ja Akseli Gallen-Kallela. Suomen merimuseossa Majakkalaiva Kemi avattiin pitkän kunnostuksen jälkeen. Tamminiemessä avattiin näyttely Pitkä loikka - presidentti Urho Kekkonen Jussi Pohjakallion lehtikuviin. Myös hiljattain uusitut perusnäyttelyt Kansallismuseossa ja pandemian aikana avautunut Kohtalona Ruotsinsalmi Suomen merimuseossa vetivät yleisöä.

Kulttuuriympäristöpalveluiden organisaatio uudistettiin

Kulttuuriympäristöpalvelut-osasto valmisteli uudelleen organisoitumista, joka toteutui vuoden 2023 alusta. Uudistuksella vahvistetaan erityisesti viraston valtakunnallista roolia kulttuuriympäristöalan kehittäjänä.

Osasto käynnisti Kulttuuriympäristötyö ja kestävyys -hankkeen, joka palvelee viraston ja alueellisten vastuumuseoiden tarpeita. Hanketta jatketaan vuonna 2023. Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden luettelon (VARK) valmistelu on etenemässä kuulemisvaiheeseen ja saatetaan päätökseen vuonna 2023. Korjaustaito.fi-sivusto valmistui ja Rakennettu hyvinvointi.fi -sivustoa kehitettiin edelleen. Myös majakkalaiva Kemin restaurointi valmistui, ja Seurasaaren rakennuskonservointia toteutettiin suunnitelmallisesti käytettävissä olevien voimavarojen mukaisesti.

Arkisto- ja tietopalveluissa uusia haasteita

Arkisto- ja tietopalveluiden asiakaspalvelun toiminta normalisoitui korona-ajan jälkeen. Käynnistynyt kokoelmien ja arkiston siirto- ja haltuunottohanke tulee kuitenkin vaikuttamaan suuresti aineistojen saatavuuteen ja asiakaspalveluun. Metallinetsinlöytöjen lukumäärä ja käsittelyn työnsarka on merkittävä.

Kokoelmien avaaminen verkkoon Finnan kautta on edennyt suunnitellusti ja aineistojen katselukerrat palvelussa ovat korkealla tasolla.

Lehtitalojen siirtyessä digitaaliseen aikaan ovat vanhat analogiset valokuva-arkistot kriittisessä elinkaaren vaiheessa. Museoviraston Journalistinen kuva-arkisto on saanut hallinnoitavakseen keskeisiä kansallisia ja maakunnallisia aineistoja (mm. Hufvudstadsbladet, Suomen Kuvalehti). Haltuunotoilla varmistetaan keskeisten kulttuuriperintökohteiden säilyminen. Työ jatkuu lähivuosina sekä omalla että kumppanien kautta hankitulla rahoituksella.

Museoalan ohjauksella tuloksekas vuosi

Museovirasto kävi vuoden 2022 keväällä Museolain mukaiset neuvottelut alueellisten vastuumuseoiden kanssa niiden alueellisista tehtävistä. Neuvotteluiden pohjalta 32 alueellista vastuumuseota ovat toimittaneet päivitettyt alueellisen työn suunnitelmat 2023–2026 opetus- ja kulttuuriministeriölle. Museovirasto antoi suunnitelmista ja työn resursoinnista lausunnot ministeriölle elokuussa. Valtakunnallisten vastuumuseoiden neuvottelukierros tehtävistä käydään keväällä 2023. Kierroksen valmistelu on alkanut Museovirastossa.

Museovirasto jakoi vuonna 2022 sille osoitettuja valtionavustuksia yhteensä yli 4 miljoonaa euroa: uutena avustusmuotona jaettiin avustukset museoille kuvataiteilijoiden näyttelypalkkioihin. Virasto aloitti myös valmistelut valtionhallinnon yhteisen valtionavustusten toimintamallin ja tietojärjestelmän käyttöönottamiseksi. Ensimmäinen pilottihaku tehdään keväällä 2023 ja tuotantoon kaikkien avustustyyppien osalta järjestelmä on tarkoitus ottaa asteittain vuosina 2023 ja 2024.

Museovirasto alkoi valmistella “Alvar Aallon humaani arkkitehtuuri” -esitystä UNESCO:n maailmanperintölistalle hankerahoituksen varmistuttua. Valmistelutyö edellyttää laaja-alaista asiantuntija- ja sidosryhmäyhteistyötä, ja kestää vuoteen 2025 asti. EN:n kulttuurireittisopimuksen tiekarttatyö valmistui ministeriön johdolla keväällä 2022, ja on parhaillaan lausuntokierroksella. Museovirasto varautui kehittämishankkeen puitteissa sopimuksen kansallisen toimeenpanon koordinointiin. EU-rahoitteinen MOI! Museums of Impact –hanke saatiin päätökseen. Hankkeessa luotiin Museoviraston johdolla eurooppalainen itsearviointimalli museoiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehittämiseen.

Viraston yhteisiä kehittämishaasteita

Museovirasto sai 2022 alussa valmiiksi oman Kestävän kehityksen toimintaohjelmansa, jonka tavoitteena on integroida kestävyysnäkökulmat jatkuvaan toimintaan. Toimeenpanon ja seurannan varmistamiseksi perustettiin virastoon kestävä kehityksen rinki. Muutenkin virasto on toiminut aktiivisesti kestävä kehityksen kysymyksissä, jotka ovat olleet vahvasti esillä sekä kansainvälisessä että valtion virastojen välisessä yhteistyössä.

Hallintopalveluissa erityisesti rekrytoinnit työllistivät tämän vuoden aikana. Virastossa on isoja projekteja meneillään ja lisäksi myös muuta vaihtuvuutta on ollut paljon hyvän työllisyystilanteen takia. Virastossa on ollut normaaliin verrattuna myös kaksinkertainen määrä eläköitymisiä. Erinomaisen työllisyystilanteen takia myös rekrytointihaasteita on ollut jonkin verran. Sairauspoissalot ovat edelleen alhaisella tasolla, vaikka ovat nousseet edellisestä vertailujaksosta. Korona on aiheuttanut jonkin verran poissaoloja. Henkilöstökoulutusta on järjestetty mm. työsuojelusta ja riskien arvioinneista. Lisäksi on järjestetty työterveyshuollon voimavaravalmennuksia.

Hankintojen kehittäminen on ollut edelleen tärkeä painopiste ja vuoden aikana on integroitu hankintakalenteria ja sopimushallintaa muuhun toiminnan ja talouden suunnitteluun. Koronapandemian aikana syntyneitä hyviä etätyö- ja kokouskäytänteitä on jatkettu. Etätyöskentelyn määrä on jäänyt pysyvästi korkealle tasolle korona-aikaa edeltävään tilanteeseen verrattuna. Työhön paluun sujumiseksi ja yhteisöllisyydestä huolehtimiseksi osastoilla ja yksiköissä on sovittu uusista työskentelyn tavoista. VMBaron avaintulokset olivat ennätyskelliset ja pääsääntöisesti valtion keskiarvojen yläpuolella: henkilöstön työtyytyväisyysindeksi oli 3.86, johtajuusindeksi 3.65 ja työyhteisöindeksi 4.11. Suuret projektit ja muutokset työtavoissa, tiloissa ja toimintamalleissa sekä niihin liittyvät epävarmuustekijät kuormittavat silti henkilöstöä. Syksyn työsuojelutarkastuksissa huomiota kiinnitettiin myös psykososiaalisen kuormituksen kokemuksiin. Henkilöstön jaksamiseen, sekä tiedonkulkuun monitahoisissa muutoksissa ja tilanteissa on tärkeä panostaa.

Lähtöleveysnäkökulma

Maailmantalouden kriisi tulee näkökulmaan edelleen myös viraston vuoden 2023 toiminnassa ja taloudessa kustannusten nousupaineina. Virastolla on käynnissä historiallisia suuria uudistus- ja tilahankkeita, mutta muutoksista huolimatta virasto pyrkii etsimään keinoja talouden tasapainottamiseen.

Kansallismuseon lisärakentamisen käynnistyminen viivästyi kaavavalituksen johdosta siirtyen arviolta vuoden 2023 syksyyn. Hankkeen onnistumisen kannalta ratkaisevaa oli, että viivästyksestä aiheutuva rakennuskustannusten kasvu huomioitiin esitetyllä tasolla täydentävässä talousarviossa vuodelle 2023. Lisärakennushankkeen kanssa samaan aikaan ajoittuvat myös julkisivujen ja talotekniikan peruskorjaushankkeet sekä toimistotilojen uudistus. Väistötilatarve ajankohtaistuu syksystä 2023 alkaen. Rakentamisaika tulee edellyttämään myös museon sulkemista vähintään kahdeksi vuodeksi tämänhetkisen arvion mukaan, mikä vaikuttaa merkittävästi Museoviraston tulokertymään koko rakentamisaikana (2023–2026). Edellisyksien siirtomäärärahat ovat tässä tilanteessa siten taloudellisesti ja toiminnallisesti tarpeellisia ja välttämättömiä, ja niillä voidaan turvata tarvittava lisärahoitus vähintään vuodelle 2024. Lisäksi tarvitaan Kansallismuseon toimintamäärärahan tason korotus vuodesta 2025 alkaen.

Kansallismuseon lisärakentaminen merkitsee toiminnan laajentumista ja edellyttää myös uusien toiminta- ja palvelumallien luomista, joita valmistellaan tiiviisti rakennushankkeen rinnalla. Kehittämällä vahvistetaan Suomen kansallismuseon toimintaa kokonaisuutena: myös muut museoperheen kohteet hyödyntävät toimintamallityön tuloksia ja uutta osaamista. Samaan aikaan fyysisen kävijäkokemuksen kanssa rakennetaan digitaalista yleisösuhdetta valtakunnallisesti. JTS-suunnitelmissa esitetty toimintamäärärahan tason tarkistaminen on välttämätön edellytys laajentuvan Kansallismuseon toiminnalle, mutta palvelee samalla myös museon valtakunnallisia palveluita.

Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen -hanke, ja siihen sisältyvä ns. SIHA-hanke on kehityksessä 2023–25, joten lähivuosia leimaavat mittavat kokoelmien haltuunotto ja muutot sekä Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennustyö. SIHA-hanke on käynnistynyt vuoden 2022 aikana ja keskeiset rekrytoinnit on suoritettu. Aineiston valtavan koon vuoksi työ on haastavaa ja ennakoimattomiinkin haasteisiin on tulevana vuosina varauduttava. Hankkeen seurannan ja riskienhallinnan tehostamiseksi tullaan vuoden 2023 aikana kokeilemaan ketterää projektimallia. Museoviraston toimitila- ja työympäristöuudistus koskettaa seuraavien vuosien aikana koko pääkaupunkiseudulla toimivaa henkilöstöä. Uudistusten tavoitteena on vastata muuttuneisiin työn vaatimuksiin sekä valtion uuden toimitilastrategian tavoitteiden toteuttamiseen. Toimitilakustannuksista (Sturenkadun tiloista luopuminen) saadaan pysyvää merkittävää säästöä vuodesta 2026 alkaen.

Suomen kansallismuseon kokoelmien siirto Orimattilan Keskusvarastosta Vantaalle jatkuu ja etenee. Hankkeessa luotuja hyviä käytäntöjä sovelletaan myös Museoviraston arkeologisten kokoelmien sekä kuvakokoelmien ja arkistojen muuttoon Sturenkadulta. Samaan aikaan muuton kanssa on turvattu museon kokoelmien käytettävyyttä mm. näyttelyihin ja tutkimukseen. Erityisesti Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kokoelmiin kohdistuu kansainvälistä kiinnostusta, ja paine kokoelmien provenienssitutkimukseen kasvaa.

Kulttuuriympäristöpalvelut -osaston uudistumista jatketaan mm. kiinnittämällä huomiota palveluiden ja toimintamallien kehittämiseen. Lähtökohtina ovat olleet mm. kulttuuriympäristötiedon ja digitaalisten palveluiden merkityksen kasvu sekä osaamisen kehittäminen tulevaisuuden tarpeita silmällä pitäen. Näihin panostetaan jatkotyössä.

Muinaismuistolain uudistuminen laiksi arkeologisesta kulttuuriperinnöstä etenee 2023 ja lain jatkotyöt, muuttuvat toimintatavat ja arkeologisen tiedon hallintaan liittyvät kehittämistoimet vaativat panostusta myös virastolta. Viraston lakisääteiset asiantuntija- ja viranomaistehtävät lisääntyvät osin entisestään

meneillään olevan lakiuudistuksen myötä. Myös 2022 valmistuneen kulttuuriperintöstrategian jatkoksi varaudutaan toimeenpano-ohjelman laatimiseen. Valmistella oleva selvitys museolain toimeenpanosta arvioi järjestelmän kehittämistarpeita, ja tästä saattaa syntyä kehittämistarpeita myös Museoviraston toimintaan. Lain mukainen valtakunnallisten vastuumuseoiden neuvottelukierros käydään keväällä 2023.

Vuonna 2023 aloitetaan valtakunnallisen tilannekuvauksen laatiminen virtavesien kulttuuriperinnöstä. Modernin rakennusperinnön toimintaohjelma on valmistumassa ja sen toteuttaminen aloitetaan vuonna 2023. Kulttuuriympäristön yhteistyössä keskitytään myös jatkossa museokentän ohella erityisesti valtion ja kirkolliseen kulttuuriperintöön sekä kansainväliseen toimintaan.

Vuonna 2023 merkittävät panostukset arkisto- ja tietopalveluissa liittyvät SIHA-hankkeen lisäksi viraston digitaalisen kyvykkyyden vahvistamiseen, mitä tullaan edistämään hankekokonaisuuden kautta. Kärkinä ovat peruspalveluiden ja digitaalisen perustan vahvistaminen, kulttuuriympäristötiedon kokonaisuus, digitaalisen osaamisen ja kyvykkyyden kasvattaminen sekä digitalisointi ja digitaalinen kulttuuriperintö. Myös viraston perustietotekniikan ja järjestelmäpalveluiden kokonaisuudessa on havaittu merkittävää korjausvelkaa.

Kulttuuriympäristötiedon tulevaisuuden linjauksia on valmisteltu syksyn 2022 aikana yhteistyössä viraston sisällä ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Laaditun kokonaissuunnitelman ja arkkitehtuurin tavoitetilan pohjalta on priorisoitu kehittämiskartta vuosille 2023–2025. Osaamisen osalta 2023 tullaan kokeilemaan uudenlaisia osaamisen rekrytoinnin tapoja, panostamaan koulutukseen ja ottamaan käyttöön idea- ja hankesalkku. Virastossa on tavoitteena aloittaa uusi digitaaliseen kulttuuriperintöön keskittyvä pääkokoelma sekä käynnistää kuvallisen ja esineellisen aineiston digitoinnin osaamiskeskus. Osaamiskeskuksen tavoitteena on nostaa museosektorin ja viraston kokoelmatyön tuottavuutta, nopeuttaa uuden teknologian ja työtapojen omaksumista, ohjata digitointityötä ja vahvistaa alan kilpailukykyä.

Asianhallinnan VirastoVahva-palveluiden käyttöönotto tapahtuu 2023 keväällä ja tulee työllistämään asiantuntijoita. Valtionavustustoiminnan kehittämisessä otetaan käyttöön valtion yhteinen VA-digi -järjestelmä kevään 2023 pilotoinnin kautta.

Lähitulevaisuudessa varautuminen erilaisiin poikkeustilanteisiin on entistä keskeisempää. Museovirasto kantaa huolta kulttuuriperinnön ja kulttuuriperintötiedon säilymisestä myös kriisitilanteissa ja onkin esittänyt sekä Haagin sopimukseen perustuvan suojeluluettelon voimaanssaattamisen resursointia että panostamista kulttuuriperinnön digitalisaatioon, mm. 3D-mallintamiseen. Kulttuuriperinnön roolia ja profiilia osana kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa on syytä pyrkiä kasvattamaan ja tekemään näkyväksi.

1.2. Tuloksellisuus

Talousarvioesityksen 2022 tulostavoitteet

Tulostavoite	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Tavoite / arvio 2022	Toteutuma 2022	Tavoite / arvio 2023	Tietolähde
	Tuotokset ja laadunhallinta						

Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	465 834	947 311	1 939 477	700 000	1 387 063	1 500 000	Finnan käyttäjätilastot ARTIn M- asemalla
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	263 795	266 225	310 846	310 000	353 994	345 000	Finna.fi-organisaation aineistot (Museovirasto + Kansallismuseo)
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	762 481	495 486	421 845	600 000	660 860	600 000	SKM ylläpitämä kävijätilasto
Toiminnallinen tehokkuus							
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,37	3,15	3,13	2,16	1,98	2,16	Kävijätilasto ja Kieku
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,96	5,78	6,08	3,9	4,79	3,9	Kävijätilasto ja Kieku
Henkisten voimavarojen hallinta							
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,85	3,83	3,79	3,79	3,86	3,8	VM Baro
Kokonaishenkilötyövuodet	276	274	275	275	307	299	Kieku

Tulosopimuksen 2020–2023 tulostavoitteet

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1						
Museovirasto edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta, ja parantaa kulttuuriperinnön fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta ja osallisuutta kulttuuriperintöön (HO, KUPO strategia, TAE).						
Toimenpide 1: Museovirasto ja Kansallismuseo vahvistavat uusien kohderyhmien ja erityisesti vähemmistöjen osallisuutta kansallisen kulttuurin määrittelyyn.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Kansallismuseon päivitetty kokoelmapolitiikka		Valmis. Kokoelmapolitiikka valmis-tunut.	-	-	-	
Saamelaiskokoelman luovuttaminen Siidalle			Valmis. Siirto toteutettu.	-	-	
Suuren yleisen luottamus Museoviraston toimintaan (T-Median luottamus ja maine - tutkimus)	Sidos-ryhmätuen arvo 3,68	Toteuma 3,65 Tavoite 3,5	-	Toteuma 3,57 Tavoite 3,5	-	T-Median luottamus ja maine -tutkimus

Toimenpide 2: Kansallismuseo ylläpitää korkeatasoista, ajankohtaista ja kiinnostavaa ohjelmistoa, jossa huomioidaan kulttuurinen monimuotoisuus.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Kansallismuseon kohteiden kokonaiskävijämäärä	Toteuma 762 481 Tavoite 598 500	Toteuma 495 486 Tavoite 730 000	Toteuma 421 845 Tavoite 600 000	Toteutuma 660 860 Tavoite 600 000	600 000	SKM ylläpitämä kävijätilasto
Tavoite 2 Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi (OKM strategia, KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Museovirasto osallistuu maankäyttö- ja rakennuslain ja muinaismuistolain uudistamiseen sekä kulttuuriperintöstrategian laatimiseen.						
Toteutuma 2022: Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus jaettiin 2022 kahtia rakentamis- ja alueidenkäyttölakiin. Museovirasto seurasi molempien etenemistä aktiivisesti, rakentamislaista lausuttiin ympäristövaliokunnalle, jonka kuultavana virasto myös oli. Muinaismuistolain uudistuksen valmistelua jatkettiin, Museovirasto panos oli aktiivinen sekä työ- että seurantaryhmässä ja mm. keskustelutilaisuuksien järjestelyissä.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Kulttuuriperintöstrategia-työhön käytetty aika, htv	-	Toteuma: Strategiatyö käynnistyy 2021 Tavoite 3 htv	Toteuma 0,3 htv Tavoite 3 htv	Toteuma 0,06 htv Tavoite 0,2 htv	0,2	Kieku; seuranta-koodi 60601976
Toimenpide 2: Museovirasto toteuttaa yhteistyössä ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa Kulttuuriperintöbarometrin 2021.						
Toteuma 2022: Kulttuuriperintöbarometri valmistui vuoden 2021 lopulla.						
Toimenpide 3: Museovirasto luetteloivat valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet vuoteen 2022 mennessä.						
Toteuma 2022: VARK edistyi, valmistuu vuonna 2023. Vuoden 2022 aikana tehtiin viimeisiä maastotarkastuksia ja viimeisteltiin valikoima, valmisteltiin paikkatietoaineistot, kuulemisaineistot (mm. SOVA-selvitys) sekä kuulemissovellus, jonka kautta voi antaa palautetta kohteista.						
Tavoite 3 Museovirasto edistää kestävästä kehityksestä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja oman toimintansa muuttamisen kautta (HO, KUPO strategia).						
Toimenpide 1: Museovirasto kouluttaa muuttamaan omia toimintakäytäntöjään sekä uudistaa muille toimijoille suunnattua ohjeistusta ja kannanottoja kestävästä kehityksestä periaatteiden mukaisesti.						
Toteuma 2022: Kestävä kehityksen toimintaohjelma päivitettiin (valmistui 2021). Kulttuuriympäristötyö ja kestävyys -hanke käynnistettiin. Hankkeessa järjestettiin 2022 kolme tilaisuutta kulttuuriympäristötehtävissä työskenteleville museovirastolaisille ja alueellisille vastuumuseoille sekä tilattiin taustaselvitys.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Museoviraston hiilijalanjälkimittari	-	-	-	-	Perusarvo asetetaan	

Toimenpide 2: Kansallismuseo toimii aktiivisesti kulttuurisen kestävyden vahvistamiseksi ajankohtaisella ja temaattisella ohjelmistolla ja yleisötyöllä (2020–2023).						
Toteutuma 2022: Kulttuurisen kestävyden vahvistaminen on Suomen kansallismuseon toiminnan ja ohjelmiston ydintavoitteita, ja se toteutui läpäisevästi vuonna 2022 sekä kokoelmien kartunnassa ja dokumentointityössä että ohjelmistossa ja yleisötyön teemoissa. Vuonna 2022 teema on edelleen vahvistunut Venäjän hyökkäyssodan tuodessa konkreettisesti esille kulttuurisen kestävyden vaikutuksen resilienssiin.						
Toimenpide 3: Korjausrakentamisen ja restaurointien ohjeistus uusitaan painotuksina perinteinen rakentaminen, sotien jälkeinen rakennusperintö sekä ekologinen ja kulttuurinen kestävyys. Verkkojulkaisu aiheesta on kokonaan valmis 2021.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Saatavilla olevan tiedon parantuminen	-	-	Toteuma: Verkkosivusto saatiin valmiiksi 2021, mutta sen julkistaminen ja viimeistely siirtyi vuodelle 2022. Sivuston sisällöt vaativat vielä täydentämistä 2022 alkaen (pysvä toiminta). Tavoite: Ohjeistus uusittu (verkkojulkaisu valmis)	Toteuma: Korjaustaito.fi-verkkosivusto valmistui 2022. Sivustoa täydennettiin jatkuvasti ja siitä tuli pysyvä osa korjausneuvontaa. Tavoite: Verkkosivun aineiston täydentäminen ja vakiinnuttaminen	Verkkosivun ylläpito keskeisenä osana Museoviraston korjaus- ja restaurointiohjausta.	
Toimenpide 4: Museoviraston jakamien avustusten arviointikriteereihin lisätään kestävästä kehitystä koskeva kriteeri.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Kestävyden teema läsnä avustushakemuksessa/kaikki hakemukset %	-	Toteuma 82 % Tavoite 20 %	Toteuma 100 % Tavoite 25 %	Toteutuma 100 % Tavoite 30 %	100 %	
Tavoite 4 Museoviraston palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi kulttuuriperintöä koskevan tietopohjan laajentamiseksi, tutkimuksen mahdollistamiseksi ja ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä (HO, OKM strategia, KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1–3: Museoviraston digitointisuunnitelma uudistetaan ja aineistoja avataan digitointisuunnitelman mukaisesti, otetaan käyttöön kulttuuriperintöaineistojen digitaalinen pitkäaikaissäilytyspalvelu sekä metallinetsinlöytöjen ilmoitus- ja palautepalvelu.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Internetiin avattujen kokoelma-aineistojen määrä, kpl	265 795	Toteuma 266 225 Tavoite 285 000	Toteuma 310 846 Tavoite 305 000	Toteuma 353 994 Tavoite 325 000	345 000	Finna.fi-tilastot

Digitoitujen tutkimusaineistojen katselukerrat	Toteuma 75 393 <i>Tavoite</i> 60 000	Toteuma 141 459 <i>Tavoite</i> 70 000	Toteuma 140 554 <i>Tavoite</i> 150 000	Toteutuma 291 479 <i>Tavoite</i> 150 000	160 000	Aineistojen katselukerrat (raportit ja Asiat-rekisteri, Muinaiskalupäiväkirja, SALAMAN asiakasliittymät)
Toimenpide 4: Kansallismuseon kokoelmat ja kokoelmapalvelut keskitetään Vantaan kokoelmakeskukseen. Kokoelmien siirto Orimattilasta valmistuu vuonna 2024.						
Toteuma 2022: Suomen kansallismuseon kokoelmien siirto Orimattilan keskusvarastosta Vantaalle on aikataulullisesti edennyt yli puoliväliin. Projekti on hieman jäljessä tavoitellusta aikataulusta tarkasteltaessa siirrettävien kokoelmien määrää. Tämä johtuu Vantaa tilojen laajennus- ja korjausprojektien viiveistä sekä henkilöstön saatavuushaasteista, joihin siirtoprojektin johto ei ole voinut vaikuttaa. Projektisuunnitelmaa, työmenetelmiä ja resurssien kohdennusta säädetään reaaliajassa, niin että keskusvaraston tyhjeneminen aikataulussa onnistuu.						
Tavoite 5 Museoviraston uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä (HO, OKM strategia, KUPO strategia Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Kansallismuseon laajennuksen ja uuden toimimallin suunnittelu ja toteuttaminen sekä kaupallisten kumppanuuksien ja palveluiden kehittäminen (2020–2023).						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Oman toiminnan tuotto % SKM	20 %	Toteuma 20 % <i>Tavoite</i> 22 %	Toteuma 18 % <i>Tarkistettu tavoitetaso</i> 19 %	<i>Tilasto ei ole vielä ilmestynyt</i> <i>Tavoite</i> 20 %	16 %	Museotilasto
Toimenpide 2: Museovirasto kehittää museotalouden elinvoimaisuutta ja toimintakykyä toiminnan arvioinnin ja vertaiskehittämisen avulla. Museoiden arviointimallia kehitetään eurooppalaisen yhteishankkeen tuella (2020–2022).						
Toteuma 2022: Eurooppalainen museoiden arviointimalli julkaistiin marraskuussa 2022.						
Toimenpide 3: Museovirasto tukee maailmanperintökohteiden kehittämistä kulttuurimatkojen kehittämisessä yhdessä Metsähallituksen kanssa ohjauksen, tiedon jakamisen ja valtionavustusten kohdentamisen avulla sekä verkostoitumalla tiiviimmin toimijoiden kanssa (2020–2023).						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteutuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Matkailun kehittyminen maailmanperintökohteilla - selvitys (suunnittelu 2021–toteutus 2022)	-	-	Toteuma: toteutui, suunnittelu eteni. <i>Tavoite:</i> <i>Selvitystyön suunnittelu</i>	Toteuma: selvitys kilpailutettu ja työ alkoi. Valmistuminen 2023. <i>Tavoite:</i> <i>Selvitystyön toteutus</i>	Asetetaan tavoite selvitystyön pohjalta	
Tavoite 6 Museovirasto osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan ja ohjelmallisen suojelupolitiikan toteuttamiseksi. (KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Kulttuuriympäristöstrategian, maailmanperintöstrategian ja museopoliittisen ohjelman linjauksia toteutetaan toiminnassa läpäisevästi. Kulttuuriympäristötyössä painotetaan valtakunnallisia tehtäviä, valtion erityisiä vastuita sekä aluetason museoiden tukea ja ohjausta (TAE).						

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Sidosryhmätilaisuuksien osallistujamäärä, kpl	2 834 <i>Tavoite 1 800</i>	Toteuma 4 563 <i>Tavoite 1 800</i>	Toteuma 5 132 <i>Tavoite 2 000</i>	Toteuma 5 060 <i>Tavoite 2 000</i>	2 100	Osastokohtaiset seurannat
Kv-yhteistyöhön käytetty htv	2,63 <i>Tavoite 3,8</i>	Toteuma 3,76 <i>Tavoite 3,9</i>	Toteuma 3,51 htv <i>Tavoite 4,0</i>	Toteuma 3,64 htv <i>Tavoite 4,1</i>	4,2	Kieku, toimintokoodit 606001413 ja 9999530000
Toimenpide 2: Maailmanperintöstrategian mukainen aieluettelon päivitys saatetaan päätökseen 2020. Aineettoman kulttuuriperinnön kansallista ja kansainvälistä luettelointia jatketaan.						
Toteuma 2022: Aieluettelon päivitys valmistui 2021. Valmistelu seuraavasta kohde-esityksestä alkoi.						
Toimenpide 4: Kansallismuseon kansainvälinen näkyvyys ja yhteistyö lisääntyvät.						
Kv-näyttelyt	Etelä-Korea <i>Toteutunut</i>	Etelä-Korea*, <i>toteutunut</i> Tatarstan <i>siirtyy</i>	Sveitsi <i>Peruuntunut</i>	Tatarstan Yhteistyötä ei ole jatkettu		*Etelä-Korea, kolme museokohdetta toteutunut, kävijöitä yhteensä 65545 hlö (60 % vähemmän, kuin ilman koronaa korealaisten arvion mukaan)

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritteet ja julkishyödykkeet

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston aineistoja ja palveluita käytetään aktiivisesti.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähde
Näyttelykävijöiden määrä, käyntiä	585 637	Toteuma 438 747 <i>Tavoite 570 000</i>	Toteuma 342 507 <i>Tavoite 580 000</i>	Toteutuma 500 165 <i>Tavoite 540 000</i>	540 000	Kävijätilasto

Yleisötapahtumiin osallistuneiden määrä, käyntiä	Toteuma 328 041 Tavoite 270 000 ylitetty	Toteuma 154 656 Alkuperäinen tavoite 300 000, laskettiin syksyn 2020 tulosneuvottelussa 180 000:een	Toteuma 136 925 Tavoite 230 000	Toteutuma 225 400 Tavoite 300 000	300 000	Kävijätilasto
Kuvapalvelun tilausten lkm Uusi mittari vuodesta 2022 alkaen: Asiakaskäyntien määrä (arkisto, kokoelmat ja kirjasto: fyysiset ja sähköiset kontaktit)	1 010	Toteuma 880 Tavoite 1 000	Toteuma 326 Tavoite 1 000	Uuden mittarin toteuma: 3 421 ja tavoite: 5 000	Uuden mittarin tavoite: 5 000	Osasto-kohtainen seuranta
Kirjaston lainaus- ja uusintamäärät, lkm	32 112	Toteuma 23 885 Tavoite 30 000	Toteuma 21 436 Tavoite 30 000	Toteuma 27 091 Tavoite 30 000	30 000	Kirjastojärjestelmä

Palvelukyky ja laatu

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähteet
Tavoite 1						
Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Esinelainojen käsittelyaika, vrk	Toteuma 108 Tavoite 48	Toteuma 97 Tavoite 40	Toteuma 119 Tavoite 140	Toteuma 70 Tavoite 180	180	SALAMA
Tutkimuslupien käsittelyaika (arkeologiset kokoelmat), vrk	40	Toteuma 32 Tavoite 40	Toteutuma 104 Tavoite 40	Toteuma 87 Tavoite 40	40	SALAMA
Tutkimuslupien käsittelyaika (MML), vrk	30	Toteuma 12 Tavoite 30	Toteuma 10 Tavoite 30	Toteuma 9 Tavoite 30	30	SALAMA

Kajoamislupien (MML) käsittelyaika, vrk	-	Toteuma 70 Tavoite 60	Toteuma 64 Tavoite 60	Toteuma 54 Tavoite 60	60	SALAMA
Tavoite 2 Sähköisten palveluiden määrä lisääntyy ja käyttöaste on korkea.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Sähköisten palveluiden käyttöaste, %	84	Toteuma 80 % Tavoite 82 %	Toteuma 77 % Tavoite 85 %	Toteuma 84 % Tavoite 87 %	88	Valtionavustusten haku asiointijärjestelmän kautta

Toiminnallinen tehokkuus

Tuottavuus

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston toiminta on tuottavaa ja tehokasta.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Avustushakemuksen käsittelyyn käytetty aika, tuntia	Toteuma 2,65 Tavoite 3,5	Toteuma 3,10 Tavoite 3,3	Toteuma 2,66 Tavoite 3,2	Toteuma 2,05 Tavoite 3,1	3,0	Kieku

Taloudellisuus

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteutuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston toiminta on taloudellista.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, e	Toteuma 2,37 Tavoite 2,12	Toteuma 3,15 Tavoite 2,12	Toteuma 3,13 Tavoite 2,15	Toteuma 1,98 Tavoite 2,16	2,16	ks. yllä
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, e	Toteuma 3,96 Tavoite 3,86	Toteuma 5,78 Tavoite 3,86	Toteuma 6,08 Tavoite 3,87	Toteuma 4,79 Tavoite 3,9	3,9	ks. yllä

Henkisten voimavarojen hallinta

Voimavarojen hallinta

Konsernitavoitteet (henkiset voimavarat, toimitilat ja infrastruktuuri, muut konsernitavoitteet)

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite
Henkilötyövuodet (toimintamenot, htv)	264 Tavoite 265	Toteuma 264 Tavoite 270	Toteuma 262 Tavoite 275	Toteuma 288 Tavoite 275	299
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro)	Toteuma 3,85 Tavoite 3,75	Toteuma 3,83 Tavoite 3,77	Toteuma 3,79 Tavoite 3,78	Toteuma 3,86 Tavoite 3,79	3,8
Sairauspoissaolot (pv/htv)	Toteuma 6,9 Tavoite 7,5	Toteutuma 6,1 Tavoite 7,5	Toteuma 5,3 Tavoite 7,5	Toteuma 7,7 Tavoite 7,4	7,4

Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	3,2	Toteuma 1,5 Tavoite 3,5	Toteuma 1,9 Tavoite 3,7	Toteuma 2,7 Tavoite 3,8	3,8
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi)	3,64	Toteuma 3,62 Tavoite 3,6	Toteuma 3,57 Tavoite 3,7	Toteuma 3,65 Tavoite 3,7	3,8
Tyytyväisyys osaamiseen, oppimiseen ja uudistumiseen (VM Baro)	4,10	Toteuma 4,03 Tavoite 4,0	Toteuma 3,78 Tavoite 4	Toteuma 3,9 Tavoite 4	4
Työttyväisyys työnantajakuviin ja arvoihin (VM Baro)	4,05	Toteuma 4,04 Tavoite 4,0	Toteuma 3,93 Tavoite 4,0	Toteuma 4,09 Tavoite 4,0	4,0
Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%)	-	Asetetaan perusarvo	Toteuma 3 % Tavoite 20	Toteuma 3 % Tavoite 30	35
Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kos- keva mittari (onko laadittu yhdenver- taisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat sekä konkreettiset toimet)	Yhdenvertai- suus- ja tasa- arvosuunnitel- ma olemassa ja toi- menpiteitä to- teutetaan: Kyllä	Yhdenvertai- suus- ja tasa- arvosuunnitel- ma olemassa ja toimenpiteitä to- teutetaan: Kyllä	Yhdenvertai- suus- ja tasa- arvosuunnitel- ma olemassa ja toi- menpiteitä to- teutetaan: Kyllä	Yhdenvertai- suus- ja tasa- arvosuunnitel- ma olemassa ja toimenpiteitä to- teutetaan: Kyllä	Yhdenvertai- suus- ja tasa-ar- vosuunnitel- ma olemassa ja toi- menpiteitä toteutetaan: Kyllä
Kestävää kehitystä koskeva mittari (konkreettiset toimet)		Oman kestävän kehityksen toiminta- ohjelman val- mistuminen (2020) Siirtyy vuodelle 2021	Toteuma: Oman kestä- vän kehityk- sen toiminta- ohjelma val- mistui 2021.	-	
Etätyöpäivien määrä, kpl (Kieku)	2 252 Tavoite 1 990	ei tarkkoja toteumatietoja* Tavoite 2 000	ei tarkkoja toteumatietoja* Tavoite 2 020	Toteuma 20 342 Tavoite 2 040	2 050

* Poikkeusvuonna etätyön määrä kasvoi merkittävästi (pääsääntö asiantuntijatyössä). Etätöiden kirjaaminen on poikkeustilanteessa muuttunut siten, ettei tarkkaa toteumaa saada työajanseurantajärjestelmästä.

Virastokohtaiset HR-tavoitteet

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 Tavoite ja toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite
Tavoite 1–2 Virasto on määritellyt strategiset osaamisalueet ja kehittää henkilöstön osaamista näillä alueilla systemaattisesti ja monipuolisesti. Virasto hyödyntää osaamistaan joustavasti myös oman organisaation ulkopuolella.					
Mittari	2019 arvio	2020 Tavoite ja toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite
Viraston vakituisesta henkilöstöstä x % on suorittanut eOppivassa vähintään yhden kurssin	-	Toteuma 22 % <i>Tavoite 80 %</i>	Toteuma 17.4 % <i>Tavoite 90 %</i>	Toteuma 52 % <i>Tavoite 100 %</i>	100 %
Viraston vakituisesta henkilöstöstä x % kuuluu työelämän verkostoihin	-	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 50 %</i>	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 70 %</i>	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 80 %</i>	90 %
Tavoite 3 Virasto tuo viestinnän keinoin aktiivisesti esiin työtään ja asiantuntijoitaan ja hyödyntää tässä eri viestintäkanavia monipuolisesti.					
Viraston asiantuntijoista x % toimii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa omalla substanssialueellaan	-	Toteuma (arvio) 35 % <i>Tavoite 10 %</i>	Toteuma (arvio) 35 % <i>Tavoite 20 %</i>	Toteuma (arvio) 35 % <i>Tavoite 30 %</i>	40 %

1.3. Vaikuttavuus

1.3.1. Toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Museoviraston toiminta tukee hallitusohjelman sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asettamia kulttuuripolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita.

Kulttuurin perustan elinvoimaisuutta vahvistetaan huolehtimalla monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana, tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi sekä osallistumalla aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan suojelupolitiikan toteuttamiseksi. Kaikkien väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin turvataan edistämällä palveluiden asiakaslähtöisyyttä, yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta sekä kulttuuriperinnön saavutettavuutta.

Museovirastolle on tulossopimuksessa 2020–2023 asetettu yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteita. Taulukko mittareineen on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 1.2. Tuloksellisuus.

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 toteutuma
<i>Mediaseurannan tulokset, osumaa</i>	7 783	7 151	6 842
<i>Osumat sosiaalisessa mediassa</i>	12 406	8 841	11 724
	somereaktiot: 287 443	somereaktiot: 115 450	somereaktiot: 376 007
<i>Museoviraston sidosryhmä- ja asiantuntijatilaisuuksiin osallistuneet</i>	4 563	5 132	5 360

Museoviraston näkyvyys ansaitussa mediassa, eli toimituksellisissa sisällöissä eri medioissa, on hyvällä tasolla. Ansaittua julkisuutta tulee sekä Museoviraston että Suomen kansallismuseon osalta kattavasti läpi vuoden. Vuosittain osumien lukumäärä vaihtelee esimerkiksi sen mukaan, miten laajasti merkityksellisiä uutisointiaiheita viraston piiristä syntyy, tai aletaanko jonkin toisen tahon asiasta uutisoitaessa mainita samassa yhteydessä myös Museovirasto tai Suomen kansallismuseo (tai jokin sen kohteista) nimeltä. Aineistoista on rajattu ulkopuolelle muiden maiden Museovirastot ja Kansallismuseot. Aineistosta on poistettu osumat, joissa Museovirasto tai Kansallismuseo on mainittu vain kuvälähteenä, sekä maininnat tekstiviesti- ja menopalstoilla.

Museoviraston ulkoisen viestinnän pääkanavia ja -keinoja, joiden välityksellä ansaittua mediaa voi syntyä, ovat STT-tiedotejakelut laajoilla tai kohdennetuilla jakeluilla, pääverkkosivustojen ajankohtaista-palstat, Museoposti-sähköpostilista (Museoliitto), useat uutiskirjeet, sosiaalisen median useat pääkanavat (Twitter, Instagram, Facebook ja LinkedIn) sekä kymmenet alatoimintojen sosiaalisen median kanavat, joilla on pykälää kohdennetumpi seuraajakunta. Ansaitun median työssä erityisen tärkeää on myös median proaktiivinen suorakontaktointi ja juttuvinkit, sekä mediatiedusteluissa sitoutunut palvelu. Museoviraston ja Suomen kansallismuseon viestinnässä johtajatuksina ovat oikea-aikaisuus, lukijalähtöinen esittämistapa, saavutettavuus, informatiivisuus sekä monikanavaisuus.

Vuoden 2022 media-analyysin pohjalta (Retriever) Museovirasto tai Suomen kansallismuseo ei saa juuri lainkaan negatiiviseksi luokiteltavaa mediahuomiota. Kahden edellisvuoden tapaan suurin yksittäinen teema Museoviraston julkisuudessa oli rakennetun ympäristön suojeleminen. Paljon mainintoja saivat myös eri avustuksiin liittyvät osumat sekä osumapiikkeinä arkeologiset löydökset. Vuoden 2022 aikana mediassa näkyi 55 eri henkilöä Museoviraston edustajana (asiantuntijat mediassa). Suomen kansallismuseon julkisuus on myös neutraalia tai positiivista. Erityisen positiivisia nostoja olivat Europa Nostra -palkinto, kesäleirit ukrainalaisille lapsille sekä ns. Nato-kynän hankkiminen kokoelmiin.

Sosiaalisen median maininnat notkahtivat hieman vuonna 2021 todennäköisesti johtuen koronasta – ihmiset eivät päässeet museoihin eivätkä näin ollen sieltä somettaneetkaan. Somereaktioiden erityisen korkea lukumäärä

vuonna 2022 kertonee useiden somessa suosittujen henkilöiden nostoista, joissa Museovirasto tai Suomen kansallismuseo on mainittu, mutta myös viraston henkilökunnan aktiivisuudesta eri ilmiöiden parissa sosiaalisessa mediassa sekä viestinnän ja markkinoinnin asiantuntijatyön kehittämisestä.

Museovirasto järjesti toimintavuonna laajan joukon sidosryhmä- ja asiantuntijatilaisuuksia, jotka tavoittivat yhteensä 5 360 henkilöä. Verkko-osallistumisen suosio jatkui, mikä on viime vuosina nostanut tavoitettujen henkilöiden määrää, mutta kasvokkain kohtaamista pidettiin myös arvokkaana, ja tilaisuuksia järjestettiin mahdollisuuksien mukaan tällä tavoin. Suurimpia tapahtumia olivat Historia ja väestösuhteet -seminaari Suomen kansallismuseossa, Meriarkeologian kansainvälinen IKUWA7 keräsi myös suuren osallistujajoukon. Museon yhteistyössä Oikeusministeriön ja Depolarize.fi -hankkeen kanssa toteuttamaan, yhteiskunnan polarisaation vähentämistä edistävään Historia ja väestösuhteet -seminaariin osallistui lähes 500 osallistujaa monenlaisista julkisista sekä kolmannen sektorin organisaatioista. Suomen kansallismuseon yhteistyössä Metropolian ja ICOM-CC:n kanssa järjestämä kansainvälinen Metal22 konferenssi kokosi lähes 300 konservointialan ammattilaisia yli 30 maasta. Muita suuria tapahtumia olivat Valtio restauroi -tilaisuus, Rakennusperinnön ja korjausrakentamisen ajankohtaispäivä, arkeologisten kenttätöiden esittelypäivät, TAKO-verkoston seminaarit sekä Museoalan Teemapäivät.

Museovirasto edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta sekä parantaa kulttuuriperinnön saavutettavuutta ja osallisuutta kulttuuriperintöön

Suomen kansallismuseo toimi jälleen keskustelun herättäjänä kulttuurisesta moninaisuudesta sekä alustana vähemmistöille sekä eri kulttuurien kohtaamiselle. Yhdenvertaisuus, osallisuus ja moninaisuus sekä demokratia näkyvät monin tavoin museon ohjelmistotuotannossa, joka tavoittaa laajasti yleisöä sekä museon eri kohteissa eri puolella Suomea että myös digitaalisesti verkko-ohjelmiston kautta. Museo huomioi ohjelmistollaan ja teoillaan sekä sosiaalisen median viestinnässä teemoja, jotka rakentavat hyviä väestösuhteita.

Näyttelyohjelmisto muodostaa kuvaa kulttuurimme moninaisuudesta – vuoden 2022 näyttelyissä esille nousivat saamelaiset, Lähi-Idän kulttuuripiiri ja sen vaikutus nykypäivämme kulttuuriin sekä suomalaisen yhteiskunnan vauras vähemmistö. Suomen kansallismuseo tekee aktiivista nykyajan ilmiöiden tallennusta yhdessä kohteiden ja yhteisöjen kanssa moniäänisyys, yhteiskunnalliset näkökulmat ja vaikuttavuus huomioiden.

Useita hankkeita toteutetaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa, ja osallistuminen on keskeinen toimintaperiaate erityisesti vähemmistöjen kulttuuria ja kulttuuriperintöä käsiteltäessä. Yhteiskunnallisia teemoja ja tapahtumia on suunnattu museon laajoille yleisöille sekä myös ammatillisille toimijoille, kuten mm. yhteistyössä oikeusministeriön ja Depolarize -hankkeen kanssa toteutettu, vähemmistöjen historiaa käsittelevä Historia ja väestösuhteet -seminaari.

Suomi ja Viro ovat molemmat ratifioineet Euroopan neuvoston Faron puiteyleissopimuksen kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä. Museovirasto ja Viron kulttuuriministeriö järjestivät yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa marraskuussa 2022 alueellisen seminaarin sopimusta toteuttavien hyvien käytäntöjen jakamiseksi ja sopimuksen toimeenpanon tueksi.

Kokoelmien saatavuuden kehittämistä jatkettiin. FINNA-palvelun kautta yhä useammat pääsivät aineistojen ja kulttuuriperinnön äärelle. Digitoinnin ja Internetin kautta tapahtuvan asiointin kautta kulttuuriperintöä tuotiin harrastajien ja tutkijoiden, mutta myös tavallisten kansalaisten saataville. Teemanostoilla ja valmistellulla aineistolla luotiin käyttäjätavallisia kokonaisuuksia.

Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana tarjoamalla tietoa ja osaamista

Kulttuuriperinnön suojelukehityksen kehittymisellä on Museoviraston näkemyksen mukaan suuri merkitys tavoiteltaessa kulttuuriperinnön säilymistä yhteiskunnallisena voimavarana. Museovirasto osallistui aktiivisesti opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla uudistettavan muinaismuistolain valmisteluun. Uuden lain arkeologisesta kulttuuriperinnöstä valmistelu jatkuu keväälle 2023. Museovirasto seurasi ja kommentoi kulttuuriympäristön suojelun kannalta keskeistä rakentamislain uudistusta sekä mm. ympäristönsuojelulain uudistusta sekä kommentoi kansallista ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaa.

Valtakunnallisesti arvokkaiden arkeologisten kohteiden määrittelytyö jatkui laajassa yhteistyössä vuonna 2022. Tavoitteena on, että valtioneuvosto hyväksyy inventoinnin maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien

valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi 2023. Vuonna 2022 viimeisteltiin valikoima, myös vaikutusten arviointi (SOVA) valmistui.

Myös kulttuuriperinnön tietopohjan vahvistamiseen panostettiin. Museoviraston tutkijapalveluiden käyttö jatkui vilkkaana ja tutkimusinfrastruktuurin ylläpitoon ja kehittämiseen panostettiin. Osana Museoviraston digitalisaatiohanketta aloitettiin kulttuuriympäristötiedon kehittämisen valmistelut. Vuosille 2023–2027 kohdistuvan kehittämisen tavoitteena on uudistaa erityisesti arkeologisen tutkimustiedon perusta ja prosessit Suomessa. Työn tuloksena tullaan vahvistamaan tutkimuksen ja osaamisen pohjana toimivia tietojärjestelmiä ja -ratkaisuja.

Museovirasto edistää kestävästä kehitystä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja oman toimintansa muuttamisen kautta

Kulttuurinen kestävyys on läpäisevä teema koko Suomen kansallismuseon ohjelmistotuotannossa ja yleisösuhteessa. Museon kohteista Seurasaaren ulkomuseo, Suomen merimuseo ja Kansallismuseo ovat mukana Sustainable Travel Finland -ohjelmassa, Suomen merimuseo/ Merikeskus Vellamo sai Green Key -sertifiikaatin, ja turvallisen tilan periaatteet olivat käytössä kaikissa kohteissa. Ohjelmistotuotannossa ja kokoelmatyössä sovelletaan läpäisevästi kestäviä toimintaperiaatteita uudelleenkäyttöä, kierrätystä ja työn tehokkuutta painottamalla. Museo osallistui kansainväliseen laboratorioille suunnattuun sertifiointiprosessiin (My Green Lab), jossa hyödynnetään vihreän kemian periaatteita ja vähennetään veden- ja sähkönkulutusta sekä kemiallista jätettä ja päästöjä. Suomen kansallismuseossa on myös ensimmäisenä museona ja valtionorganisaationa maailmassa otettu käyttöön subkriittinen (alikiittinen) teknologia arkeologisten ja meriarkeologisten metallilöytöjen konservoinnissa.

Korjaustaito.fi-verkkosivusto julkistettiin vuoden 2022 helmikuussa, ja se sai samana keväänä SAFAn tunnustuspalkinnon korjaustiedon välittämisestä. Säilyttävää korjaamista edistävällä sivustolla julkaistaan mm. korjauskortteja ja hyviä esimerkkejä säilyttävästä korjaamisesta.

Virasto käynnisti monivuotisen Kulttuuriympäristötyö ja kestävyys -hankkeen, jolla tuetaan kestävästä kehityksen mukaista kulttuuriympäristötyötä Museovirastossa ja alueellisissa vastuumuseoissa sekä vahvistetaan tietopohjaa erilaisin selvityksin. Museovirasto osallistui Euroopan komission OMC-työryhmään, jonka ilmastonmuutosta ja kulttuuriperintöä koskevat suositukset valmistuivat 2022.

Virasto suuntaa aktiivisesti omaa toimintaansa kestävämpään suuntaan. Uusi kestävästä kehityksen toimintaohjelma tukee oman toiminnan suuntaamista uudestaan ja toimintatapojen muuttamista.

Museoviraston palveluita ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi

Digitaalisella toimintaympäristöllä on yhä suurempi merkitys toiminnan vaikuttavuuden kehittämisessä. Virastossa laadittiin digitalisaatio-ohjelma koskemaan vuosia 2023–2027. Palveluiden ja tutkimusinfrastruktuurin osalta ohjelman toimenpiteet tehostavat ja modernisoivat viraston toimintaa, tarjoten yhä parempia asiakaskokemuksia.

Museoviraston kokoelmien ja arkiston siirto- ja haltuunottohankkeen puitteissa aloitettiin merkittävä luettelointi- ja aineiston käytön tehostamisen työ. Hankkeen kautta tullaan merkittävästi parantamaan Museoviraston aineistojen digitoinnin ja saavutettavaksi saattamisen edellytyksiä.

Museovirastossa valmistellun digitalisaatio-ohjelman puitteissa aloitettiin valmistelut 3D-aineiston, kuvallisen aineiston ja esineiden digitoinnin kehittämiseksi yhdessä muiden kansallisten toimijoiden kanssa. Ajatuksena on luoda virastolle rooli kansallisena osaamiskeskuksena ja tukea innovaatiotoimintaa maassamme.

Suomen kansallismuseon kokoelmien digitointisuunnitelma on päivitetty ja uudistettu 2020. Digitointi on edennyt suunnitellusti, ja mm. pääkirjat ja diaarit saatiin kokonaan digitoitua. Massadigitointia on tehty soveltuvien aineistojen, kuten mm. numismaattisten kokoelmien sekä historiallisen ajan maalöytöjen kohdalla. Kokoelmien aineistot siirtyvät MuseumPlus-järjestelmästä PAS-palveluun pitkäaikaissäilytykseen. Orimattilan keskusvarastosta Vantaalle siirrettävien aineistojen hallinnan paraneminen tehostaa palvelukykyä ja parantaa tutkimusinfrastruktuuria merkittävästi.

Museoviraston uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä

Suomen kansallismuseon tulevaisuuden palvelukokonaisuuden suunnittelu on edennyt Uusi Kansallinen -hankkeen johdolla. Hanke luo toimintamallit ja vaikuttavuustavoitteet laajenevalle Kansallismuseo-kohteelle, mutta sen vaikutukset ulottuvat koko Suomen kansallismuseon toiminnan laatuun ja kehittämiseen sekä museon mahdollisuuksiin toimia yhteistyössä monenlaisten kumppaneiden kanssa.

Mallia hyvistä toimintatavoista haettiin aktiivisesti sekä kotimaisista että ulkomaisista verrokeista ja verkostoiduttiin muiden kulttuurialan toimijoiden kanssa. Uuden tilakokonaisuuden ohjelmiston ja palveluiden aikatauluttamista varten laadittiin vaihtoehtoisia vuosiskenaarioita, joissa testattiin tilojen käyttövaihtoehtoja monipuolisen ja myös ulkopuolisille toimijoille avautuvan käytön, kannattavuuden ja prosessien hallinnan näkökulmasta.

Laaja osallistuminen on tärkeä osa hanketta. Kansallismuseossa avattu Uusi Kansallinen pop up toimi kohtaamispaikkana suunniteltaessa yhdessä tulevaisuuden museota. Tapahtumatoimijoille järjestettiin kaksi työpajaa, ja sidosryhmätapaamisissa keskusteltiin mm. eduskuntaan valittujen puolueiden johdon kanssa hankkeesta ja sen merkityksestä yleisesti kulttuurialan toimintamahdollisuuksien laajentamiseksi.

Uusi kansallinen -hankkeessa käynnistettiin vuonna 2022 myös kumppanuuksien aktiivinen kartoittaminen sekä liiketoimintamallien suunnittelu ja kehittäminen.

Museovirasto osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan ja ohjelmallisen suojelupolitiikan toteuttamiseksi

Museovirasto jatkoi aktiivista yhteistyötä kulttuuriperinnön ennakoivan ja ohjelmallisen suojelupolitiikan toteuttamiseksi hallitustenvälisestä yhteistyöstä ammatillisiin verkostoihin. Suomen kansallismuseon toteuttamat laajat repatriaatiot ja repatriaatio-osaaminen ovat olleet kansainvälisesti esillä vuonna 2022 lisäten keskustelua kulttuuriperinnön ja repatriaatioiden merkityksistä kestävien yhteiskuntien rakentajana. Suomen kansallismuseon saamelaiskokoelman palautus Saamelaismuseo Siidan omistukseen sai kansainvälisen Europa Nostra -palkinnon osallistamisen ja tietoisuuden lisäämisen kategoriassa.

Vuonna 2020 tapahtunut hautalöytöjen palauttaminen Mesa Verdeen oli ensimmäinen kansainvälinen iso repatriaatio Yhdysvaltain alkuperäiskansoille, jonka johdosta Yhdysvaltain valtio kutsui Suomen kansallismuseon vuonna 2022 mukaan kansainväliseen museoiden repatriaatio-ohjelmaan. Ohjelman tuotannosta vastasi White House Council on Native American Affairs yhdessä liittovaltion hallinnon eri osastojen, Smithsonianin National Museum of American Indianin ja Institute of Museum and Library Servicesin kanssa. Eurooppalaisille museoille suunnattu ohjelma syventää museoiden ja Yhdysvaltojen alkuperäiskansojen välistä yhteistyötä ja kehittää käytäntöjä, joiden mukaan repatriaatioita tulisi kansainvälisesti toteuttaa.

Vesien kulttuuriperinnön toimintaohjelman (2021–2024) toteuttaminen käynnistettiin, ja modernin rakennusperinnön ohjelmatyötä jatkettiin. Museovirasto osallistui valtion kiinteistöstrategiaa seuraavan kiinteistöneuvottelukunnan ja strategisia vajaakäyttöisiä kiinteistöjä koskevan työryhmän työhön sekä Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman koordinaatioryhmään ja toteutukseen. Valmistelutyö Suomen seuraavan maailmanperintökohde-esityksen tekemiseksi käynnistyi.

Kansainvälistä yhteistyötä tehdään mm. pohjoismaisittain ja Itämeren alueella, järjestöistä mm. ICCROM:ssa, EAC:ssa ja Euroopan neuvostossa. Viimeksi mainitussa virastolla on edustus johtokomitean johtoryhmässä. Museovirasto on jäsen myös Haagin sopimuksen komiteassa ja valittiin myös toimeenpanevaan johtoryhmään jäseneksi vuoden 2022 lopulla. Muuttuneeseen maailmantilanteeseen reagoitiin tutustumalla kansainvälisiin ratkaisuihin kolmiolotteisen tallennuksen saralla. Vuodelle 2023 vahvistuneella opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella aloitetaan kulttuuriperintökohteiden mallinnukset ja olemassa olevan aineiston keskitetty tallennus. Laadukkaiden tallennusten merkitys korostuu onnettomuus- ja konfliktitilanteissa.

1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Museovirasto vastaa valtion talousarviossa sille osoitettujen valtionavustusten jakamisesta. Vuonna 2022 Museoviraston jakamien avustusten kokonaissumma nousi 1 miljoonalla eurolla, kun virastolle asetettiin jaettavaksi uusi, taiteilijoiden näyttelypalkkioihin osoitettu valtionavustus. Avustusten taso on ollut tarpeeseen ja haettuun kokonaissummaan nähden jo pitkään matala. Jaettavissa ollut määräraha kattoi noin 34 % haetusta euromäärästä. Jaettavissa ollut määräraha oli yhteensä 4 182 500 euroa.

Avustuksilla ja niihin kytkeytyvällä ohjauksella ja neuvonnalla vaikutetaan laajasti kansallisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriperintökohteiden asianmukaiseen hoitoon ja ylläpitoon, perinteisten taitojen säilymiseen, museoiden toiminnan innovatiiviseen kehittymiseen sekä yhdistys- ja järjestötoimintaan perustuvan perinteen jakamiseen ja tallennukseen. Museoviraston jakamilla avustuksilla on suuri merkitys niiden edunsaajille, ja ne tukevat osaltaan kulttuurin perustan elinvoimaisuutta ja kaikkien väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin.

Avustuksilla edistetään mm. kulttuuriympäristöstrategian, museopoliittisen ohjelman, maailmanperintöstrategian ja kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa. Kaikki Museoviraston jakamat avustukset on kytketty kestävän kehityksen mukaisiin tavoitteisiin.

Ammatillisille museoille suunnattujen avustusten tavoitteena on lisätä kulttuuriperinnön ja taiteen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja merkitystä kehittämällä museoiden toimintamalleja sekä syventämällä museoiden ja yleisöjen välistä vuorovaikutusta. Valtionosuuden ulkopuolella olevien museoiden avustuksia on kohdennettu mm. paikallismuseoiden toiminnan suunnitelmallisuutta ja kehittämistä edistäviin hankkeisiin, painopisteenä vapaaehtoistyö, paikallinen identiteetti ja yhteisöllisyys, kulttuuriperintökasvatus ja muut yhteistyö- ja kehittämishankkeet.

Yhteisöjen kulttuuriperintötoiminnan avustuksilla vahvistetaan yhteisöjen osallisuutta kulttuuriperintöön. Avustusten tavoitteena on edistää sosiaalisesti, ekologisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävää kulttuuriperintötyötä. Museoviraston jakamilla aineettoman kulttuuriperinnön ja maailmanperintöavustuksilla vastataan kansainvälisten sopimusten velvoitteisiin.

Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämisavustusten, muinaisjäännösalueiden ja maailmanperintökohteiden hoitoavustusten sekä kulkuvälineiden avustukset ylläpitävät ja kehittävät alan osaamista ja työllisyyttä sekä niihin liittyvää liiketoimintaa. Ne tukevat myös alueiden elinvoimaisuutta, paikallistaloutta, viranomaisten toiminnan kehittymistä, kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä ja kestävää kehitystä.

Vuonna 2022 Museovirastolle siirrettiin ensimmäistä kertaa jaettavaksi näyttelypalkkioihin tarkoitetut valtionavustukset palkkiomallin vakiinnuttamiseksi. Näyttelypalkkio on taiteilijalle maksettava korvaus taidenäyttelyä varten tehdystä työstä. Näyttelypalkkiojärjestelmän ensisijaisena tavoitteena on huomioida kuvataiteilijoiden merkitys näyttelyn sisällön tuottajina ja parantaa heidän mahdollisuuksiaan saada elantonsa taiteellisesta työstä. Avustuksilla tuetaan taiteilijoiden ja museoiden oikeuksien ja velvollisuuksien selkiyttämistä. Samalla pyritään yhdenmukaistamaan, edistämään ja vakiinnuttamaan alan hyviä sopimus- ja korvauskäytäntöjä.

Näyttelypalkkiojärjestelmä auttaa museoita toimimaan vahvoina taiteen ja taiteilijoiden toimeentulon puolestapuhujina alueillaan ja siten turvaamaan pitkäjänteisesti taiteellista työtä ja kuvataiteen kehitystä.

Museoviraston jakamat avustukset 2020-2022	2020	Hakijoita	Myönnett y	Läpimeno- %	2021	Hakijoita	Myönnett y	Läpimeno- %	2022	Hakijoita	Myönnett y	Läpimeno- %
Avustukset ammatillisten museoiden innovatiivisiin hankkeisiin	485 800	43	22	51 %	441 000	36	17	47 %	432 000	32	15	47 %
Paikallismuseoiden hankeavustukset	580 000	150	95	63 %	501 050	136	84	62 %	514 200	137	85	62 %
Ammatillisten museoiden kokeiluhankkeet / kansainvälinen verkostoituminen ja osaaminen	58 800	16	7	44 % *								*
Avustukset yhteisöjen kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyviin hankkeisiin	85 400	70	13	19 %	79 150	40	10	25 %	75 000	30	11	37 %
Näyttelypalkkioavustukset (yhteensä)	*				*				1 000 000	213	187	88 %
Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämisasiavustukset	1 599 750	458	171	37 %	1 352 200	539	166	31 %	1 326 100	518	152	29 %
Muinaisjäännösalueiden hoitoavustukset	61 250	12	10	83 %	48 685	15	14	93 %	75 100	11	9	82 %
Maaailmanperintökohteiden hoitoavustukset	238 000	34	31	91 %	238 000	29	25	86 %	238 000	27	24	89 %
Liikenteen kulttuuriperintöavustukset	400 000	84	36	43 %	337 600	116	33	28 %	337 600	68	29	43 %
Avustukset Suomen maailmanperintökohteiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin	77 250	4	4	100 %	83 700	9	4	44 %	94 500	5	4	80 %
Avustukset aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen mukaisiin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin	104 850	50	8	16 %	78 713	54	7	13 %	90 000	35	7	20 %
Yhteensä	3 691 100	921	397	43 %	3 160 098	974	360	37 %	4 182 500	1 076	523	49 %

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1. Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Valtion talousarvioesityksessä 2022 on toiminnallisen tehokkuuden tavoitteeksi asetettu museo- ja linnassakäynnin keskihinta- ja keskitulo. Luvussa tarkastellaan Museoviraston toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta myös henkilötyövuosien ja kustannusten jakautumisen näkökulmista palvelualueittain sekä maksullisen ja varsinaisen toiminnan välillä.

Toiminnan tehokkuutta on kuvattu myös palvelukokonaisuuksien näkökulmasta käyttäen sijaisuuksia, jotka osoittavat viraston resurssien käyttöä ja kustannuskehitystä.

Toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta seurataan seuraavien TAE ja tulossopimuksen mittarien avulla:

Tulostavoite (TAE)	Toteutuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	3,15	3,13	2,16	1,98
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	5,78	6,08	3,9	4,79

Museo- ja linnassakäynnin keskihintaa laski kävijämäärän huomattava kasvu vertailuvuosiin verrattuna. Museo- ja linnassakäynnin keskimäärin tuottama tulo palautui lähemmäs normaalia tasoa. Korona-pandemian väistyessä myös suuret, usein pääsymaksuttomat tapahtumat tulivat jälleen mahdollisiksi, mikä lisäsi maksuttomien käyntien määrää suhteessa kävijöiden kokonaismäärään. Keskitulo oli kuitenkin asetettua tavoitetta noin 23 % korkeampi.

Toiminnallinen tehokkuus

Tuottavuus

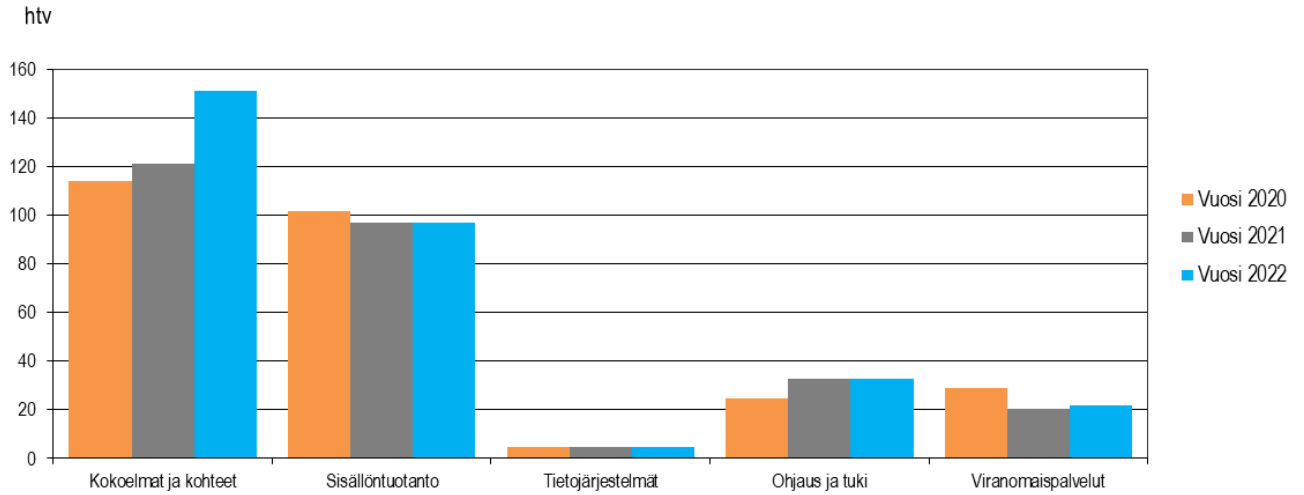
Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston toiminta on tuottavaa ja tehokasta.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Avustushakemuksen käsittelyyn käytetty aika, tuntia	Toteuma 2,65 Tavoite 3,5	Toteuma 3,10 Tavoite 3,3	Toteuma 2,66 Tavoite 3,2	Toteuma 2,05 Tavoite 3,1	3,0	Kieku

Avustusten käsittely tehostui edelleen edellisvuodesta. Avustushakemusten kokonaismäärä kasvoi erityisesti näyttelypalkkioavustusten myötä, ja ylitti ensimmäistä kertaa tuhannen avustushakemuksen rajan per vuosi. Läpimenoprosentti nousi hiukan, siihen vaikuttaa vahvasti näyttelypalkkioavustusten hyvä läpimenoprosentti (88 %) suhteessa niiden suureen määrään (213). Avustusten käsittelyaika avustushakemusta kohden lyheni selvästi edellisvuodesta ja oli seurantajakson (5 vuotta) tehokkain, vaikka muutos onkin pitkälti riippuvainen siitä missä muodossa näyttelypalkkioavustukset pyydettiin toimittamaan (yksi hakemus per näyttely).

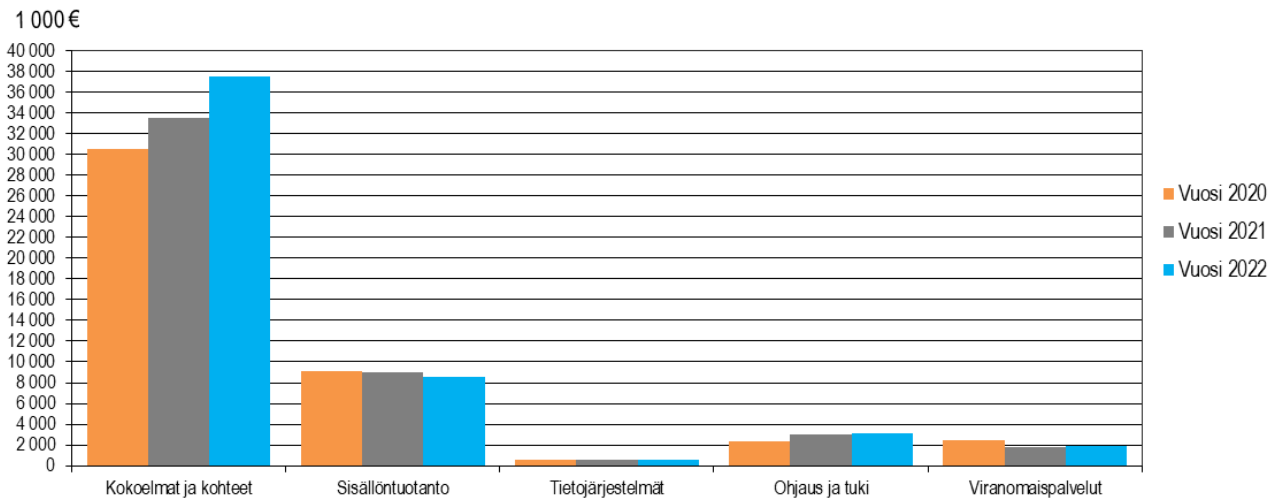
○ Toteutuneet henkilötövuodet, kustannukset ja tuotot palvelukokonaisuuksittain vuosina 2020, 2021 ja 2022 (varsinainen ja maksullinen toiminta yhteensä)

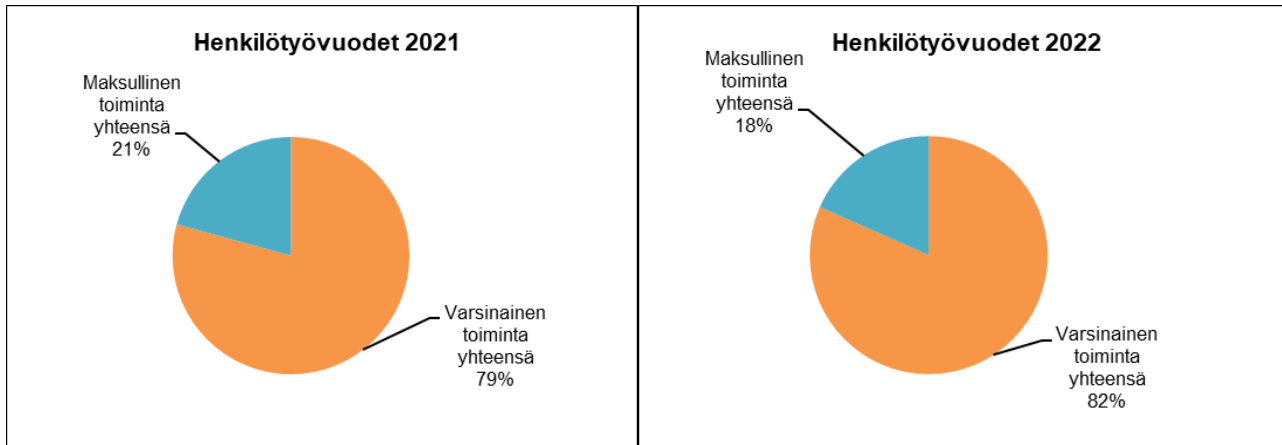
	Htv:t 2020	Htv:t 2021	Htv:t 2022	Muutos % 21/20	Muutos % 22/21	Kustan- nukset 1 000 € 2020	Kustan- nukset 1 000 € 2021	Kustan- nukset 1 000 € 2022	Muutos % 21/20	Muutos % 22/21	Tuotot 1 000 € 2020	Tuotot 1 000 € 2021	Tuotot 1 000 € 2022	Muutos % 21/20	Muutos % 22/21
1 Kokoelmat ja kohteet	113,9	121,0	151,2	6 %	25 %	30 557	33 494	37 515	10 %	12 %	2 901	2 946	3 471	2 %	18 %
2 Sisällöntuotanto	101,9	96,8	96,8	-5 %	0 %	9 123	8 994	8 581	-1 %	-5 %	3 505	3 557	4 204	1 %	18 %
3 Tietojärjestelmät	4,6	4,7	4,9	2 %	4 %	544	532	595	-2 %	12 %	31	30	26	-4 %	-13 %
4 Ohjaus ja tuki	24,6	32,6	32,8	33 %	0 %	2 302	3 041	3 171	32 %	4 %	-22	157	30		-81 %
5 Viranomaispalvelut	28,8	20,3	21,6	-29 %	6 %	2 506	1 766	1 895	-30 %	7 %	21	32	27	56 %	-15 %
Yhteensä	273,7	275,5	307,3	1 %	12 %	45 032	47 827	51 756	6 %	8 %	6 437	6 723	7 758	4 %	15 %

Toteutuneet henkilötyövuodet palvelukokonaisuuksittain vuosina 2020, 2021 ja 2022

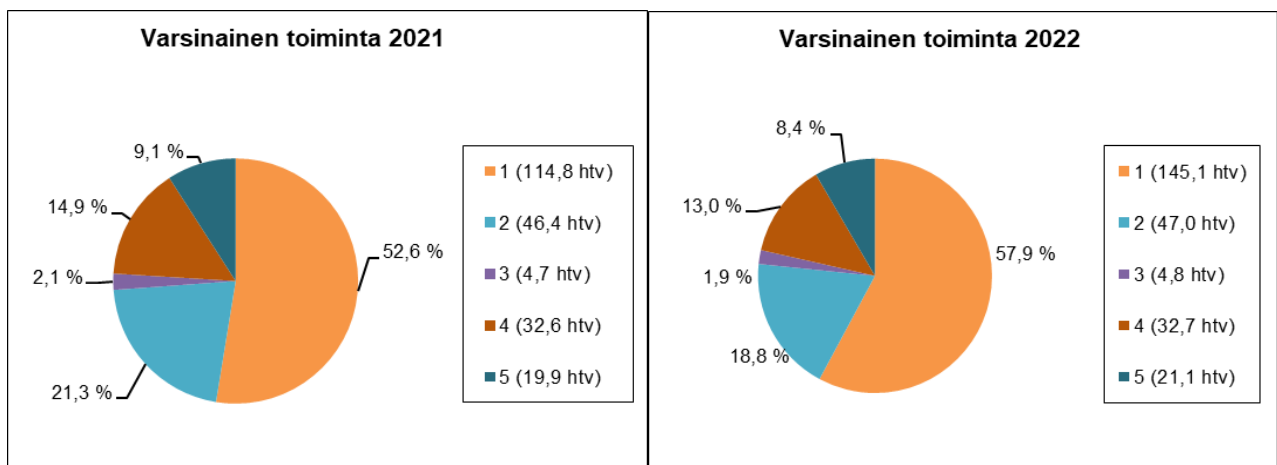

Toteutuneet kustannukset (1 000 €) palvelukokonaisuuksittain vuosina 2020, 2021 ja 2022

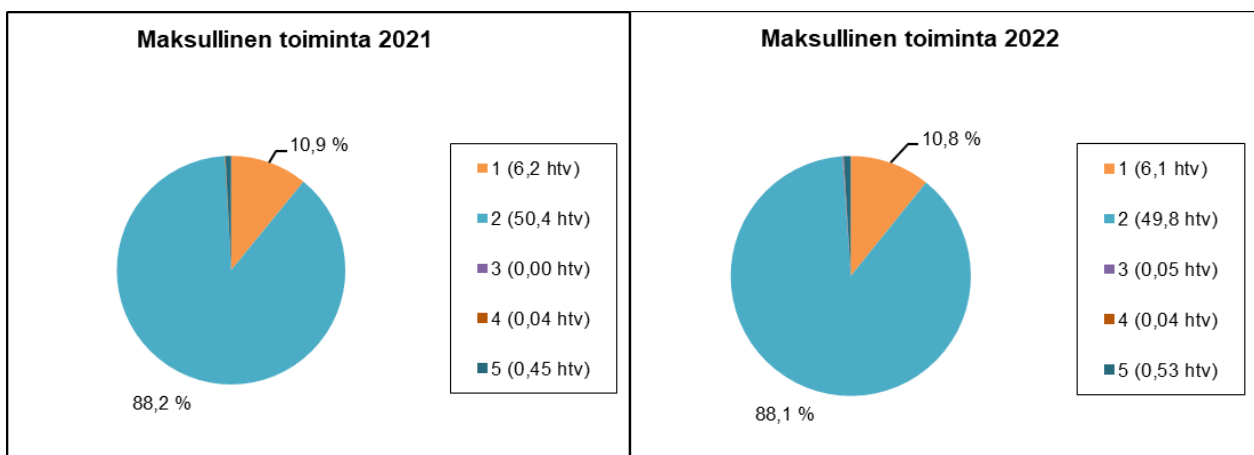

Yllä on esitetty Museoviraston toiminnan jakautuminen varsinaiseen toimintaan ja maksulliseen toimintaan vuosina 2021 ja 2022. Henkilötyövuosien määrä oli 275,5 vuonna 2021 ja 307,3 vuonna 2022.

Yllä on esitetty Museoviraston varsinaisen toiminnan jakautuminen palvelukokonaisuuksille. Varsinaiseen toimintaan kohdistui 218,3 henkilötyövuotta vuonna 2021 ja 250,8 vuonna 2022.

Yllä on esitetty Museoviraston maksullisen toiminnan jakautuminen palvelukokonaisuuksille. Maksulliseen toimintaan kohdistui 57,1 henkilötyövuotta vuonna 2021 ja 56,5 vuonna 2022.

Museoviraston tuottavuuden ja taloudellisuuden tarkastelu palvelukokonaisuuksien näkökulmasta

Museoviraston taloudellinen toiminta on jaettu varsinaiseen toimintaan ja maksulliseen toimintaan, jotka jakautuvat kuuteen palvelukokonaisuuteen.

Palvelukokonaisuudet muodostuvat Museoviraston viidestä substanssipalvelukokonaisuudesta (kokonaisuudet 1–5) sekä sisäisistä palveluista, eli tukitoiminnoista (6). Seitsemäs kokonaisuus sisältää palkalliset poissaolot. Kokonaisuuksiin on määritelty toiminnot, joita käytetään niin kirjanpidossa kuin työajanseurannassakin. Menojen ja tulojen osalta käytetään kirjanpidossa aina toimintokoodia muilta osin kuin henkilöstökuluissa. Henkilöstökulut kohdistetaan toiminnoille tehdyn työajan perusteella.

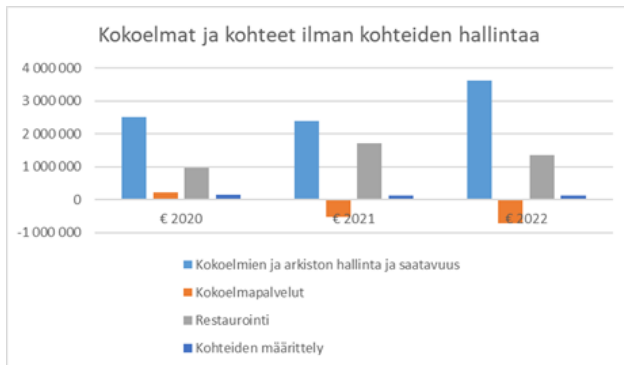
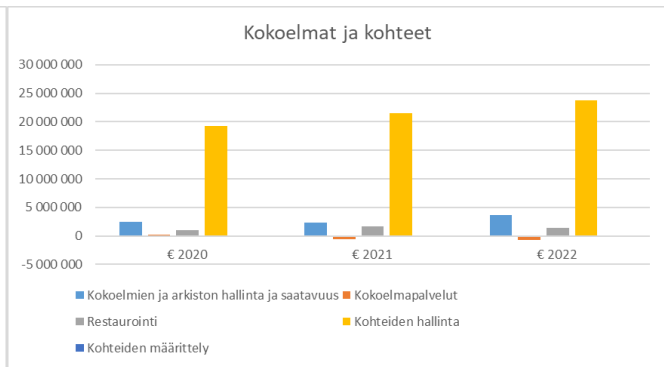
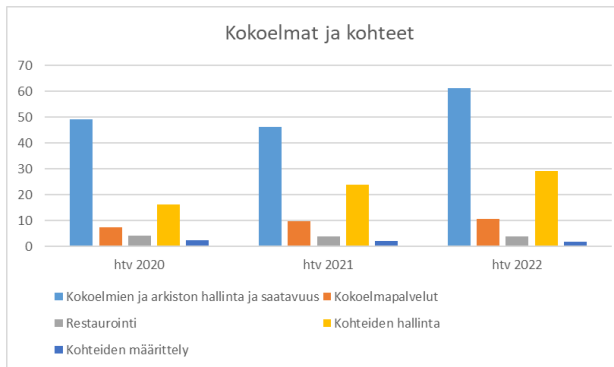
Kokonaisuuksille 1–6 on vyörytetty palkallisten poissaolojen toiminnoille kirjattu väiillinen työaika ja sen henkilöstökustannukset sekä toimintojen muut kustannukset. Kokonaisuuksille 1–5 on sitten vyörytetty tukitoimintojen toiminnoille kirjattu väiillinen työaika ja sen henkilöstökustannukset sekä toimintojen muut kustannukset.

Edellisten sivujen taulukossa ja grafiikassa on esitetty vyörytetyt tiedot, mutta seuraavien kappaleiden taulukoissa tiedot on esitetty toiminnoille suoraan kohdistetuilla luvuilla. Seuraavien sivujen taulukoissa esitetään henkilötyövuodet ja nettokustannukset palveluittain.

Kokoelmat ja kohteet

Kokoelmien hallinnan ja saatavuuden palvelut sisältää Museoviraston kokoelmien (kulttuurihistoriallinen esinekokoelma, arkeologinen kokoelma, kuvakokoelma, arkisto ja kirjasto) hallintaan ja saatavuuteen käytetyt resurssit. Kokoelmapalvelut sisältää arkisto-, kirjasto, esine- ja kuvakokoelmien asiakaspalveluun, kokoelmien säilytyspalveluihin, kuvauspalveluihin sekä esine- ja kuvainoihin käytetyt resurssit. Restaurointi sisältää museo- ja linnakohteiden sekä omien kohteiden (Seurasaaari, museolaivat) rakennuskonservoinnin resurssit. Kohteiden hallinta sisältää kiinteistöstrategian noudattamisen, museo- ja nähtävyyshoitojen asiakastoiminnan ja kohteiden vuokrauksen. Kohteiden määrittely sisältää kulttuuriympäristörekistereiden hallinnan sekä kulttuuriympäristön kohteiden tunnistamisen ja kuvailun mm. suojeluluetteloiden kautta.

Kokoelmat ja kohteet	htv 2020	EUR (nettomenot) 2020	htv 2021	EUR (nettomenot) 2021	htv 2022	EUR (nettomenot) 2022
Kokoelmien ja arkiston hallinta ja saatavuus	49,16	2 514 290,01	46,26	2 391 542,86	61,30	3 632 532,24
Kokoelmapalvelut	7,48	-440 558,10	9,6	-525 182,46	10,6	-733 246,02
Restaurointi	4,14	979 799,05	3,83	1 715 242,69	3,74	1 356 282,15
Kohteiden hallinta	16,19	19 307 048,56	23,94	21 567 553,94	29,21	23 801 927,12
Kohteiden määrittely	2,42	141 469,75	2,15	130 157,26	1,9	119 198,17
Kokoelmat ja kohteet	79,38	22 502 049,27	85,77	25 279 314,29	106,72	28 176 738,17

Suomen kansallismuseon kulttuurihistoriallisten kokoelmien hallintaan käytetyt resurssit ovat pysyneet pääosin samalla tasolla. Keskeisenä painopisteenä on ollut kokoelmien muutto Orimattilan keskusvarastosta kokoelma- ja konservointikeskukseen Vantaalle. Muuttohanketta on kyetty viemään lähes suunnitellusti huolimatta useista poikkeustekijöistä – korona on edelleen vaikuttanut fyysisistä läsnäoloa edellyttäviin tehtäviin, Venäjän hyökkäys Ukraina on vaatinut erityistä huomioita varautumisen tehostamiseen, ja kokoelma- ja konservointikeskuksessa samanaikaisesti tehdyt kiinteistön laajennus- ja korjausrakentamistyöt ovat aiheuttaneet päivittäin lisätyötä ja häiriöitä. Kokoelmakeskukseen on siirretty vuoden aikana noin 60 000 esinettä – samalla siirtyviä kokoelmia on inventoitu, luetteloitu ja kuvattu. Kokoelmien luettelointia on kohdistettu muutettaviin kokoelmiin, mm. laajaan numismatiikan kokoelmaan, samalla on saatettu päätökseen mm. Rikosseuraamuslaitokselta siirtyneen vankila-kokoelman luettelointi ja tehty provenienssiselvityksiä repatriaatiokysymyksiä varten.

Suomen kansallismuseon museokohteiden avoinnapiitoon yleisölle sekä kohdepalveluiden tuottamiseen ja kehittämiseen liittyvät resurssit ovat viraston toiminnoissa jakautuneet yhtäältä kohteiden hallintaan, toisaalta tiedon välittämiseen (sisällöntuotantoon). Museokohteiden hallinnassa näkyvät korona-ajan muutokset. Museo- ja nähtävyysskohteiden asiakastoimintaan kirjattiin vuonna 2022 työaika 25,7 htv, mikä on 25 % enemmän kuin vuonna 2021 (20,56 htv) ja yli kaksinkertainen luku vuoteen 2020 (11,9 htv), jolloin korona vaikutti asiakastoimintaan kaikkein eniten. Korona-pandemian rajoitukset päättyivät vuoden 2022 alkupuolella, jolloin kohdepalveluissa palattiin vähitellen normaaliin työskentelyyn. Vuoden lopulla avautunut Akseli Gallen-Kallelan näyttely keräsi alusta asti huomattavasti yleisöä, ja siihen jouduttiin palkkaamaan myös lisää henkilökuntaa.

Kokoelmien siirto- ja haltuunottohanke SIHA käynnistyi 2022 ja suoraan hankkeessa tehtiin yhteensä 17,2 htv. Vuoden 2022 aikana aloitettiin valittujen kokoelmien ja arkiston läpikäyminen, luetteloiminen, seulonta, digitointi ja suojaaminen. Lisäksi aineistoja pakattiin odottamaan muuttoa Vantaalle. Vuoden 2022 aikana käytiin läpi mm. yli 100 000 negatiivia Foto Roosin kokoelmasta. Arkeologisista kokoelmista vertailevien kokoelmien pääosa kuvattiin ja pakattiin uudelleen. Arkistoaineistoja järjestettiin yhteensä 187 hm ja digitoitiin 12 hm. Erikoisaineistoja digitoitiin myös ostopalveluna.

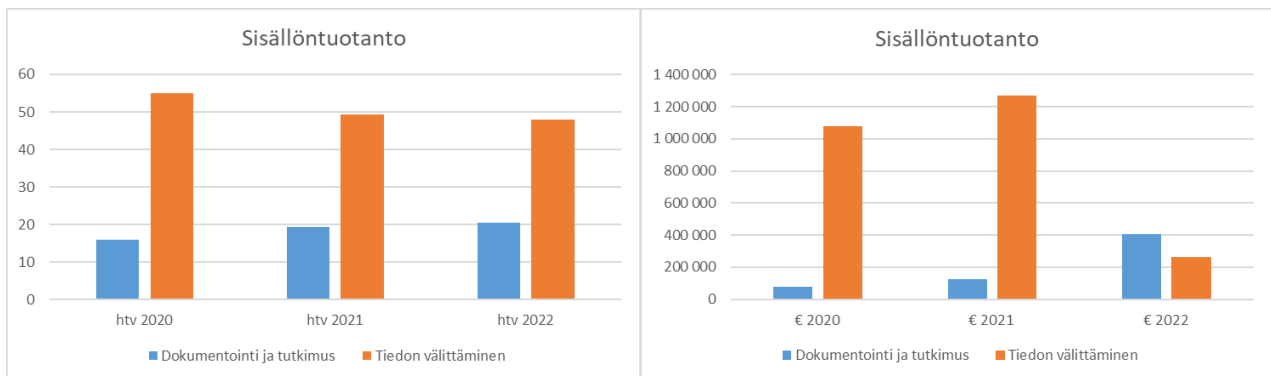
Seurasaaren rakennuskonservointi ja rakennuttamishankkeita edistettiin suunnitellusti. Antintalon hankkeeseen panostettiin eniten työaika. M/A Kemin hanke saatiin päätökseen ja kohde avattiin yleisölle. KYP-osastolla Museoviraston käytössä olevien kohteiden restaurointiin ja rakennuskonservointiin käytettiin 3,74 henkilötyövuotta. Työ oli suhteessa panokseen erittäin tuloksellista.

Kohteiden määrittelyn kokonaisuudessa suurin panostus kohdistui valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventointiin, jonka kohdevalikoima (1392 kohdetta 1011:lla VARK-alueella) valmistui. Viraston työpanos koostui projektipäällikön, intendentin ja muiden asiantuntijoiden työajasta muun panostuksen ollessa noin 40 000 euroa.

Sisällöntuotanto

Dokumentointi ja tutkimus sisältää kulttuuriperintökohteiden dokumentoinnin ja tutkimuksen, tutkimus- ja kehittämishankkeet sekä arkeologisen inventoinnin ja kaivauksen. Tiedon välittäminen sisältää näyttely- ja kulttuuriperintökasvatustoiminnan ja tiedon välittämisen kulttuuriperinnöstä eri kanavien kautta.

Sisällöntuotanto	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022
Dokumentointi ja tutkimus	16,02	75 477,38	19,35	126 524,47	20,44	404 223,30
Tiedon välittäminen	54,97	1 078 037,91	49,27	1 271 461,40	47,91	264 343,03
Sisällöntuotanto	70,99	1 153 515,29	68,62	1 397 985,87	68,35	668 566,33

Museoviraston panostus dokumentointi- ja tutkimustyöhön on kasvanut sekä henkilö- että eurotasolla. Arkeologiset kenttäpalvelut -yksikkö suoritti vuoden aikana 37 tilaustutkimusta. Kenttätutkimuksista yhdeksän oli inventointeja ja loput erityyppisiä kajoavia tutkimuksia, joita varten haettiin 36 tutkimuslupaa. Toimeksiannoista laajin käsitti 17 muinaisjäännösalueen koetutkimukset Turun tunnin junan hankealueella. Maksullisten projektien tulot olivat n. 700 000 €. Vuosi vastasi edeltävien vuosien tasoa lukuun ottamatta heikompaa vuotta 2020.

Muussa tutkimuksessa meriarkeologia oli merkittävä tutkimuksen osa-alue: esimerkiksi Veteen vajonneet -hankkeessa työskenteli projektipäällikön ohella muutakin työvoimaa. Rakennettu hyvinvointi -hankkeessa tuotettiin sisältöjä verkkosivustolle sekä omana työnä että tilauksena. Tutkimusta on kohdistunut myös arkeologisiin kokoelmiin. Maalöydöstä koruksi -hanke toteutettiin Kulttuurirahaston tuella Kalevalaiset naiset ry:n johdolla. Hankkeessa keskityttiin pukujen korustoihin ja erityisesti metallinetsintöihin ja ruumishautoihin.

Tiedon välittämisen osalta resursointi on puolestaan vähentynyt. Suomen kansallismuseon sisällöntuotannon resursointi on ollut edeltävää vuotta alhaisempi sekä henkilötyövuosien että käytettyjen määrärahojen näkökulmasta. Näyttelyihin käytettyjä henkilötyövuosia on vähennetty vuodesta 2021 ja 2020 yli 1 htv / v., ja näyttelyohjelmiston menoissa tehtiin myös merkittäviä säästöjä. Tehtäviä on jätetty väliaikaisesti täyttämättä huomioiden Kansallismuseon oletetun sulkemisen, ja resurssia on osittain siirretty myös kokoelmien hallinnan puolelle. Museon kohteissa avattiin kuitenkin vuonna 2022 yhdeksän uutta näyttelyä, mikä on enemmän kuin edeltävänä vuonna, ja toteutettiin näihin kuuluvat tapahtuma- ja opetusohjelmistot. Vasta vuoden mittaan ohjelmistoon otetut Akseli Gallen-Kallela sekä Leikin aika toteutettiin poikkeuksellisen nopeasti ja kevyellä panostuksella. Näyttelytuotannossa pyrittiin erityiseen kustannustehokkuuteen tulevien vuosien tulonmenetyksiä ennakoiden. Tutkimusmatkoja Lähi-Itään -näyttelyn kustannuksia jaettiin Helsingin Yliopiston ja Keski-Suomen museon kanssa, ja Kotkaan vuodelle 2023 tuotettuun Pompeji näyttelyyn saatiin Kotkan kaupungin osarahoitusta. Säästöjä syntyi myös suunniteltujen ulkomaisten lainojen

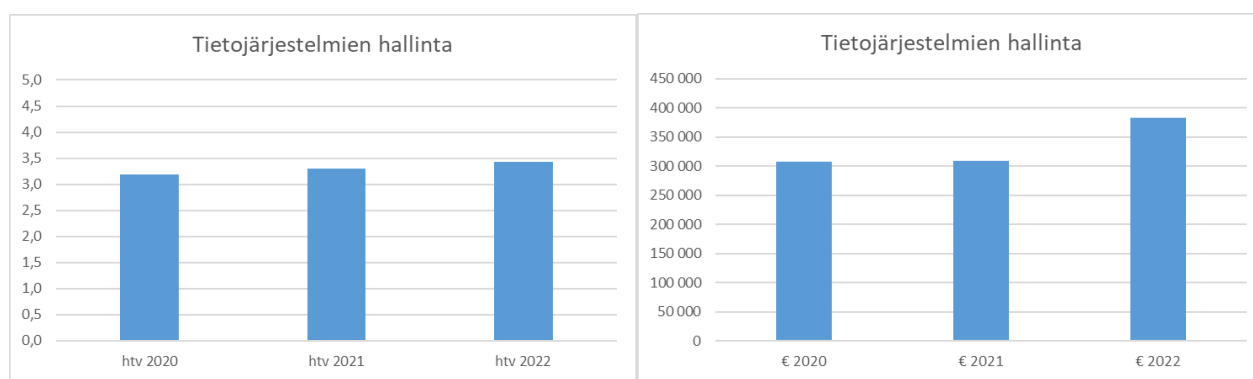
peruuntuessa. Myös Museoviraston Arkisto- ja tietopalvelut -osaston kokoelmatyötä on hyödynnetty ja tarvittu Suomen kansallismuseon näyttelyiden tuottamisessa.

Kulttuuriperintökasvatukseen käytetyt resurssit ovat pysyneet normaalilla tasolla, ja mittava ohjelmisto – lähes 8 200 tapahtumaa, tilaisuutta ja opastuskierrosta (vrt. 2021 5 454), on tuotettu tehokkaasti.

Tietojärjestelmät

Tietojärjestelmien hallinta sisältää laajalle asiakaskunnalle suunnatut tiedonhallinnan kokoelmanhallintapalvelut sekä kulttuuriympäristöpalvelut.

Tietojärjestelmät	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022
Tietojärjestelmien hallinta	3,19	308 042,27	3,31	308 859,43	3,43	382 821,33

Museovirasto suuntasi lisää resursseja tietojärjestelmätyöhön. Kokoelmanhallintatyötä tuettiin vahvasti ratkomalla MuseumPlus-järjestelmän haasteita sekä varmistamalla uusien versioiden toimivuus, jotta järjestelmän käyttäjillä olisi asianmukainen työkalu käytössään. Panostus tuotti hyvän tuloksen ja jatkuu edelleen vuonna 2023.

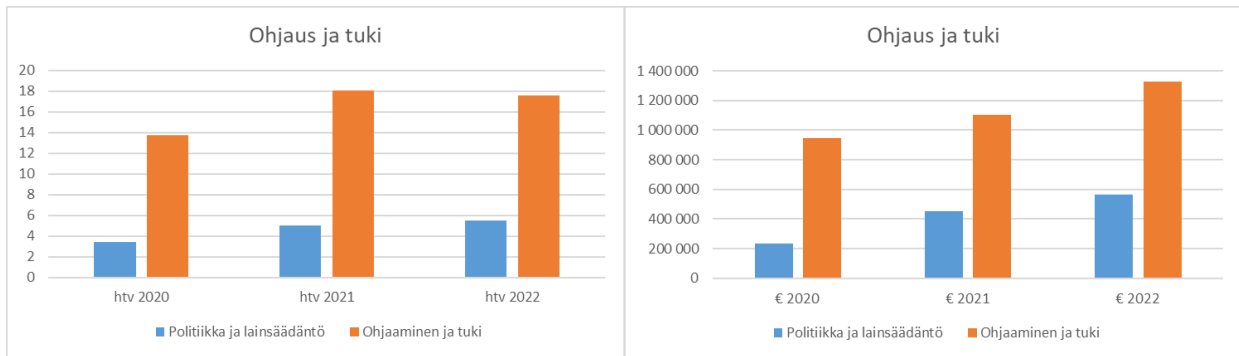
Kulttuuriympäristön tietovarantojen kehittämisessä keskityttiin valmistautumaan muinaismuistolain uudistumiseen laatimalla esiselvitys rekisterin sisällön laadun kehittämiseksi. Myös laajempi, erityisesti arkeologisen tiedon kehittämiseen tähtäävä esiselvitys laadittiin osastojen yhteistyönä.

Ohjaus ja tuki

Politiikka ja lainsäädäntö sisältää valtakunnalliseen toimialan politiikka- ja säädösvalmistelutyöhön osallistumisen ja toimeenpanon sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten toimeenpanoon osallistumisen. Ohjaaminen ja tuki sisältää kulttuuriperinnön hoidon ja suojelun ohjauksen ja tuen, museoalan ohjauksen ja tuen sekä kulttuuriperintöalaan liittyvät asiantuntijapalvelut.

Ohjaus ja tuki	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022
Politiikka ja lainsäädäntö	3,44	232 847,89	5,04	452 415,33	5,52	566 363,18
Ohjaaminen ja tuki	13,70	946 892,55	18,08	1 104 372,28	17,60	1 329 251,12
Ohjaus ja tuki	17,15	1 179 740,44	23,11	1 556 787,61	23,12	1 895 614,30

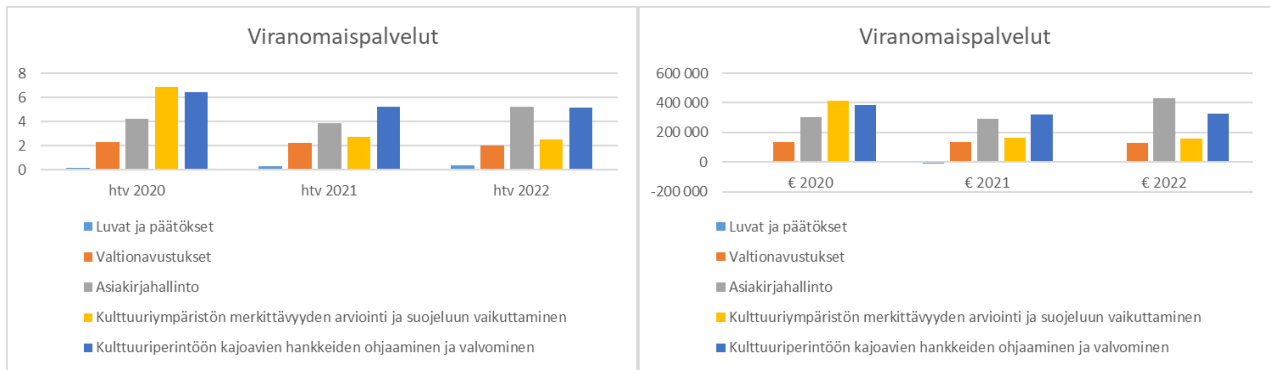
Kulttuuriympäristöpalveluissa käytettiin ohjaamiseen ja tukeen 11,65 henkilötyövuotta. Panostus vastaa toiminnan suuntaamisen tavoitteita, ja se on vakiintunut tälle tasolle vuoden 2020 alusta voimaan tulleen museolain myötä. Tämä työpanos kohdistuu mm. museokentän ja keskeisimpien kumppaneiden kanssa tehtyyn yhteistyöhön. Muuttuvaan lainsäädäntöön (mm. muinaismuistolaki) ja strategia- ja ohjelmatyöhön on kohdistettu työpanosta.

Museoalan ohjaukseen ja tukeen kohdennettu panos kasvoi hiukan vuonna 2022 edellisvuodesta erityisesti museolain mukaisten neuvotteluiden ja meneillään olleiden kansainvälisten hankkeiden takia.

Viranomaispalvelut

Luvat ja päätökset sisältää kulttuuriperintöä koskevat lausunto- ja lupa-asiat ja viranomaispäätökset. Valtionavustukset sisältää Museoviraston myöntämien valtionavustusten jakamisen ja käytön seurannan. Asiakirjahallinto sisältää asiakirjojen rekisteröinnin, sähköisen asiakirjahallintojärjestelmän kehittämisen sekä asiakirjahallinnon suunnittelun ja ohjauksen. Kulttuuriympäristön merkittävyyden arviointi ja suojeluun vaikuttaminen sisältää alueidenkäytön suunnitteluhankkeiden arvioinnin, rakennussuojeluesitysten käsittelyn ja valtion kiinteistöjen suojelutarpeen arvioinnin, mukaan lukien näihin liittyvät lausunnot. Kulttuuriperintöön kajoavien hankkeiden ohjaaminen ja valvominen sisältää suojelukohteiden korjaus- ja muutoshankkeisiin osallistumisen, muinaisjäännösten tutkimus- ja hoitoluvista päättämisen sekä kulttuuriperintöön liittyvien rikkomus- ja rikosasioiden käsittelyn, mukaan lukien näihin liittyvät lausunnot.

Viranomaispalvelut	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022
Luvat ja päätökset	0,17	-6 630,22	0,32	-12 657,69	0,38	-2 461,56
Valtionavustukset	2,30	135 379,36	2,24	136 832,13	2,03	126 916,08
Asiakirjahallinto	4,25	301 115,21	3,91	291 896,59	5,22	431 297,97
Kulttuuriympäristön merkittävyyden arviointi ja suojeluun vaikuttaminen	6,85	414 967,38	2,72	161 584,46	2,53	156 317,75
Kulttuuriperintöön kajoavien hankkeiden ohjaaminen ja valvominen	6,47	385 625,99	5,23	321 718,70	5,13	326 572,90
Viranomaispalvelut	20,04	1 230 457,72	14,42	899 374,19	15,28	1 038 643,14

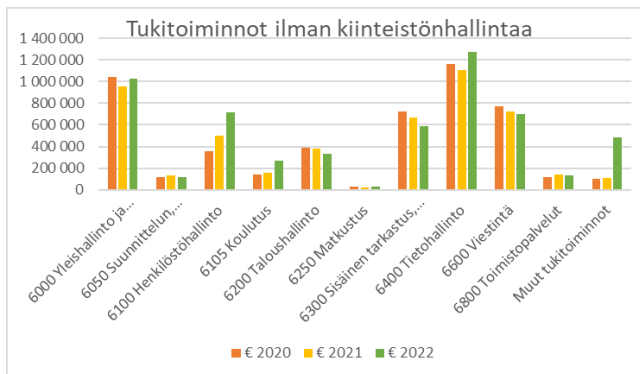
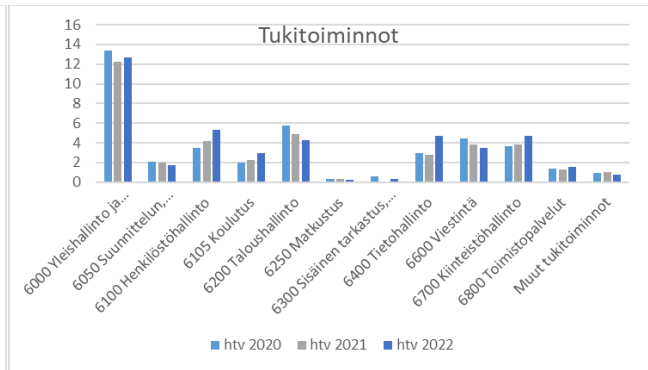
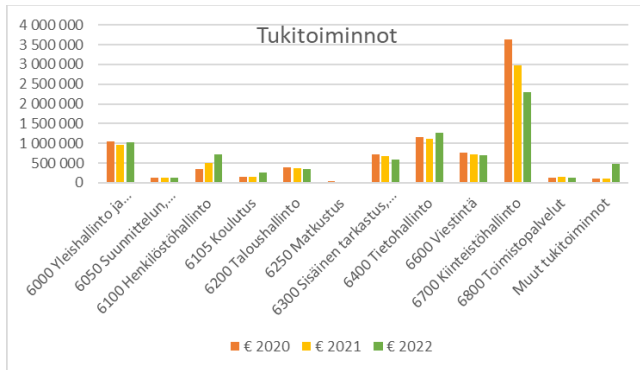
Asiakirjahallinnon osalta panokset kasvoivat merkittävästi suhteessa edelliseen vuoteen. Kasvuun vaikuttavat siirto- ja haltuunottohankkeen panostus arkiston haltuunottoon, mutta myös rekisteröitävien asioiden määrän kasvu sekä panostukset uuden asiantuntijajärjestelmän käyttöönottoon.

Valtionavustusten käsittelyä on viime vuosina pyritty kehittämään Museoviraston yhteisen avustustoimikunnan puitteissa. Vaikka hakemusten määrä on jatkuvassa kasvussa, vaadittavat resurssit ovat pysyneet entisellä tasolla eli työn tehokkuus on kasvanut.

Kulttuuriympäristön merkittävyyden arvioinnin ja suojeluun vaikuttamisen osalta Museoviraston työ kohdistuu ennen kaikkea maakuntakaavoitukseen. Muu maankäytön suunnitteluun liittyvä työ on vakiintunut volyymiltaan uudelle tasolle vuoden 2020 alusta voimaan tulleen museolain ja alueellisten vastuumuseoiden vahvistumisen myötä, ja näitä resursseja on käytetty lisääntyneesti Ohjaus ja tuki -palvelussa. Kulttuuriperintöön kajoavien hankkeiden ohjaamisen ja valvomisen osalta työpanosta käytettiin merkittävästi erityisesti restaurointi- ja korjausrakentamiskohteisiin. Pääosa hankkeista koskee valtion ja kirkollisten rakennusten korjauksia ja restaurointeja sekä muinaismuistolaila rauhoitettujen kohteiden viranomaisohjausta.

Tukitoiminnot

60 Tukitoiminnot						
	htv 2020	€ 2020	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022
6000 Yleishallinto ja johtaminen	13,35	1 039 906,01	12,26	957 849,02	12,64	1 027 079,87
6050 Suunnittelun, ohjauksen ja seurannan tuki	2,04	120 788,17	2,00	134 841,36	1,75	121 281,72
6100 Henkilöstöhallinto	3,51	353 586,58	4,15	503 980,27	5,32	717 332,71
6105 Koulutus	2,00	144 754,75	2,27	156 168,29	2,96	266 656,32
6200 Taloushallinto	5,77	388 487,64	4,83	377 964,89	4,29	335 868,12
6250 Matkustus	0,32	29 799,07	0,30	21 445,95	0,26	26 856,58
6300 Sisäinen tarkastus, riskienhallinta ja turvallisuus	0,56	722 125,00	0,06	668 043,21	0,30	587 414,83
6400 Tietohallinto	2,96	1 160 753,74	2,81	1 107 669,90	4,72	1 270 357,50
6600 Viestintä	4,40	767 427,14	3,81	723 591,24	3,43	699 583,18
6700 Kiinteistöhallinto	3,61	3 622 766,35	3,79	2 973 296,35	4,69	2 303 144,90
6800 Toimistopalvelut	1,37	120 760,45	1,31	138 732,43	1,52	135 664,14
Muut tukitoiminnot	0,97	97 848,93	0,99	111 424,58	0,76	487 086,45
60 Tukitoiminnot	40,86	8 569 003,83	38,58	7 875 009,49	42,65	7 978 326,32

Henkilöstöhallintoon käytetty työaika kasvoi, koska henkilöstön määrä on kasvanut 11,5 % ja virastossa on ollut todella paljon rekrytointeja eläköitymisten, projektien ja hankkeiden johdosta. Lisäksi työhyvinvointi ja virkistystoiminnolle on kirjattu enemmän tunteja kuin edellisessä vuonna. Koulutukseen käytettiin enemmän aikaa ja euromäärät ovat kasvaneet edellisvuosiin verrattuna. Taloushallinnossa on henkilöstön eläköitymisestä johtuva väliaikainen htv-määrän vähennys.

Kiinteistöhallintaan käytetty htv-luvun kasvu selittyy sillä, että kaksi pitkäaikaista virkamiestä jäi eläkkeelle ja heidän seuraajansa rekrytoitiin siten, että olivat lyhyen ajan päällekkäin tehtävissä, jotta osaamisen siirto voitiin toteuttaa hallitusti. Kiinteistöhallinnon kustannukset ovat alentuneet viime vuodesta, mutta tämä johtuu kirjauskäytäntöjen muuttumisesta.

Tietohallintoa vahvistettiin yhdellä IT-tukihenkilöllä sekä henkilövaihdosten myötä rekrytoitiin uusi paikkatietoasiantuntija ja tietohallintopäällikkö. Yksikön vastuulla olevan IT-tukeen tuli vuoden aikana n. 3130 kpl tukipyyntöä. Näiden lisäksi tietohallinto tarjosi tukeaan ja tietämystään viraston tuotannossa oleville järjestelmille, digihankintoihin, järjestelmän käyttöönottoon sekä osallistui selvityksiin.

1.4.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA MUISTA SUORITTEISTA YHTEENSÄ (tuhansina euroina)

	2022 (tot.)	2021 (tot.)	2020 (tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 740	4 148	4 180
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0	1 221	1 286
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	6
Tuotot yhteensä	2 740	5 369	5 472
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	320	465	465
Henkilöstökustannukset	1 044	1 100	1 302
Vuokrat	2 840	5 329	5 659
Palvelujen ostot	580	685	722
Muut erilliskustannukset	53	44	56
Erilliskustannukset yhteensä	4 838	7 623	8 204
Tukitoimintojen kustannukset	725	1 246	1 588
Poistot	29	48	69
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	271	323	364
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 026	1 617	2 021
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 864	9 239	10 225
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	-3 124	-3 870	-4 753
Kustannusvastaavuus-%	47 %	58 %	54 %

**KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA PÄÄSYMAKSUISTA /
ERITYISLAKIEN MUKAISET SUORITTEET (tuhansina euroina)**

	2022	2021	2020
	(tot.)	(tot.)	(tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 985	2 507	2 843
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0	0	0
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	1
Tuotot yhteensä	2 985	2 507	2 844
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	48	121	128
Henkilöstökustannukset	450	463	757
Vuokrat	1 689	1 872	2 806
Palvelujen ostot	741	418	402
Muut erilliskustannukset	35	30	45
Erilliskustannukset yhteensä	2 962	2 905	4 138
Tukitoimintojen kustannukset	464	588	939
Poistot	17	23	46
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	162	157	240
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	643	768	1 225
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 605	3 673	5 363
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	-620	-1 166	-2 519
Kustannusvastaavuus-%	83 %	68 %	53 %

**KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA VUOKRAUSTOIMINNASTA /
ERITYISLAKIEN MUKAISET SUORITTEET (tuhansina euroina)**

	2022	2021	2020
	(tot.)	(tot.)	(tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	69	46	47
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 498	1 221	1 286
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	3
Tuotot yhteensä	1 567	1 267	1 336
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	5	3
Henkilöstökustannukset	12	6	4
Vuokrat	766	833	828
Palvelujen ostot	7	2	4
Muut erilliskustannukset	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	785	846	839
Tukitoimintojen kustannukset	9	11	24
Poistot	0	0	0
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	3	1	1
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	12	13	25
Kokonaiskustannukset yhteensä	797	859	863
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	770	408	472
Kustannusvastaavuus-%	197 %	147 %	155 %

Museoviraston maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus sekä yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus on laskettu kustannusvastaavuuslaskelmien avulla. Suoritetuotanto perustuu lakiin Museovirastosta 282/2004, Valtioneuvoston asetukseen Museovirastosta 407/2004, valtion maksuperustelakiin 150/1992, valtion maksuperusteasetukseen 211/1992, lakiin valtion talousarviosta 423/1988, asetukseen valtion talousarviosta 1243/1992, muinaismuistolakiin 295/1963, lakiin kulttuuriesineiden maastaviennin rajoittamisesta 115/1999, lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 ja Opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Museoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuosina 2022-2023 1080/2021. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu Valtiokonttorin määräystä VK/99662/00.00.00.01/2022 maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatimisesta noudattaen. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on laadittu Valtiokonttorin määräystä VK/1077/00.01/2014 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatimisesta noudattaen.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuodelta 2022 on esitetty maksuperustelain mukaisista muista suoritteista yhteensä sekä erityislakien mukaisista suoritteista pääsymaksuista ja vuokraustoiminnasta, koska näiden

osa-alueiden tuotot olivat vähintään 1 miljoonaa euroa (Valtiokonttorin määräys VK/99662/00.00.00.01/2022). Lisäksi on laadittu julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma, jonka tuloksia on esitelty lyhyesti, mutta laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska suoritteiden tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Muista suoritteista on laadittu erilliset kustannusvastaavuuslaskelmat muinaismuistolain 15 §:n mukaisista suoritteista ja muista liiketaloudellisista suoritteista, joiden tuloksia on esitelty lyhyesti. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa, joten laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska se koostuu useista eri suoritteista, joista yksittäisten suoritteiden tuotot eivät ylitä 1 miljoonaa euroa ja toimintakertomuksessa on jo esitetty kustannusvastaavuuslaskelma muista suoritteista yhteensä. Laskelmat eivät sisällä tuottoja elinkeinoelämälle tarjottavasta media- ja imagohyödyistä.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa tuotot ja kustannukset on laskettu kirjanpidon tilinpäätöstietojen tai käytetyn työajan perusteella. Maksullisen toiminnan osuus oli 12,97 % viraston kokonaistyöajasta. Maksullisen toiminnan osuus on hieman laskenut verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin sen osuus oli 14,68 %. Laskentaperusteet ovat pysyneet ennallaan. Laskentaperusteet on esitetty laskelmien liitetiedoissa. Museoviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudelle ei ole asetettu tulostavoitteita.

Julkisoikeudelliset suoritteet

Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista on laadittu kustannusvastaavuuslaskelma, joka sisältää tutkimusluvut, kajoamisluvat, maastavientiluvat ja kirjaston julkisoikeudelliset suoritteet. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska osa-alueen tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 0,027 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,037 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat henkilöstökustannukset 0,024 miljoonaa euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -0,010 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 72 %.

Muut suoritteet

Maksuperustelain mukaisista muista suoritteista yhteensä on esitetty kustannusvastaavuuslaskelma, joka sisältää vuoden 2022 osalta muinaismuistolain 15 §:n mukaiset suoritteet ja muut liiketaloudelliset suoritteet sekä vuosien 2021 ja 2020 osalta pääsymaksut, vuokraustoiminnan ja muut liiketaloudelliset suoritteet. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmassa maksullisen toiminnan tuotot olivat 2,74 miljoonaa euroa. Eniten maksulliseen toimintaan kohdistuvia tuottoja kertyi kokoelmalveluista 0,88 miljoonaa euroa, muinaismuistolain mukaisista suoritteista 0,69 miljoonaa euroa, museokauppatoiminnasta 0,51 miljoonaa euroa ja opastuksista 0,10 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot vähenivät 2,63 miljoonaa euroa eli 49,0 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 5,86 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 2,84 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 verrattuna kokonaiskustannukset vähenivät 3,38 miljoonaa euroa eli 36,5 %. Kokonaiskustannuksista vähenivät eniten vuokrat ja tukitoimintojen kustannukset. Maksullisen toiminnan tuottojen ja kokonaiskustannusten väheneminen johtui siitä, että pääsymaksut ja vuokraustoiminta eivät vuonna 2022 enää sisälly muiden suoritteiden laskelmaan, vaan niistä on laadittu erityislakien mukaisten suoritteiden laskelmat. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -3,12 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 verrattuna kustannusvastaavuus on parantunut 0,75 miljoonaa euroa ja vuoteen 2020 verrattuna parantunut 1,63 miljoonaa euroa. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuusprosentiksi muodostui 47 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2021 (58 %) ja vuoteen 2020 (54 %) verrattuna laskenut.

Muista suoritteista muinaismuistolain 15 §:n mukaisista suoritteista on laadittu oma kustannusvastaavuuslaskelma. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska osa-alueen tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Laskelma on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa liitteenä 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 0,69 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,73 miljoonaa euroa. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -0,03 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 96 %.

Muista suoritteista muista liiketaloudellisista suoritteista on laadittu oma kustannusvastaavuuslaskelma. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska se koostuu useista eri suoritteista, joista yksittäisten suoritteiden tuotot eivät ylitä 1 miljoonaa euroa ja toimintakertomuksessa on jo esitetty kustannusvastaavuuslaskelma muista suoritteista yhteensä.

Muiden liiketaloudellisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 2,05 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 5,14 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 2,82 miljoonaa euroa. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -3,09 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 40 %.

Erityislakien mukaiset suoritteet

Erityislakien mukaisista suoritteista pääsymaksuista on esitetty oma kustannusvastaavuuslaskelma. Pääsymaksujen maksullisen toiminnan tuotot olivat 2,99 miljoonaa euroa. Eniten pääsymaksutuottoja kertyi Kansallismuseosta 1,17 miljoonaa euroa, Hämeen linnasta 0,51 miljoonaa euroa, Olavinlinnasta 0,47 miljoonaa euroa, Suomen merimuseosta 0,21 miljoonaa euroa ja Seurasaaren ulkomuseosta 0,15 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 0,48 miljoonaa euroa eli 19,1 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 3,61 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 1,69 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 verrattuna kokonaiskustannukset vähenivät 0,07 miljoonaa euroa eli 1,9 %. Pääsymaksujen kustannusvastaavuudeksi muodostui -0,62 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 83 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2021 (68 %) verrattuna selvästi noussut.

Erityislakien mukaisista suoritteista vuokraustoiminnasta on esitetty oma kustannusvastaavuuslaskelma. Vuokraustoiminnan maksullisen toiminnan tuotot olivat 1,57 miljoonaa euroa. Eniten vuokraustoiminnan tuottoja kertyi Turun linnasta 0,96 miljoonaa euroa, Kansallismuseosta 0,22 miljoonaa euroa, Olavinlinnasta 0,14 miljoonaa euroa ja Hämeen linnasta 0,10 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 0,30 miljoonaa euroa eli 23,7 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,80 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 0,77 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 verrattuna kokonaiskustannukset vähenivät 0,06 miljoonaa euroa eli 7,2 %. Vuokraustoiminnan kustannusvastaavuudeksi muodostui 0,77 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 197 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2021 (147 %) verrattuna selvästi noussut.

1.4.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

YHTEISRAHOITTEISET HANKKEET VUONNA 2022	
HANKKEEN NIMI	KUVAUS
Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamat projektit	
OKM; Kulttuurimatkailun kehittäminen	Kulttuurimatkailun kehittämiseen ja kulttuurimatkailun edellytyksien vahvistamiseen kulttuurimatkailutoimien toimeenpanon keinoin liittyvä hanke
OKM; Digitaalinen kulttuuriperintötieto 2022	Museoalan digitoinnin laadun kehittämiseen ja digitoinnin laatuohjeistuksen laatimiseen liittyvä hanke
Muiden valtion kirjanpitoyksiköiden rahoittamat projektit	
UM; LIVIND	Elävää aineetonta kulttuuriperintöä Pohjoisen olottuvuuden alueella kestävän kehityksen periaatteiden mukaisena voimavarana kehittävä yhteistyöhanke
MV; LIVIND	Elävää aineetonta kulttuuriperintöä Pohjoisen olottuvuuden alueella kestävän kehityksen periaatteiden mukaisena voimavarana kehittävä yhteistyöhanke
UM; LIVIND II	Elävää aineetonta kulttuuriperintöä Pohjoisen olottuvuuden alueella kestävän kehityksen periaatteiden mukaisena voimavarana kehittävä yhteistyöhanke
EU-projektit	
EU; CultureLabs 2018-2020	Horizon 2020 –ohjelmasta rahoitettu usean eurooppalaisen organisaation yhteistyöhanke, jossa kehitetään ja tuetaan osallistavia kulttuuriperintötyön toimintatapoja huomioiden erityisesti maahanmuuttajataustaisten ryhmien tarpeet.
EU; MOI! Museums of Impact	Museoviraston koordinoima, Luova Eurooppa -ohjelmasta rahoitettu yhteistyöhanke, jossa kehitetään museoiden eurooppalaista arviointimallia.
Yhdistysten ja säätiöiden rahoittamat projektit	
Konstsamfundet; HBL kokoelman haltuunotto	Konstsamfundetin rahoituksella toteutettava Hufvudstadsbladetin kuva-arkiston muutto- ja haltuunottohanke, johon sisältyy pilottina lasinegatiivien konservointi-, luettelointi- ja digitointiprojekti sekä arkistokortistojen digitointi.

Yhteisrahoitteisesta toiminnasta on laadittu kustannusvastaavuuslaskelma. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska viraston saama ja varainhoitovuodelle jaksotettu rahoitus oli alle 1 miljoonaa euroa (Valtiokonttorin määräys VK/1077/00.01/2014). Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 0,35 miljoonaa euroa. Tuotoista suurimman erän muodosti muilta valtion virastoilta saatu rahoitus 0,21 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,63 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat henkilöstökustannukset 0,28 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuudeksi muodostui -0,28 miljoonaa euroa ja omarahoitusosuudeksi prosentteina 55 %. Yhteisrahoitteinen toiminta on osaltaan mahdollistanut viraston strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa tuotot ja kustannukset on laskettu kirjanpidon tilinpäätöstietojen tai käytetyn työajan perusteella. Laskentaperusteet ovat pysyneet ennallaan. Laskentaperusteet on esitetty laskelman liitetiedoissa. Museoviraston yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuudelle ei ole asetettu tulostavoitteita.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

Valtion talousarviossa 2022 Museovirastolle on asetettu kolme tuotos- ja laadunhallinnan tulostavoitetta. Lisäksi Museoviraston tulossopimuksessa 2020–2023 on virastolle asetettu hallinnonalan strategisia tavoitteita tukevia tulostavoitteita, jotka sijoittuvat tulosprismassa tuotosten ja laadunhallinnan alueelle. Taulukot on kokonaisuudessaan esitetty luvussa 1.2. Tuloksellisuus. Lisäksi tulossopimuksen mittariliitteessä on lukuun sijoittuvia tuotos- ja laadunhallinnan mittareita.

Tavoitteiden toteutumana lisäksi raportoidaan muut tärkeimpien suoritteiden lukumäärät ja vertailutiedot palvelukokonaisuuksien mukaan. Museoviraston toiminnan luonteen vuoksi kaikkia tuotettuja palveluja ei voida ilmoittaa lukumäärinä, joten raportoinnissa on myös käytetty soveltuvia sijaissuureita.

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Kokoelmat ja kohteet

		2019	2020	2021	2022
Kokoelmien kartuttaminen	Kpl				
- Suomen kansallismuseon kokoelmat		948	3625	943	813
- arkeologian esinekokoelmat (päänumero)		690	401	656	932
- kuvakokoelmat (kuva)		983 000	115 000	3 460 000	400 000
- kirjakokoelmat (nidettä)		10 616	14 619	2 008	3 471
Kokoelma- ja kuvapalvelut					
Kuvapalvelut / tilausten lukumäärä	Lkm	1 010	880	326	320
Kirjaston kävijät	Lkm	*	2 106	1 737	2 203
Lainat Museoviraston kirjastosta	Kpl	32 112	n. 24 000	21 436	27 090
Sähköiset aineistot	Kpl				
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finnassa	Kpl	263 845	266 225	310 849	353 994
Suojeltujen kohteiden (kiinteä mj) kokonaismäärä muinaisjäänösrekisterissä		33 222	34 149	35 157	36 551
- Muinaisjäänösrekisterin uudet kohteet		2 760	2 569	2 614	3 307
- Muinaisjäänösten aluerajaukset, kokonaismäärä		22 183	23 876	25 831	27 854
Rakennusperintörekisteri, kohteiden kokonaismäärä		3 066	3 080	3 095	3 098
Hankerekisteri, arkeologisten hankkeiden kokonaismäärä		7 043	7 387	7 647	7 909
Digitoitujen tutkimusaineistojen katselukerrat		75 393	141 459	140 554	291 479

○ Kokoelmien kartuttaminen

Suomen kansallismuseon kokoelmien kartunta on pidetty matalalla tasolla ja hankittu esinemäärä on edeltäviä vuosia alhaisempi. Aktiivisen kartunnan painopisteenä on strategian mukaisesti nykyajan tallennus, ja lahjoituksina esineistöä tulee myös muihin kokoelmiin. Lahjoitusvaroin on ollut mahdollista tehdä myös merkittävämpiä kokoelmaostoja.

Kartuttamispolitiikan rinnalla on kehitetty poistoprosessia aktiivisena kokoelmatyön osana. Vuonna 2022 kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta poistettiin 285 objekta.

Arkeologisiin kokoelmiin kirjattiin 932 päänumeroa, joka oli 276 päänumeroa edellisvuotta enemmän (2010 656). Näistä kansalaislöytöjä oli 709 päänumeroa. Arkeologisten kaivausten löydöille avattiin 223 (2021 202) päänumeroa.

Metallinetsinharrastus on edelleen suosittua. Siirto- ja haltuunottohanke SIHA mahdollisti kansalaislöytöjen luetteloinnin etenemisen (2020 125 päänumeroa, 2021 362 päänumeroa, 2022 1025 päänumeroa). Luettelointirästää saatiin vähennettyä, se on nyt noin 2 vuotta (2021 3 vuotta). Luetteloiduista kansalaislöydöistä vajaa 50 % oli lahjoituksia, loput lunastuksia. Kuvakokoelmiin kirjattiin 263 uutta päänumeroa, joka sisältää noin 400 000 kuvaa. Valtaosa Kuvakokoelmien uusista päänumeroista on vuosikymmenten aikana lahjoitettuja ja hankittuja kuva-aineistoja, jotka kirjattiin ja käytiin nyt läpi osana SIHA-hanketta. Määrällisesti eniten karttui Kuvakokoelmien JOKA-kokoelma, yhteensä noin 350 000 kuvalla.

Uutta kuva-aineistoa tuotettiin studio- ja dokumentointikuvauksilla yhteensä 4 100 kuvaa. Määrä väheni edellisestä vuodesta Digitoinnin laatuksiteeri-hankkeeseen käytetyn ison työpanoksen johdosta. Laajoja videotuotantoja valmistui 8, joiden lisäksi tehtiin 3 pienempää kokonaisuutta.

Digitoitujen tutkimusaineistojen katselumäärä kasvoi huomattavasti (2021 140 554 kertaa, 2022 291 479 kertaa). Syytä nousulle ei tiedetä.

○ **Kokoelma- ja kuvapalvelut**

Kokoelma- ja konservointikeskuksessa kokoelmapalveluita on jatkettu huolimatta suurista muutoista ja kokoelmakeskuksessa meneillään olevista rakentamistoimista. Esineliikenne on ollut vilkasta – samalla kun Kokoelma- ja konservointikeskukseen (KOKKE) tuotiin vuonna 2022 muutoissa noin 60 000 esinettä, sieltä on toimitettu mm. näyttelyihin, tutkittavaksi tai lainoiksi kokoelmapalveluina noin 650 esinettä. Kaikkiaan Kokoelma- ja konservointikeskuksen tiloissa oli vuoden päättyessä säilytettävänä vajaat 188 000 esinettä, josta n. 9,3 % ulkopuolisten asiakkaiden esineistöä.

Arkisto- ja tietopalveluiden yhteinen asiakaskontaktiluku oli 3 412. Kuvakokoelmissa fyysiset asiakaskontaktit vähenivät kokonaisuudessa hieman edellisestä vuodesta, mutta KOKKEssa jo olevien kokoelmia tutkivien asiakkaiden määrä kasvoi voimakkaasti. Finna-palautteiden määrä vähentyi edellisestä vuodesta, mutta on edelleen yhteensä lähes 1 000. Palautteiden kautta täydennettiin ja korjattiin myös kokoelmatietoja. Sekä kirjaston, arkiston että arkeologisten kokoelmien paikan päällä käyvien asiakkaiden määrä kasvoi (2022 2 648 kävijää, 2021 1 978 kävijää)

Kirjaston lainausmäärät ja uusintamäärät kasvoivat (2022 2 340, 2021 2 157. Uusinnat 2022 2 4673, 2021 19 225). E-kirjalainojen määrä lisääntyi, mutta pysyi silti melko alhaisena, muutamassa kymmenessä lainassa.

Arkeologisissa kokoelmissa myönnettiin käyttölupia aineiston tutkimiseen 29 kpl (2021 28 kpl). Esille otettiin 74 297 (2021 34 309) esinettä ja kokoelmiin palautettiin 73 817 (2021 39 157) esinettä. Määrä on riippuvainen käynnissä olevista tutkimusprojekteista.

Ilmoituspalvelu Ilpparissa vastaanotettiin kansalaisilta 2 515 löytöilmoitusta (2020 2 659 ilmoitusta). Ne sisälsivät 4 927 löytöä (2020 4 647 löytöä). Ilpparin ilmoituksista käsittely saatiin päätökseen 1 011 ilmoituksessa.

Arkeologisiin kokoelmiin vastaanotettiin 1 289 (2021 1 245 kpl) löytölähetyistä kansalaisilta, sisältäen 3 630 (2021 3 246) arkeologista löytöä.

Museoiden näyttelytoiminta ja siten lainapyynnöt kokoelmista vilkastuivat pandemian jälkeen. Esinelainapäätösten määrä oli 14 kpl (2021 6 kpl) ja niissä käsiteltiin 675 esinettä (2020 129 esinettä). Lainojen käsittelyaika oli 70 vrk (2021 119 vrk).

○ **Sähköiset aineistot ja rekisterit**

Kulttuuriympäristön rekisterit täydentyvät Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden työnä. Edellisten vuosien tapaan muinaisjäännösrekisterin tietoja päivitettiin ja täydennettiin erityisesti VARK-kohteiden osalta. Uusia kohteita lisättiin rekisteriin 3 307, mikä on lähes 700 enemmän kuin vuonna 2021. Uusia aluerajauksia tehtiin 2 023, mikä vastaa vuoden 2021 tasoa. Rakennusperinnön rekisteritietojen täydentäminen on volyymiltaan pientä.

Sisällöntuotanto

Näyttelyt ja yleisötoiminta		2019	2020	2021	2022
Näyttelyt	Kpl				
- Museoviraston tuottamat näyttelyt		7	8	4	7
- Museoviraston yhteisnäyttelyt		7		1	2
Museoiden ja linnojen näyttelyiden kävijät	Lkm	585 637	495 486	342 507	500 165
Yleisötapahtumien* lukumäärä	Lkm	9 737	6 495	5 454	8 193
Yleisötapahtumien osanottajamäärä	Henk	328 041	154 656	136 925	225 400

*Yleisötapahtumat: opastukset, työpajat ja muut yleisötapahtumat yhteensä.

Suomen kansallismuseo tarjosi monipuolisen näyttelyohjelmiston vierailumahdollisuuksien palautuessa vähitellen normaalille tasolle. Suomen kansallismuseon kohteet tavoittivat yli 660 000 kävijää näyttelyihin, tapahtumiin tai kokous- ja juhlapalveluiden asiakkaina. Näyttelyssä kävijöiden määrä kasvoi 46 % vuodesta 2021. Ulkomaalaisten matkailijoiden määrä pysyi rajoitettuna, ja Euroopan turvallisuustilanne vaikutti siihen osaltaan.

Tuotettujen näyttelyiden määrä oli edellisvuotta suurempi, koska suunnitelmista poiketen Kansallismuseon rakennustyöt eivät vielä käynnistyneet syksyllä 2022. Suomen kansallismuseon kohteissa avattiin vuoden kuluessa yhteensä 9 uutta näyttelyä: Kansallismuseossa ”Vaurauden filosofia – Jaakko Heikkilän henkilökuvia suomalaisesta vauraudesta”, ”Tutkimusmatkoja muinaiseen Lähi-Itään” ja ”Akseli Gallen-Kallela”, Helsinki Photo Festivalin ulkonäyttely sekä toiminnalliset tilat ”Tulevaisuuden Kansallismuseo” ja ”Leikin aika”, Tamminiemessä ”Pitkä loikka Presidentti Urho Kekkonen Jussi Pohjakallion lehtikuvissa”, Majakkalaiva Kemi Suomen merimuseossa sekä Hämeen linnassa uusi pienoismallihuone.

Yleisötapahtumien järjestäminen palautui normaalille tasolle vuoden aikana, ja tapahtumia tuotettiin noin 50 % enemmän kuin 2021. Tapahtumien osallistujamäärissä oli vielä huomattavia koronasta johtuvia rajoituksia vuoden alussa, ja tapahtumatuotantojen käynnistämiseksi jouduttiin odottamaan varmuutta järjestämismahdollisuuksista. Tapahtumia ja ohjelmistoa järjestettiin sekä virtuaalisesti verkossa että fyysisesti museokohteissa.

Ohjaaminen ja tuki

Museoviraston järjestämien asiantuntija- ja sidosryhmätilaisuuksien osallistujamäärä oli yhteensä 5 060. Kulttuuriympäristöaiheisiin keskittyneitä tapahtumia järjestettiin jälleen vuonna 2022 vilkkaasti. Perinteiset Arkeologisten kenttätöiden esittelypäivät ja viidettä kertaa järjestetty Valtio restauroi vetivät eniten osallistujia. Vuoden suurimpiin tapahtumiin kuului Museoviraston yhdessä Suomen meriarkeologisen seuran sekä Helsingin yliopiston kanssa järjestämä kansainvälinen meriarkeologian IKUWA7-konferenssi syyskuussa 2022. IKUWA7:n kokosi 248 osallistujaa Helsinkiin. Syyskaudella 2022 järjestettiin myös mm. kolme kestävyys-temaista tilaisuutta museovirastolaisille ja museokentälle. Näihin tapahtumiin osallistujia oli yhteensä yli 300. Kaikkiaan osallistujia kulttuuriympäristöaiheisiin tapahtumiin oli 2091. Museokentän ohjaukseen ja tukeen liittyvistä tapaamisista suurin oli nyt kasvokkain järjestetty Museoalan Teemapäivät, joka keräsi 205 osallistujaa. Monipuolisesta tarjonnasta osallistujia keräsivät seuraavaksi eniten museolain uudistukseen liittyvät seminaarit, kulttuurimatkailun, aineettoman kulttuuriperinnön ja maailmanperinnön tapahtumat.

Viranomaispalvelut

Museovirasto käsitteli vuonna 2022 yhteensä 1076 valtionavustushakemusta. Määrä on suurin viraston avustushistoriassa. Ratkaistujen maastavientilupien määrä oli hyvin pieni.

Rekisteröityjen asioiden määrä on noussut vuodesta 2021 vuoteen 2022 maltillisesti. Asioiden rekisteröimisen viive on pysynyt kohtuullisena. Kokonaisuudessaan asiakirjojen määrä (saapuneita asiakirjoja noin 25 240 kpl) on noussut vuoden 2021 määrästä noin 10 %, eli sekä rekisteröitäviä asioita että saapuvia asiakirjoja on ollut enemmän kuin vuonna 2021.

Kokoelmapalveluiden osalta yksityisten henkilöiden arkeologisiin kokoelmiin toimittamiin löytöihin lunastuspäätöksiä tehtiin 292 kpl (2021 119 kpl). Lunastussumma oli 24 125 euroa (2021 13 980 euroa).

Lupia arkeologisen esineistön kajoavaan tutkimukseen myönnettiin 23 kpl (2021 11 kpl), käsittelyaika oli keskimäärin 87 vrk (2021 40 vrk). Lupien aiheena oli mm. muinais-DNA, libidi- ja isotooppianalyysit sekä ajoitusnäytteet.

Muinaismuistolain mukaisia kajoamislupia käsiteltiin vuoden 2022 aikana 7 kpl, keskimääräisen käsittelyajan ollessa 54 vuorokautta (tavoite 60 vrk). Arkeologisten kohteiden tutkimusluvut sekä niihin liittyvien raporttien seuranta olivat asianhallinnassa viranomaistyön suurin asiaryhmä. Tutkimus- ja hoitolupia ratkaistiin 251, käsittelyajan ollessa keskimäärin yhdeksän vuorokautta (tavoite 30 vrk).

Maankäytön suunnitteluun liittyvä työ säilyi edellisvuoden tasolla keskittyen maakuntakaavoitukseen, joihinkin erityishankkeisiin ja valtion kiinteistöjen kehittämiseen sekä alueellisten vastuumuseoiden tukeen. Kaavoitusta koskevia asioita avattiin asianhallinnassa 118 ja ratkaistiin 109, keskimäärin 13 vuorokaudessa. Rakennussuojeluasioita avattiin 44, mikä on noin 20 % edellisvuotta enemmän, ja päätettiin 11 keskimäärin 107 vuorokaudessa. Rakennusperintölakiin perustuvat tehtävät ovat luonteeltaan pitkäkestoisia.

Kulttuuriperintökohteisiin kajoavia hankkeita diariottiin 225 ja ratkaistiin 201, keskimäärin 36 vuorokaudessa. Hankkeiden käsittely tehostui: niiden määrä kasvoi ja käsittelyaika supistui. Hankkeet ovat mm. valtion ja kirkkokuntien restaurointi- ja korjauskohteita sekä muinaismuistolain rauhoittamien kohteiden viranomaisohjausta.

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Museoviraston asiakkaita ovat kansalaiset, viranomaiset, päätöksentekijät, tutkimuslaitokset, tiedeyhteisö, museot sekä yritykset ja yhteisöt. Toimintaympäristön muutos on tuonut virastolle yhä enemmän myös kansainvälisiä asiakkaita. Asiakassuhteiden luonne vaihtelee monen tyyppisten palvelujen tarjoamisesta yhteistyöhön ja kumppanuuksiin.

Museoviraston toiminnan palvelukykyä ja laatua voidaan tarkastella sekä niitä osoittavien mittareiden avulla että arvioimalla eri palveluiden merkitystä asiakkaille. Tulossopimukseen liittyvät tiedot on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 1.2. Tuloksellisuus. Museoviraston tarjoamia palveluita ovat Kokoelmat ja kohteet, Sisällöntuotanto, Tietojärjestelmät, Ohjaus ja tuki sekä Viranomaispalvelut. Lisäksi palvelukykyä ja laatua tukevat Sisäiset palvelut.

Palvelukyvyn ja laadunhallinnan arviointi palvelukokonaisuuksien näkökulmasta

Kokoelmat ja kohteet

Museovirasto huolehtii kansallisesti merkittävän kulttuuriperinnön säilyttämisestä, kartuttamisesta, tutkimuksesta ja sitä koskevan tiedon ylläpidosta. Kulttuuriperintöä ovat mm. Suomen kansallismuseon esinekokoelmat, Museoviraston arkisto, kirjasto, kuvakokoelmat, arkeologiset kokoelmat sekä arkeologiset kohteet ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset. Kulttuuriperintö on asiakkaiden käytettävissä sekä paikallisesti että verkon kautta hyvin hoidettujen kokoelmien ja kohteiden sekä niihin liittyvien palvelujen kautta.

Tulostavoite	Toteutuma 2019	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Tavoite / arvio 2022	Toteutuma 2022	Tavoite / arvio 2023	Tietolähde
Tuotokset ja laadunhallinta							
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	465 834	947 311	1 939 477	700 000	1 387 063	1 500 000	Finnan käyttäjätilastot ARTIn M- asemalla
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	263 795	266 225	310 846	310 000	353 994	345 000	Finna.fi organisaation aineistot (Museovirasto + Kansallismuseo)

Tulossopimuksen mittarit: Palvelukyky ja laatu

Tavoite/toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähteet
Tavoite 1 Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Esinelainojen käsittelyaika, vrk	Toteuma 108 Tavoite 48	Toteuma 97 Tavoite 40	Toteuma 119 Tavoite 140	Toteuma 70 Tavoite 180	180	SALAMA

Orimattilan keskusvaraston kokoelmien siirto Vantaalle on parantanut ja tehostanut Suomen kansallismuseon hoitamien kokoelmien hallintaa jo tähän mennessä merkittävästi. Vuonna 2022 siirrettiin lähes 60 000 esinettä. Käytettävyys, saatavuus ja palvelukyky paranee koko ajan projektin edistyessä. Tiedon laatu rikastuu myös osana prosessia. Samassa mittakaavassa ei ole myöskään pystytty aikaisemmin inventoimaan kokoelmaa vuosikymmeniin. Vuonna 2022 MuseumPlusaan luetteloitujen esineiden määrä kasvoi 6 % ja oli vuoden lopussa jo n. 66,9 %.

Koronaepidemia pysäytti paikan päällä annettavat kokoelmapalvelut. Epidemian hellitettyä pystyttiin avaamaan uudelleen mahdollisuus fyysiseen asiakaspalveluun, mutta samalla asiakkaille annettiin ennakkotieto vuonna 2023 alkavasta kokoelmapalveluiden sulusta. Kokoelmiin liittyviä palvelukontakteja ei tilastoitu vuonna 2022, koska asiakastiedon tarpeet ja hallintamallit ovat uudelleen arvioitavana. Vuonna 2022 esinelainoja annettiin 16 kpl, 170 esinettä. Kokoelmia säilyttäviä asiakkaita oli kokoelmakeskuksessa 15 kpl, uusia sopimuksia tehtiin kolme. Konservointipalveluilla oli n. 200 palvelukontaktia ja niitä tuotetaan kyvykkyyksillä, joita muilla toimijoilla ei ole tarjolla (röntgenkuvaus, vettynyt materiaali). Konservoinnin pullonkauloja on tunnistettu ja niiden ratkaisemiseksi on valmisteltu kahden uuden menetelmän käyttöönottoa: tyyppikäsittely materiaaleille, joita ei voi pakastaa sekä raudan konservoinnin subkriittinen menetelmä. Menetelmät tehostavat työtä sekä parantavat kokoelmien säilymistä. Konservointipalvelut mahdollistavat kokoelmien saavutettavuutta kaikkien Suomen kansallismuseon omien museokohteiden ja muiden toimijoiden avoinnapiämien ns. MUKI-kohteiden perusnäyttelyissä eri puolilla Suomea. Suomen kansallismuseo oli pääjärjestäjänä kansainvälisen museoneuvoston konservointikomitean ICOM-CC:n Metal22-konferenssissa. Pääteemaaltaan kestäväyyteen painottuvaan konferenssiin osallistui lähes 300 osallistujaa yli 30 maasta.

Kokoelmakeskuspalvelut-yksikkö tuottaa logistiikka- ja säilytyspalveluihin ja ennaltaehkäisevään konservointiin liittyvät toimintaprosessit ja ohjeet. Koordinoinnin ja hyvien käytäntöjen jakamisen tarve kasvoi uusien käyttäjien ja SIHA-

hankkeen johdosta. Yksikkö vastasi toiminnan laadun ja turvallisuuden takaamiseksi yhteisen työpaikan koordinoitavista sisäisille ja ulkoisille käyttäjille. Kokoelmanhallinnan ja -logistiikan prosesseja on kehitetty ja sujuvoitettu aktiivisesti ja innovatiivisesti Lean-hengessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjauksessa käynnistettiin kaikkien viraston hallinnassa olevien kulttuurihistoriallisten kokoelmien sodan kaltaiseen tilanteeseen liittyvien varautumissuunnitelmien päivitys ja jatkuvuuden hallinnan suunnittelu.

Museoviraston digitoidut kokoelma-aineistot ovat saatavilla joko Finna.fi- ja Museoviraston neljän oman Finna-näkymän tai julkisen rekisteriportaalin kautta, Museoverkossa, tutkijasalin asiakaspääteellä tai Salama-asianhallintajärjestelmän julkisen jakelun kautta osoitteessa asiat.museovirasto.fi. Siirtyminen etättyöhön ja asiakastilojen rajoitukset ovat korostaneet digitaalisten aineistojen tärkeyttä. Museoviraston aineistot olivat edelleen koko Finnan katsotuinta ja käytetyintä aineistoa ja Museoviraston kokoelmien objekteja katsottiin yli 1,3 miljoonaa kertaa. Määrä väheni edellisen vuoden 1,9 miljoonasta.

Museoviraston kokoelmien asiakaspalvelu on jatkunut vilkkaana, mutta fyysisten asiakaskontaktien määrä on edelleen vähentynyt. Tutkijasalin pandemia-aikaiset rajoitukset poistettiin vuoden 2022 puolella välissä ja asiakaspalvelun kapasiteetti palautettiin vastaamaan normaalitilaa. Asiakaspalvelussa otettiin käyttöön sähköiset lomakkeet aineistotilauksia ja käyttölujarahakemuksia varten. Toiminta on jatkanut vakiintumista pandemia-kauden päätyttyä, ja esim. museoiden näyttelytoiminnan aktivoituminen näkyy asiakaspalvelun mittareissa kasvuna. Esinelainapyyntö kyettiin käsittelemään aiempaa nopeammin.

Arkeologisten löytöjen ja havaintojen ilmoituspalvelu Ilppari palvelee hyvin kansalaisilmoitusten vastaanotossa ja käsittelyssä. Se on saanut hyvää palautetta myös käyttäjiltä. Ilpparia kehitetään edelleen palautteen pohjalta. Ilppari on parantanut tiedonkulkua alueellisten vastuumuseoiden ja Museoviraston välissä arkeologisiin löytöihin liittyvissä asioissa. Opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoituksella käynnistyi Digitoinnin laatukriteeri-hanke, joka toteutti kyselyn museoiden digitointikäytännöistä ja lokalisoi kansainvälisen digitointia ohjaavan FADGI-standardin.

Rakennuttamisessa korostuivat edellisvuoden tapaan majakka-alus Kemi, jonka restaurointi saatettiin päätökseen, sekä Seurasaaren vaativimmat kohteet. Seurasaaren siirrettävä kesämökki valittiin ja museotonttien ympäristön hoitoa kehitettiin edelleen. Virasto ohjasi aiempaan tapaan aktiivisesti Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimien museo- ja nähtävyyshankkeita ja korjauksia.

Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnissa täydennettiin edelleen muinaisjäännösrekisterin tietoja ja kohennettiin näin rekisterin sisällön eheyttä. Kuvat kunniaan -hankkeessa kohennettiin kulttuuriympäristöaiheisten kuvien luettelointia MuseumPlus-järjestelmässä ja saatavuutta Finna.fi:ssä.

Sisällöntuotanto

Museovirasto tuottaa ja jakaa kulttuuriperintöä koskevaa tietoa mm. museoiden näyttelyiden, saavutettavien kohteiden, tapahtuma- ja yleisötoiminnan, verkkoaineistojen ja julkaisujen sekä viestinnän avulla. Laadukkaat ja tutkimukseen perustuvat kulttuuriperinnön tieto- ja asiantuntijapalvelut, kulttuuriperintökasvatus sekä muu sisällöntuotanto tarjoavat asiakkaille tietoa ja elämyksellisiä oppimispalveluita.

Näyttelysuunnitelmat muuttuivat Kansallismuseossa, jota ei suljettu alkuperäisen suunnitelman mukaisesti vielä syksyllä, vaan avoinna olo jatkui koko vuoden loppuun. Museossa avattiinkin vuonna 2022 kolme päänäyttelyä, Vaurauden filosofia sekä Tutkimusmatkoja muinaiseen Lähi-itään keväällä, ja Akseli Gallen-Kallela itsenäisyyspäivän kynnyksellä. Akseli Gallen-Kallelan näyttely tuotettiin ennätyksellisessä ajassa ja lainaaja-tahojen, erityisesti Ateneumin ja Gallen-Kallelan museon merkittäväällä myötävaikutuksella: päätös näyttelystä tehtiin vasta maaliskuussa 2022.

Valokuvaaja Jaakko Heikkilän valokuvateoksista koottu Vaurauden filosofia käsitteli taloudellista vaurautta kulttuurisena ilmiönä ja merkittävää taloudellista menestystä edustavia ihmisiä yhtenä yhteiskuntamme vähän tutkittuna ja tunnettuna vähemmistönä. Tutkimusmatkoja muinaiseen Lähi-itään toteutettiin yhteistyössä Helsingin yliopiston Muinaiset Lähi-idän imperiumit -huippuyksikön sekä Keski-Suomen museon kanssa. Näyttely kertoi suomalaisesta Lähi-idän tutkimuksesta ja

menneistä kulttuureista, ja niiden liittymäpinnoista nykyiseen kulttuuriimme. Se nosti esiin myös Lähi-idän alueen kulttuuriperinnön haurauden, johon ryöstökaivaukset ja esineiden kauppa, rakentaminen ja maankäyttö sekä sodat ovat jättäneet jälkensä. Akseli Gallen-Kallela oli katsaus monipuolisen, tuotteliaan ja kansainvälisesti arvostetun taiteilijan uraan aikana, jolloin Suomi ja Eurooppa olivat murroksessa. Näyttely toi ensi kertaa Gallen-Kallelan keskeisen tuotannon Kansallismuseon ikonisten freskojen äärelle. Ainutkertainen mahdollisuus näin laajaan Gallen-Kallelan esittelyyn nopealla aikataululla tuli mahdolliseksi, kun hänen tuotannostaan kootun näyttelyn vienti ulkomaille peruuntui.

Kansallismuseossa toteutettiin aikataulumuutoksista johtuen nopeasti myös toiminnallinen tila Leikin aika, joka mahdollistaa historian kokemisen ja tutkimisen sekä tilaisuuden kiireettömään yhdessä oloon erityisesti lasten kanssa vieraileville. Kaikille avoimena matalan kynnyksen näyttelynä toteutettiin myös kesällä Helsinki Photo Festival – kansainvälinen valokuvateoskokonaisuus Kansallismuseon ulkomuureissa.

Tamminiemessä avattu, Jussi Pohjakallion valokuvia presidentti Kekkonen elämästä ja toiminnasta esittävä Pitkä loikka -näyttely toteutettiin yhteistyössä Museoviraston kuvakokoelmien kanssa. Suomen merimuseossa viimeinen toiminnassa ollut majakkalaiva Kemi avautui kesäkaudeksi pitkän odotuksen ja perusteellisen restauroinnin jälkeen yleisölle uusittuna, kelluvana näyttelykohteena, jossa voi tutustua erityislaatuisen työ- ja elämänympäristön arkeen. – Vuonna 2022 valmisteltiin lisäksi tulevia näyttelyitä Hämeen linnan sekä Suomen merimuseoon.

Kaikkiin näyttelyihin liittyi tapahtuma- ja opetusohjelmistoa, joissa painottuivat erityisesti yhteiskunnalliset teemat ja osallistavat toimintamallit. Esimerkiksi Vaurauden filosofia -näyttelyn yleisöohjelmassa syvennyttiin vaurauden olemukseen filosofi Sanna Tirkkosen johdattamana. Tutkimusmatkoja muinaiseen Lähi-itään näyttelyn yleisöohjelma rakentui maahanmuuttajatausteisten yhteisöjen kokemukseen omasta kulttuuriperinnöstään taaten asiantuntevan näyttelysisällön ja tapahtumissa mm. Baytuna -pop upin muodossa. Akseli Gallen-Kallelan näyttelyn yleisöohjelma luotiin kokeillen profiililla utelias, kokeileva ja kiinnostunut: opastukset loivat laadukkaan pohjan näyttelyvierailulle, Drink and Draw -illat rentoa tekemistä taiteen parissa ja FrescoDiscot tunnelmallisen kokemuksen.

Näkökulmia uudistuvan Kansallismuseon tulevaan toimintamalliin kerättiin yleisöiltä, mm. Uusi Kansallinen pop upin tekoälysovelluksella saatiin kaikkiaan 2800 vastausta – ja tulevien asiakkaiden pariin jalkauduttiin myös kaupungille useita kertoja. Laaja osallistuminen on tärkeä osa Uusi Kansallinen -hanketta. Tapahtumatoimijoille ja sidosryhmille järjestettyihin keskustelu- ja työpajatilaisuuksiin osallistui 90 toimijaa ja päättäjää. Uusi kansallinen -hankkeessa käynnistettiin vuonna 2022 myös kumppanuuksien aktiivinen kartoittaminen sekä liiketoimintamallien suunnittelu ja kehittäminen.

Kansallismuseon kesäpiha oli vilkkaassa tapahtumakäytössä ja tarjosi alustan mm. kuorotapahtumalle, vintage-myyjäisille, ulkoilmaelokuvanäytöksille ja muille kulttuuritapahtumille. Kesällä järjestettiin Kansallismuseossa myös yhteistyössä ruotsalaisen Beredskapslyftetin kanssa kaksi kuuden viikon mittaista kesäleiriä Ukrainasta paenneille lapsille. Leireille osallistui yhteensä 180 ukrainalaista lasta, ja yhteistyötä lasten ja heidän perheidensä kanssa jatkettiin myös syksyllä.

Suomen merimuseossa järjestettiin pienille koululaisille tiedeleirejä ja Seurasaaressa seikkailuleirejä. Uusia tapahtumia Suomen kansallismuseon kohteissa olivat mm. nykysirkusfestivaali ja taimimarkkinat Seurasaaressa, taiteilijatapaamiset ja etätyötapahtumat Hvitträskissä ja puukkopäivät Hämeen linnassa. Tasavuotia juhlistettiin Vankilassa 150 vuotta kakkua -yleisötapahtuman merkeissä. Louhisaaren kummituskierrokset ovat yleisön suosikki vuodesta toiseen, kummituskierrokselle osallistui ennätysyleisö, 2621 henkeä.

Kuratoidut digitaaliset sisällöt ja palvelut ovat osa Suomen kansallismuseon sisällöntuotantoa. Museon suosittu Digitaalinen kokoelma -sivuston sisältöjä laajennettiin ja kehitettiin asiakaspalautteen mukaan.

Venäjän hyökkäyssodan synnyttämään kansalaiseskusteluun reagoitiin toteuttamalla yhteistyössä Helsingin Sanomien kanssa Ukraina-aiheinen valokuvanäyttely Sanomatalossa. Näyttely toteutettiin poikkeuksellisen nopealla aikataululla. Onnistunut toteutus ja positiivinen vastaanotto korostivat kokoelmien mahdollisuuksia toimia peilinä yhteiskunnalliselle keskustelulle myös vaikeissa tilanteissa. Kulttuuriperintötyö on oleellinen osa kansallista kriisikestävyyden parantamista ja perspektiivin tuomista yhteisten haasteidemme ratkaisemiseen.

Asiantuntijatyön tietopohjan vahvistamista jatkettiin. Kulttuuriympäristötyö ja kestävyys -hanke käynnistettiin vuonna 2022. Hankkeessa järjestetyt tilaisuudet tähtäsivät osaltaan kulttuuriympäristötyötä tekevien kestävän kehityksen osaamisen kehittämiseen sekä hankkeen tulevien kokonaisuuksien tarvelähtöiseen suunnitteluun. Riksbankenin rahoittamaa Veteen vajonneet -hanketta (2021–2026) jatkettiin. Hankkeen yhteistyöverkostot ovat laajat ja toiminta aktiivista ja tuloksekasta. Arkeologisten kohteiden automaattista tunnistusta laserkeilausdatasta kehittänyt LIDARK-hanke saatettiin päätökseen. Hanke osoitti, että kone- ja syväoppivat menetelmät sopivat hyvin arkeologisten kohteiden

kartoittamiseen, että uusia kohteita löytyy ennennäkemättömän paljon ja että paikkatietojen laatu huomattavasti aiempaa parempi.

Rakennettu hyvinvointi -hankkeessa täydennettiin verkkosivuston aineistoja ja tuotettiin ajankohtaisia blogikirjoituksia. SAFA palkitsi Korjaustaito.fi-verkkosivuston pian sen julkaisemisen jälkeen. Sivusto sai vuoden mittaan näkyvyyttä paitsi palkinnon myötä myös erilaisissa tilaisuuksissa. Viraston blogissa julkaistiin kahdeksan kulttuuriympäristöaiheista kirjoitusta.

Viraston koekaivausryhmä suoritti virkatyönä arkeologisia kenttätutkimuksia 39 muinaisjäänöskohteella lähinnä alueellisten vastuumuseoiden toimeksiannosta. Tutkimukset liittyivät pääosin pienten yksityisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. Kohteista neljä oli metallinetsinharrastajien löytöpaikkoja. Kajoamisluvan saaneisiin loma-asunohankkeisiin liittyvät laajat kivikautisten asuinpaikkojen kaivaukset Mäntyharjulla ja Ruovedellä olivat jälkitöineen erityisen työllistäviä, ja niihin tarvittiin lisäresursseja yli osastorajojen. Henkilötyöpäiviä kentällä kertyi vuoden aikana ennätyselliset 1080 kpl. Virasto järjesti lokakuussa arkeologisen työn biologisia ja kemiallisia altisteita käsittelevän Arkeologia - terveys ja turvallisuus -seminaarin yhteistyössä mm. Helsingin yliopiston ja THL:n kanssa. Arkeologiset tutkimukset olivat myös haluttua sisältöä sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa asiantuntija- ja yleisötilaisuuksissa.

Tietojärjestelmät

Museovirasto ylläpitää ja kehittää kulttuuriperintöä koskevan tiedon säilyttämistä, seuranta ja saatavuutta edistäviä tietojärjestelmiä, menetelmiä, palveluita ja kokonaisarkkitehtuuria. Palveluita ovat mm. kulttuuriperintöä tukevat tietojärjestelmät, tietovarannot ja rekisterit sekä niitä koskeva kansallinen kehittämistyö. Palvelut tarjoavat laadukasta tiedon hallintaa ja saavutettavaa tietoa niin alan toimijoille ja viranomaisille kuin kiinnostuneille kansalaisillekin.

Vuonna 2022 vahvistetun digitalisaatio-ohjelman puitteissa viraston digitointivalmiuksia ja osaamista vahvistettiin. Pyrkimyksenä on saavuttaa kansallisen osaamiskeskuksen asema kuvallisen ja esineellisen aineiston saralla.

Arkeologisissa kokoelmissa kehitettiin arkeologisten löytöjen luettelointiin tarkoitettua sovellusta Apuria, jonka tavoitteena on saada löytötiedot suoraan sähköisenä Museovirastolle.

Kulttuuriympäristötiedon kehittämisessä huomio kohdistui erityisesti arkeologiseen tietoon, johon kohdistuu uusia vaatimuksia meneillään olevan muinaismuistolain uudistuksen myötä. Vuoden 2022 aikana analysoitiin muinaisjäänösrekisterin tiedon laatua ja eheyttä sekä tähän liittyviä kehittämistarpeita. KPMG:n tuella laadittiin arkeologisen tiedon laajempaa kehittämistä tukevaa tiekarttaa. Kokonaisuus on osa viraston digitalisaatio-ohjelmaa ja tehtävä työ tulee ajoittumaan vuosille 2023–2026.

Ohjaus ja tuki

Museovirasto tukee kansallisen kulttuuriperinnön vaalimista ja ohjaa museoita. Museovirasto parantaa kulttuuriperinnön yhteisvastuullisen suojelun ja hoidon edellytyksiä. Keinoja ovat osallistuminen lainsäädännön valmisteluun, yhteiskunnallinen keskustelu, avustuspolitiikka, kansallinen ja kansainvälinen sidosryhmä- ja asiantuntijayhteistyö, ohjeet ja oppaat sekä kehittämishankkeet.

Museovirasto osallistui vahvasti kulttuuriperintöstrategian viimeistelyyn osallistumalla sekä ohjausryhmän että työryhmän työhön. Ohjausryhmän ja työryhmän ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi julkistettiin toukokuussa 2022.

Museoviraston panos alan ja yhteiskunnan kannalta merkittävän muinaismuistolain uudistuksessa oli myös vuonna 2022 merkittävä. Virasto osallistui aktiivisesti sekä työ- että seurantaryhmän työhön. Museovirasto oli mukana Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman koordinaatioryhmässä sekä valtion kiinteistöstrategiaa seuraavassa ohjausryhmässä sekä strategisten vajaakäyttöisten kiinteistöjä käsittelevässä työryhmässä. Museovirasto järjesti yhdessä Viron kulttuuriministeriön kanssa Euroopan neuvosto Faron puiteyleissopimuksen hyviä esimerkkejä ja käytäntöjä käsitelleen

alueellisen seminaarin Tallinnassa. Virasto on vuoden aikana kommentoinut useita ilmastonmuutokseen liittyviä ohjelmia sekä on pyrkinyt toimimaan aktiivisesti yli sektorien.

Viraston tuki alueellisten vastuumuseoiden kulttuuriympäristötyölle jatkui aktiivisena. Samoin yhteistyö mm. valtion kiinteistöhaltijoiden ja kirkkokuntien kanssa jatkui tiiviinä.

Kulttuuriympäristöpalvelut valmisteli mm. palveluita ja asiakasnäkökulman kehittämistä sekä työn tietopohjaa tukevaa uutta organisaatiotaan. Uudistusta valmisteltiin konsulttiselvityksen ja osaamiskartoituksen pohjalta henkilöstön kanssa vuorovaikutuksessa.

Museolain mukaiset nelivuotisneuvottelut käytiin 26 alueellisen toimijan kanssa. Museoviraston antamien lausuntojen pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö teki päätöksen alueellisten museoiden lisärahoituksesta lokakuussa 2022. Neuvotteluiden tavoitteena on suunnata alueellisen museotyön lisärahoitus mahdollisimman vaikuttavasti lain mukaisiin tehtäviin.

Museovirasto koordinoi eurooppalaista yhteishanketta (MOI! Museums of Impact), joka saatiin päätökseen marraskuussa 2022. Hankkeessa tuotettiin museoiden itsearviointimalli, jolla museot voivat käyttää tukemaan omaa kehitystään. Malli painottaa erityisesti yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ulottuvuutta. Malli on vapaasti ladattavissa NEMO (Network of European Museum Organisations) verkkosivuilta osoitteessa <https://www.ne-mo.org/about-us/resources/moi-self-evaluation-tool.html>. Aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen toimeenpano sai vauhtia ulkoministeriön rahoittamasta LIVIND-hankkeesta. LIVIND – Luova ja elävä kulttuuriperintö Pohjoisen ulottuvuuden alueiden voimavarana -hanke vahvistaa elävän perinnön roolia Pohjois-Euroopassa. Mukana on yhdeksän maata Pohjoisen ulottuvuuden alueelta. Hanke jatkuu kesään 2024 asti. Käsin valmistettuun lasiin liittyvään tietoon, tekniikkaan ja taitoon liittyvä hakemus jätettiin vuonna 2022 Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Hakemus on monikansallinen, ja siihen odotetaan ratkaisua Unescolta joulukuussa 2023. Hakemuksen valmistelusta Suomessa vastasi Museovirasto Suomen Lasimuseon ja lasialan yhteisöjen kanssa. Euroopan komissio myönsi Jyväskylän Seminaarinmäen kampukselle Euroopan kulttuuriperintötunnuksen huhtikuussa 2022. Jyväskylän yliopiston Seminaarinmäen kampus tuo esille Suomen ja Euroopan koulujärjestelmän merkitystä tasa-arvoisen ja demokraattisen yhteiskunnan perustana. Museovirasto koordinoi tunnuksen käyttöä sekä hakuprosessia yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa.

Museovirasto alkoi valmistella "Alvar Aallon humaani arkkitehtuuri" -esitystä UNESCO:n maailmanperintölistalle hankerahoituksen varmistuttua. Valmistelutyö edellyttää laaja-alaista asiantuntija- ja sidosryhmäyhteistyötä, ja kestää vuoteen 2025 asti. EN:n kulttuurireittisopimuksen tiekarttatyö valmistui ministeriön johdolla keväällä 2022, ja on parhaillaan lausuntokierroksella.

Museoviraston järjestämien asiantuntija- ja sidosryhmätilaisuuksien osallistujamäärä oli yhteensä 5 060. Vuoden suurimpiin tapahtumiin kuului Museoviraston yhdessä Suomen meriarkeologisen seuran sekä Helsingin yliopiston kanssa järjestämä kansainvälinen meriarkeologian IKUWA7-konferenssi syyskuussa 2022. IKUWA7:n kokosi 248 osallistujaa Helsinkiin. Kyseessä on meriarkeologian kansainvälinen konferenssisarja, joka järjestettiin nyt ensimmäistä kertaa Pohjoismaissa. Konferenssin teemana oli "Delivering the Deep - Visions for the Future". Konferenssi sai erittäin hyvän vastaanoton ja palautteen. Suomalainen meriarkeologinen yhteistyö ja tutkimus saivat myönteistä kansainvälistä huomiota, joka on poikanut kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön tärkeitä yhteydenottoja.

Viranomaispalvelut

Museovirasto palvelee yhteiskuntaa ja kansalaisia vastaamalla kulttuuriperinnön suojelun lakisääteisistä viranomaispalveluista mm. lausuntojen, lupien, tieto- ja asiantuntijapalveluiden, kannanottojen, avustusten käytön seurannan, asiantuntijayhteistyön sekä kehittämishankkeiden avulla.

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	Tietolähteet
Tavoite 1 Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Tutkimuslupien käsittelyaika (arkeologiset kokoelmat), vrk	40	Toteuma 32 Tavoite 40	Toteutuma 104 Tavoite 40	Toteuma 87 Tavoite 40	40	SALAMA
Tutkimuslupien käsittelyaika (MML), vrk	30	Toteuma 12 Tavoite 30	Toteuma 10 Tavoite 30	Toteuma 9 Tavoite 30	30	SALAMA
Kajoamislupien (MML) käsittelyaika, vrk	-	Toteuma 70 Tavoite 60	Toteuma 64 Tavoite 60	Toteuma 54 Tavoite 60	60	SALAMA
Tavoite 2 Sähköisten palveluiden määrä lisääntyy ja käyttöaste on korkea.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Sähköisten palveluiden käyttöaste, %	84 %	Toteuma 80 % Tavoite 82 %	Toteuma 77 % Tavoite 85 %	Toteuma 84 % Tavoite 87 %	88 %	Valtionavustusten haku asiointijärjestelmän kautta

Arkeologisten kokoelmien tutkimuksiin pyydettyjä luvut kyettiin käsittelemään keskimäärin lyhyemmässä ajassa kuin edellisinä vuotena, vaikka tavoitteesta jäätin, huolimatta siitä, että lupia haettiin enemmän. Tutkimuslupien määrää kasvatti koronarajoitusten aiheuttama tutkijapalveluiden ruuhkautuminen. Arkeologisten löytöjen luettelointiviive on vajaa kaksi vuotta. Löytöjen lunastuksia pyrittiin tekemään tehostetusti. Siirto- ja haltuunottohankkeen myötä saatiin lisää resursseja löytöjen luettelointiin, joten myös lunastuspäätöksien määrä sekä lunastussumma kasvoivat.

Muinaismuistolakiin perustuvat tutkimus-, kajoamis- ja hoitoluvat sekä mm. raporttien seuranta ovat merkittävä osa kulttuuriympäristön viranomaistyötä. Lupien käsittely on entisestään nopeutunut ja tehostunut. Tutkimus- ja kajoamislupien valmistelu ja työn laatua tukevat tarkat ohjeistukset. Käsittelyajoissa on saavutettu tavoitteet. Lupapäätöksistä ei ole valitettu hallinto-oikeuteen. Vuoden 2022 lopussa tehtiin päätös Hästö Busö -hylyn suoja-alueesta, joka on lajissaan kuudes, ja ensimmäinen Museovirastossa tehty päätös. Suoja-alueella turvataan merkittävän tutkimuskohteen säilyminen. Luvattomat kajoamiset hylkyihin näyttävät olevan kasvussa. Niiden seuranta tulee jatkossa tiivistää.

Kulttuuriperintöön kajoavien hankkeiden ohjaaminen ja valvominen pitää sisällään suojelukohteiden korjaus- ja muutoshankkeisiin osallistumisen, muinaisjäännostojen tutkimus- ja hoitoluvista päättämisen sekä kulttuuriperintöön liittyvät rikkomus- ja rikosasiat. Restauraointi- ja korjauskohteiden ohjauksessa vuorovaikutuksella ja neuvotteluilla on merkittävä rooli asiakaspalvelun ja lopputuloksen laadun kannalta.

Valtionavustuksia on pyritty siirtämään sähköisen käsittelyn piiriin. Sähköisen käsittelyn aste nousikin hieman vuonna 2022 (84 %) ja ylitti tavoitteen (80 %). Museovirasto aloitti valmistelut uuteen, yhtenäiseen valtionavustusten käsittelyjärjestelmään (VA-digi) siirtymiseksi. VA-digin käyttöönottoprojekti alkoi koulutuksilla ja kypsyysanalyysillä. Vuoden 2023 alussa pilotoitava avustustyyppi valittiin, ja pilotin valmistelu alkoi.

Asianhallinnan osalta palvelukyky on säilynyt hyvänä. Asioiden rekisteröimisen viive on pysynyt 0–1 vuorokauden tasolla, vaikka sekä rekisteröitäviä asioita että saapuvia asiakirjoja on ollut enemmän kuin vuonna 2021. Vuonna 2022 Salama-käyttäjiä ja vastuuvastavalmistajia on muistutettu tehostetusti asioiden ratkaisemisesta ja asiakirjojen liittämistä Salamaan, sillä asianhallintajärjestelmä vaihtuu keväällä 2023.

Vuonna 2022 aloitettiin VirastoVahva-asianhallintajärjestelmän käyttöönottoprojekti, joka jatkuu vuodelle 2023. Syyskuussa 2022 alkaneessa käyttöönottoprojektissa keskityttiin ensimmäisten kuukausien aikana järjestelmän määrittelyihin sekä asianhallinnan ydinryhmän koulutuksiin ja muutoksen hallintaan. Myös Museoviraston nykyisen asianhallintajärjestelmän, SALAMAN asioita ja asiakirjoja valmisteltiin VirastoVahvan käyttöönottoa varten.

Sisäiset palvelut

Sisäiset palvelut varmistavat hyvän hallinnon toteutumisen ja toimintaedellytykset. Sisäiset palvelut tukevat toiminnan suunnittelua ja seurantaa, vastaavat henkilöstö- ja taloushallinnon prosesseista, lakipalveluista, viestinnästä ja markkinoinnista, kiinteistön hoidosta ja ylläpidosta sekä ICT –palveluista.

Hallintopalvelut tuki organisaatiota tarpeellisin ohjeistuksin. Esihenkilöille järjestettiin omia infotilaisuuksia ja tuettiin johtamisen muutoksissa. Henkilöstölle järjestettiin säännöllisesti infotilaisuuksia.

Lakipalvelut antoi oikeudellista neuvontaa viraston kaikille osastoille monipuolisesti eri oikeudenaloilta (erityisesti sopimus-, hankinta-, julkisuus-, tekijänoikeus- kulttuuriympäristö-, kulttuuriesine- ja hallintoasiat). Lisäksi lakimiesresurssia on erityisesti kohdistettu Muinaismuistolainsäädännön uudistusprosessiin.

Henkilöstöpalveluissa sekä talouspalveluissa jatkettiin yhteistyötä valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen Palkeiden kanssa.

Tilapalvelut tuotti viraston toimitilojen käyttäjäpalveluita ja valvoi Museoviraston vuokraustoimintaa. Toimitilahankkeiden valmistelu eteni ja vuoden aikana sekä Kansallismuseon lisärakentaminen, Kansallismuseon peruskorjaaminen, Kokoelmakeskuksen laajentaminen että Sturenkatu 2a:sta luopuminen ovat edenneet.

Museoviraston Markkinointi ja viestintä -yksikkö vastaa viraston viestinnästä, markkinoinnista, julkaisutoiminnan koordinoinnista sekä Suomen kansallismuseon museokohteiden museokaupoista, kokous- ja juhlapalveluista sekä ravintola- ja kahvilakonsepteista. Toimintojen kokonaisuudessa poikkeusvuosi oli haastava, koska koronatilanne vaikutti yleisöpalveluiden järjestämiseen ja niistä viestimiseen oikea-aikaisesti. Etenkin Suomen kansallismuseon museokohteissa ja ohjelmistossa pyrittiin siihen, että toiminta olisi käynnissä ja saavutettavissa aina välittömästi, kun mahdollista, ja siinä laajuudessaan kuin mahdollista. Näin ollen, esimerkiksi markkinointisuunnitelmia ja varauksia muutettiin vuoden mittaan paljon, ja muutosviestinnän suunnittelu ja toteutus oli jatkuvaa. Samanaikaisesti viestintä- ja markkinointitoiminnoissa tuettiin organisaation toimintaa ja toteutettiin vastuualueen ajankohtaiset työtehtävät hyvin.

Tietohallinto oli yhtenä avaintekijänä viraston digitalisaatio-ohjelman (2023–2025) laadinnassa. Ohjelman yksi merkittävä osa-alue on perustietotekniikan parannushanke, jossa pääkumppanina on Valtori. Hanke ajoittuu niin, että vuonna 2022 aloitettiin kokonaisvaltainen suunnittelu sekä toteutettiin yksi pilvisiirtymä-pilotti tuottamaan lisätietoa ja oppia loppuhanketta varten. Suurin osa toteutustyöstä tehdään vuonna 2023 ja mahdolliset jäännöstehtävät sitä seuraavana vuonna. Hankkeen tavoite on luoda perusedellytykset ja tekniset toimintamallit digitalisaation laajamittaiselle edistämiseksi, taata turvallinen ja käyttäjäystävällinen tietotekninen toimintaympäristö sekä vähentää tiedonhallintaan kohdistuvia riskejä.

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Museoviraston henkilötövuosien määrä oli kertomusvuonna 307,3 henkilötövuotta. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 31,8 henkilötövuotta eli 11,5 %. Vuoden lopun tilanteen mukainen henkilöstön määrä oli 289. Vuoden viimeisen päivän henkilölukumäärä nousi 11,6 %.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Museoviraston välisessä tulossopimuksessa on asetettu tavoitearvot kokonaistyötyytyväisyysindeksin ja johtajuusindeksin seuranta varten.

Tavoite Parannetaan työhyvinvointia ja kehitetään osaamista	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2022 toteutuma
<i>Mittari Kokonaistyötyytyväisyys, VM-Baron indeksi</i>	3,83	3,79	vähintään 3,79	3,86
Tavoite Parannetaan johtamista	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2022 toteutuma
<i>Mittari Johtajuusindeksi, VMBaro</i>	3,62	3,57	vähintään 3,70	3,65

Museovirastossa on seurattu työtyytyväisyyden kehittymistä VMBaro-tutkimuksen avulla vuodesta 2008 lähtien. Viraston työtyytyväisyysindeksi on kohonnut merkittävästi seurantavuosien aikana. Viimeisen vuoden seurantajakson aikana kokonaistyötyytyväisyysindeksi on kohonnut vielä lähes kymmenyksen (0,09). Koronapandemia-ajan poikkeuksellisten olosuhteiden päätyttyä palattiin normaaliolosuhteisiin ja työntekijät pystyivät sovittamaan työaikansa joustavasti etä- ja lähitöihin.

Johtajuusindeksiä on seurattu tutkimuksessa vuodesta 2016 alkaen. Johtajuusindeksi nousi hieman edellisestä vuodesta, mutta tulossopimuksen tavoite alitettiin hieman. Kahden VMBaron indeksin osalta saavutettiin koko valtionhallinnon keskiarvoja paremmat tulokset.

Viraston henkilöstövoimavarojen tilaa ja kehittymistä seurataan vuosittain myös henkilöstötilinpäätöksen tunnuslukujen avulla.

Henkilötövuosien määrä oli kertomusvuonna 307,3. Henkilötövuodet nousivat edellisestä vuodesta 31,8 henkilötövuotta (11,5 %). Muinaismuistolain 15 §:n ja 13 §:n velvoittamana ulkopuolisella rahoituksella tuotettujen tutkimusten osuus oli n. 7 htv. TEM:n ja STM:n rahoituksen osuus oli n. 10,4 henkilötövuotta, momenttien 55 ja 52 rahoituksen osuus oli 1,8 htv. Ilman ulkopuolista osoitettua rahoitusta Museoviraston omilla toimintarahoilla toteutettiin n. 288 henkilötövuotta. Kokoelmien siirto Kokoelmakeskukseen -projektiin käytettiin tästä n. 12,5 henkilötövuotta sekä uuteen SIHA-hankkeeseen käytettiin tästä n. 17,2 henkilötövuotta. SIHA-hankkeessa siirretään Museoviraston arkeologiset kokoelmat, kuvakokoelmat sekä arkisto Vantaan kokoelma- ja konservointikeskukseen. Lisäksi virastossa oli useita kansainvälisiä yhteishankkeita (MOI, CHARTER, Veteen vajonneet) ja kausityöntekijöitä oli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna.

Henkilötövuodet jakautuivat rahoituslähteittäin tarkasteltuna siten, että muinaismuistolain 15 § ja 13 § mukaisen rahoituksen osuus oli 2,3 %, TEM:n ja STM:n rahoituksen osuus 3,4 %, momenttien 55 ja 52 0,6 %. Omien toimintamäärärahojen osuus oli n. 93,8 %.

Henkilöstösuunnittelun ja vakiintuneen rekrytointimenettelyn avulla huolehdittiin siitä, että henkilöstöä palkattiin toiminnan ja strategian kannalta keskeisiin tehtäviin. Virastossa on käytössä Valtiolle.fi -palvelun Sisäinen liikkuvuus -osio. Virastossa oli kertomusvuonna käytössä kulttuuri- ja liikuntaetus, saldovapaajärjestelmä sekä työaikapankki.

Henkilöstön määrää, rakennetta ja henkilöstökuluja kuvaavat tunnusluvut

Henkilöstömäärä, rakenne ja henkilöstökulut	2020 Tahti/Kieku	2021 Tahti/Kieku	2022 Tahti/Kieku
Henkilöstön määrä 31.12.	259	259	289
Henkilöstön lukumäärän muutos (%)	-3,3	0,0	11,6
Naisten lukumäärä 31.12.	176	173	194
Miesten lukumäärä 31.12.	83	86	95
Naisten %-osuus	68,0	66,8	67,1
Miesten %-osuus	32,0	33,2	32,9
Kokonaishenkilötyövuodet (htv, Kieku)	274	275	307
Henkilötyövuosien lukumäärän muutos (%)	-0,9	0,7	11,5
Henkilötyövuodet, toimintamenot (htv, Kieku)	264	262	288
Keski-ikä 31.12.	48,5	47,7	47,9
Yli 45-vuotiaiden %-osuus 31.12.	59,0	57,1	58,1
Vakinaiset, lkm 31.12.	197	178	187
Vakinaiset, %-osuus	76,0	68,7	64,7
Määräaikaiset, lkm 31.12.	62	81	102
Määräaikaiset, %-osuus	23,9	31,3	35,3
Kokoaikaiset, lkm 31.12.	236	233	269
Kokoaikaiset, %-osuus	91,1	90,0	93,0
Osa-aikaiset, lkm 31.12.	23	26	20
Osa-aikaiset, %-osuus	8,8	10,0	6,9
Kokonaistyövoimakustannukset, 1000 €	14 396	14 840	16 348
Palkkasumma, 1000 €	12 017	12 245	13 809
Tehdyn työajan palkkojen %-osuus palkkasummasta	78,18	77,96	78,72
Välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista, %	53,24	55,45	54,22

Museovirastossa työskenteli vuoden 2022 viimeisenä päivänä 289 henkilöä. Vuoden lopussa vakinaisia työntekijöitä oli viraston palveluksessa 187 ja määräaikaisia 102. Vakituksia vakansseja Museovirastossa on tällä hetkellä 222, osa vakituisista vakansseista on joko täyttämättä tai henkilö on virkavapaalla. Määräaikaisten työntekijöiden määrä on kasvanut merkittävästi edellisvuodesta projektien ja muuttohankkeiden takia.

Museovirastossa on meneillään kaksi suurta muuttohanketta: SIHA-hanke, jossa arkeologiset kokoelmat, kuvaarkisto ja arkisto siirretään Sturenkadulta Vantaan kokoelma- ja konservointikeskukseen sekä kokoelmien siirto Orimattilan keskusvarastosta Vantaan kokoelma- ja konservointikeskukseen.

Viraston henkilömäärässä esiintyy suuria kausivaihteluita. Kesäkaudella työntekijöitä on huomattavasti enemmän kuin talvikaudella. Heinäkuun viimeisenä päivänä 2022 viraston palveluksessa oli kaikkiaan 395 henkilöä. Kausivaihtelu johtuu siitä, että osa museoista on avoinna vain kesäkaudella ja kesään ajoittuu myös suurin osa määräaikaisista kenttätyöhankeista. Koko vuoden aikana virasto maksoi palkkoja yhteensä 502 henkilölle.

Museovirasto on naisvaltainen työympäristö, 67,1 prosenttia henkilöstöstä on naisia. Naisten suhteellinen osuus on noussut edellisestä vuodesta. Vuoden lopussa henkilöstön keski-ikä oli 47,9 vuotta ja yli 45-vuotiaiden osuus 58,1 prosenttia. Henkilöstön keski-ikä oli noussut 0,2 vuotta ja yli 45-vuotiaiden osuus oli noussut n. 1,8 prosenttia.

Osa-aikaisten osuus laski edellisestä vuodesta. Osa-aikatyötä tekeviä oli vuoden lopulla 20 (6,9 %). Kesäaikana osa-aikatyöntekijöiden määrä on huomattavasti suurempi, koska museoiden avoinna pidon kausihenkilöstö on pääosin osa-aikatyössä. Heinäkuussa 12,2 prosenttia henkilöstöstä oli osa-aikatyössä.

Kertomusvuoden työvoimakustannukset olivat Tahti-raportin mukaan yhteensä 16,348 miljoonaa euroa ja palkkasumma 13,809 miljoonaa euroa. Työvoimakustannukset nousivat edellisestä vuodesta 10,2 prosenttia ja palkkasumma 12,8 prosenttia.

Työhyvinvointia ja osaamista kuvaavat tunnusluvut

Työhyvinvointi ja osaaminen	Tahti/Kieku 2020	Tahti/Kieku 2021	Tahti/Kieku 2022
Työkunnan ja työtyyt.edist., €/htv	276	205	128
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot, tpv/htv (Kieku)	6,1	5,3	7,7
Työterveyshuolto, €/htv (netto)	321,1	496,4	402,6
Poistuma (vakinaiset), % (Kieku)	3,7	5,7	4,2
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, %	0	0	0,7
Koulutustasoindeksi	6,0	6,0	6,3
Henkilöstökoulutus, tpv/htv (Kieku)	1,5	1,9	2,7
Henkilöstökoulutus, €/htv	317,4	609,6	419,0

Vastuu osaamisen kehittämisestä ja viraston yhteisten koulutusten järjestämisestä on Hallintopalvelut-yksiköllä, joka suunnittelee ja kehittää toimintaa yhteistyössä yhteistyötoimikunnan kanssa. Kertomusvuonna henkilökuntaa kehoitettiin tutustumaan ja käyttämään valtion digitaalisen oppimisjärjestelmän eOppivan koulutuksia, koronapandemian jälkeen järjestettiin etäkoulutusten lisäksi myös lähikoulutuksia, mm. ensiapukoulutusta. Koulutustasoindeksi nousi edellisvuodesta tasolle 6,3.

Työkunnan ylläpito ja liikunnan tukemista jatkettiin edellisvuosien tapaan. Työtyytyväisyyden edistämiseen, työkunnan tukemiseen ja virkistystoimintaan käytettiin vuoden aikana yhteensä 128,1 euroa henkilötyövuotta kohti. Henkilökunnalla oli käytettävissä Epassin kulttuuri- ja liikuntaetuus, jota käytti 245 henkilöä. Epassin lounasetuutta käytti 257 henkilöä. Kansallismuseon Vaunuvajassa, Vantaan kokoelmakeskuksessa, Kotkassa ja Sturenkadulla on henkilökunnan käytössä hierontatuolit. Tietokoneisiin ja kännyköihin henkilökunnalla oli myös mahdollista ladata Break Pro -taukoliikuntaohjelma. Henkilöstön käytössä oli myös saldovapaajärjestelmä ja työaikapankki.

Sairaus- ja tapaturmapoissaoloja oli kertomusvuonna 7,7 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Määrä nousi edellisestä vuodesta. Työterveydenhoitoon käytettiin kertomusvuoden aikana 402,6 euroa henkilötyövuotta kohden. Kustannuksista on vähennetty Kelan korvaushakemukseen perustuva palautuksen määrä. Työterveyshuollon kustannukset laskivat edellisestä vuodesta.

Henkilöstökoulutukseen käytettiin vuonna 2022 aikaa 2,7 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Työhyvinvoinnin perusta rakentuu henkilöstön osaamisen ja tehtävien vaatimien edellytysten tasapainolle. Tästä syystä osaamisen kehittämistä tuettiin edelleen voimakkaasti ja henkilöstöä kannustettiin osallistumaan henkilöstökoulutukseen kaikilla osa-alueilla. Valtion digitaalista oppimisympäristöä eOppivaa käytti osaamisen kehittämiseen vuoden 2022 aikana Museovirastossa 96 henkilöä, joista 75 käyttäjää käytti aktiivisesti. Valitettavasti emme saavuttaneet tulossopimukseen asetettua tavoitetta, mikä oli 100 % Museoviraston vakituisesta henkilökunnasta, mutta eOppivan käyttö on kuitenkin yleistynyt vuoden aikana henkilökunnan keskuudessa.

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Valtion vuoden 2022 talousarviossa ja lisätalousarvioissa Museoviraston toimintamenoihin myönnettiin yhteensä 24 181 000 euroa. Rahoitusta lisäsi monivuotiseen *Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen* -hankkeeseen myönnetty 1 530 000 euroa.

Museovirasto sai opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muuta budjettirahoitusta yhteensä noin 21,60 milj. euroa. Tästä muille talousyksiköille siirrettävien siirtomenojen (momentti 29.80.52) osuus oli 3,27 milj. euroa. Museoviraston toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannuksiin ja kunnossapitoon tarkoitettu momentti 29.80.75 oli suuruudeltaan vajaa 0,80 milj. euroa. Momentilta rahoitetaan myös museolaivojen korjaus. Momentille 29.80.20. *Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset*, budjetoitiin 17,26 milj. euroa. Momentti on tarkoitettu Museoviraston hallussa olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannuksiin.

Tulorahoitusta Museovirasto sai maksullisen toiminnan tuotoista 5,82 milj. euroa sekä vuokrista ja käyttökorvauksista vähän alle 1,50 milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat 0,44 milj. euroa.

Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat kaikilta momenteilta olivat yhteensä n. 6,11 milj. euroa. Tästä siirtyneet toimintameno määrärahat olivat 3,39 milj. euroa, momentin 20 määrärahat 1,13 milj. euroa ja momentin 75 määrärahat 0,32 milj. euroa sekä momentin 29.80.50 näyttelypalkkioavustusten myöntämiseen tarkoitettu 1 milj. euroa.

Arvonlisäveromenoarviotilien toteutuma oli n. 7,80 milj. euroa.

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotileille kertyi vuonna 2022 yhteensä 0,92 milj. euroa, josta arvonlisäverotulot olivat n. 0,90 milj. euroa.

Toimintameno määrärahaa oli käytettävissä yhteensä 27,57 milj. euroa, josta vuodelta 2021 siirtynyt toimintameno määrärahaa oli 3,39 milj. euroa. Vuonna 2022 käytettiin 24,66 milj. euroa ja vuodelle 2023 siirtyi yhteensä 2,91 milj. euroa. Siirtyneestä rahasta n. reilu 1,5 milj. euroa on koronaviruspandemiasta johtuvien nettomenetysten korvaamiseksi vuosina 2020–2021 saatua lisätalousarviorahoitusta. Kompensaation turvin oli mahdollista toimia suunnitelmallisesti ja tehokkaasti, millä osaltaan on ollut vaikutuksensa siihen, että museokohteisiin liittyvät tulot ovat pysyneet olosuhteet huomioiden erinomaisella tasolla. Tämän ansiosta kompensatiota saatiin siirrettyä. Siirtynyt toimintameno määrärahaa tarvitaan mm. Kansallismuseon lisärakentamisesta aiheutuvien merkittävien tulovaikutusten kattamiseksi.

Momentilla, 29.80.20. *Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset* oli käytettävissä n. 18,40 milj. euroa, josta käytettiin 17,99 milj. euroa. Vuodelle 2023 siirtyi n. 0,41 milj. euroa.

Veikkausvoittovaroista (29.80.52.) myönnettiin avustuksia vuonna 2022 yhteensä 3,16 milj. euroa talousarvion mukaisesti. Momentilta *Eräät avustukset* (29.80.50.) myönnettiin vuonna 2022 näyttelypalkkioavustuksia tasan 1 milj. euroa talousarvion mukaisesti.

Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannuksiin ja kunnossapitoon sekä pienehköihin uudisrakennushankkeisiin ja museolaivojen korjaustoihin (momentti 29.80.75.) myönnettyjä vuosien 2021–2022 määrärahoja käytettiin yhteensä 1,11 milj. euroa, josta merkittävä osa, n. 0,6 milj. euroa, kohdistui Seurasaaren ulkomuseon Antin talon kunnostukseen. Vuodelle 2023 siirtyi vain n. 0,01 milj. euroa.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Tilikauden 2022 tuotto- ja kululaskelman kulujäämä, joka sisältää myös perityt ja suoritettavat arvonlisäverot, oli 55,38 (49,84 vuonna 2021) milj. euroa ja kasvoi 11,1 % vuodesta 2021.

Toiminnan tuotot vuonna 2022 olivat yhteensä 7,76 (6,72) milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 5,82 (4,96) milj. euroa eli 75,0 % kokonaistuotoista, vuokrat ja käyttökorvaukset olivat 1,50 (1,22) milj. euroa eli 19,3 % kokonaistuotoista ja muut toiminnan tuotot olivat 0,44 (0,54) milj. euroa eli 5,7 % kokonaistuotoista.

Pääsylipputulot olivat 2,98 (2,49) milj. euroa ja ne kasvoivat n. 19,7 % vuodesta 2021. Museokauppatulot olivat 0,51 (0,44) milj. euroa nousten n. 15,9 % edellisvuodesta. Kokoelmapalvelutulot nousivat n. 18,9 % 0,88 (0,74) milj. euroon. MmL 13 ja 15 §:n mukaiset tulot olivat 0,69 (0,78) milj. euroa laskien n. 11,5 % vuodesta 2021.

Tuotot vuokrista ja käyttökorvauksista olivat n. 1,50 (1,22) milj. euroa nousten 22,7 % edellisvuodesta ja vuoden 2019 tasolle.

Toiminnan kulut tilikaudella olivat 52,01 (47,81) milj. euroa ja ne kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 4,20 milj. euroa eli 8,8 %.

Henkilöstökulut olivat 16,73 (14,57) milj. euroa kasvaen edellisvuodesta n. 2,16 milj. euroa eli 14,8 %. Kasvu johtui pääosin merkittävästä, monivuotisesta *Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen* -hankkeesta. Henkilöstökulujen osuus toiminnan kuluista oli 32,2 % (30,5 % vuonna 2021).

Vuokrat olivat 24,39 (23,59) milj. euroa ja ne kasvoivat n. 0,80 milj. euroa eli 3,4 % vuoteen 2021 verrattuna. Vuokrien osuus toiminnan kuluista on peräti 46,9 % (49,3 % vuonna 2021). Suuri osuus johtuu pääosin siitä, että Museovirasto alkoi maksaa vuoden 2014 alusta vuokraa Senaatti-kiinteistöille kiinteistöistä, jotka siirrettiin 1.1.2014 alkaen Museovirastolta valtiovarainministeriön kautta Senaatti-kiinteistöille. Vuokramenot aiheuttavat kovaa menopainetta jatkossakin mm. vuokrien indeksikorotusten kautta.

Palvelujen ostot olivat 8,20 (vajaa 7) milj. euroa ja ne kasvoivat n. 1,20 milj. euroa eli 17,2 % edellisvuodesta. Palvelujen ostojen osuus toiminnan kuluista oli n. 15,8 % (14,6 % vuonna 2021).

Siirtotalouden kulut olivat tilikaudella yhteensä n. 4,2 milj. euroa. Myönnettyjen avustuksien euromäärään vaikutti olennaisesti uusi näyttelypalkkioavustus, jota myönnettiin 1 milj. euroa.

1.7.4. Tase

Vastaavaa

Taseen loppusumma 31.12.2022 oli 10 461 003,74 euroa.

Kansallisomaisuuden tasearvo oli 2,53 (2,48 31.12.2021) milj. euroa kasvaen hieman edellisvuoden lopusta. Aineellisten hyödykkeiden tasearvo oli 1,57 (1,43) milj. euroa, eli kasvua oli 0,14 milj. euroa, eli 10,1 %.

Vaihto-omaisuuden arvo oli tilikauden päättyessä 0,45 (0,41) milj. euroa.

Lyhytaikaiset saamiset olivat 0,94 (0,83) milj. euroa ja ne ovat n. 0,11 milj. euroa, 13,1 %, suuremmat kuin edellisvuonna. Lyhytaikaiset saamiset ovat pääosin myyntisaamisia.

Rahojen, pankkisaamisten ja muiden rahoitusvarojen tasearvo oli 4,85 (3,91) milj. euroa, joka koostuu pääasiassa Museoviraston rahastoista (ks. rahastoista luku 5, liite 13).

Vastattavaa

Valtion pääoma oli -5 860 061,46 euroa. Rahastojen pääomat olivat 4,83 (3,89) milj. euroa (ks. luku 5, liite 13).

Vierasta pääomaa, mikä oli kaikki lyhytaikaista vierasta pääomaa, oli 11,49 (9,15) milj. euroa. Ostovelkoja oli tilinpäätöshetkellä 3,08 (1,28) milj. euroa. Siirtovelkoihin sisältyvä lomapalkkavelka vuoden lopussa oli 2,52 (2,22) milj. euroa. Muut lyhytaikaiset velat, 4,22 (4,04) milj. euroa, muodostuu pääosin siirtotalouden vastikkeettomiin kuluihin liittyvistä veloista, eli myönnettyjen avustusten osasta, jota ei ole vielä maksettu maksunsaajalle.

1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Museoviraston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että Museoviraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä.

Museovirasto hyödyntää valtiovarainministeriön julkaisemaa valtion viraston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevaa suositusta ja siihen perustuvaa arviointikehikkoa sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman valmistelussa.

Museoviraston sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä tehdyn arvion perusteella Museoviraston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta antavat kohtuullisen varmuuden valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädettyjen vaatimusten toteutumisesta.

Riskienhallinta ja varautuminen ovat tärkeitä kehityskohteita. Viraston päivitetty taloussääntö tuli voimaan vuoden alusta. Taloussäännössä ovat toteutuneet talousarvioasetuksen 69 b §:ssä säädetyt vaatimukset ja Valtiokonttorin taloussäännöstä antamat määräykset. Taloussäännön määräyksillä on pyritty estämään ns. vaarallisten työyhdistelmien syntyminen.

1.9. Arviointien tulokset

Organisaatiosta ei tehty vuonna 2022 kokonaisarvioiteja.

1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Väärinkäytöksiä ei havaittu vuonna 2022.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Tässä luvussa esitetään talousarvion toteutumalaskelma ensin tuloarviotilien ja sen jälkeen menoarviotilien osalta. Viimeisenä tässä osiossa esitetään talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä.

Museoviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	702 767,84	898 926	898 926,46	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	702 767,84	898 926	898 926,46	0,00	100
12.	Sekalaiset tulot	1 062 488,70	25 605	25 604,71	0,00	100
12.29.99.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	1 047 401,30	25 605	25 604,71	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	9 701,56				
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	5 385,84				
Tuloarviotilit yhteensä		1 765 256,54	924 531	924 531,17	0,00	100

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
24.	Ulkoministeriön hallinnonala	200 000,00	190 000	0,00	190 000,00	190 000,00	0,00	175 585,80	365 585,80	153 830,21	211 755,59
24.90.68.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	200 000,00	190 000	0,00	190 000,00	190 000,00	0,00	175 585,80	365 585,80	153 830,21	211 755,59
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	6 467,00						0,00	0,00	0,00	0,00
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (arviomääräraha)	6 467,00									
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	51 326 627,77	53 576 767	49 985 218,90	3 517 169,34	53 502 388,24	74 378,55	5 936 917,25	48 409 936,25	44 870 878,64	3 539 057,61
29.01.29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	7 325 642,85	7 796 748	7 796 747,79		7 796 747,79	0,00				
29.80.04.	Museoviraston toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	22 992 000,00	24 181 000	21 272 048,76	2 908 951,24	24 181 000,00	0,00	3 388 005,56	27 569 005,56	24 660 054,32	2 908 951,24
29.80.20.	Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	16 901 000,00	17 264 000	16 855 587,10	408 412,90	17 264 000,00	0,00	1 131 598,86	18 395 598,86	17 987 185,96	408 412,90
29.80.50.	Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)		56 000	43 357,48	12 642,52	56 000,00	0,00	1 000 000,00	1 056 000,00	1 043 357,48	12 642,52
	29.80.50.11. Näyttelypalkkomallin vakinnuttaminen (KPY)		56 000	43 357,48	12 642,52	56 000,00	0,00		56 000,00	43 357,48	12 642,52
	29.80.50.12. Eräät eduskunnan päättämät määrärahat (KPY)							1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	0,00
29.80.52.	Rahapeli-toiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	3 211 984,92	3 267 000	3 232 621,45		3 232 621,45	34 378,55				
	29.80.52.05. Kulttuurin tuotanto ja levitys (KPY)		50 000	47 222,03		47 222,03	2 777,97				
	29.80.52.08. Museot ja kulttuuriperintö (KPY)	3 211 984,92	3 217 000	3 185 399,42		3 185 399,42	31 600,58				
	29.80.52.08.3. Museoviraston avustukset ja Unescon kulttuuriperintösopimusten toimeenpano (KPY)	3 211 984,92									
	29.80.52.08.4. Museoviraston avustukset ja Unescon kulttuuriperintösopimusten toimeenpano (KPY)		3 217 000	3 185 399,42		3 185 399,42	31 600,58				
29.80.55.	Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	97 000,00	173 019		173 019,00	173 019,00	0,00	97 000,00	270 019,00	75 111,73	194 907,27
29.80.75.	Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	799 000,00	799 000	784 856,32	14 143,68	799 000,00	0,00	320 312,83	1 119 312,83	1 105 169,15	14 143,68
	29.80.75.1. Museovirasto (EK)	799 000,00	799 000	784 856,32	14 143,68	799 000,00	0,00	320 312,83	1 119 312,83	1 105 169,15	14 143,68
29.80.95.	Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)		40 000	0,00		0,00	40 000,00				
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	4 330,37		0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30.01.29.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	4 330,37		0,00		0,00	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	44 326,64	133 714	133 713,93		133 713,93	0,00	0,00	133 713,93	133 713,93	0,00
32.30.51.	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	44 326,64	133 714	133 713,93		133 713,93	0,00		133 713,93	133 713,93	0,00
	32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	44 326,64	133 714	133 713,93		133 713,93	0,00		133 713,93	133 713,93	0,00
33.	Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonala	17 728,13	40 989	40 988,73		40 988,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.50.	Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)	8 102,38	8 865	8 864,68		8 864,68	0,00				
	33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	8 102,38	8 865	8 864,68		8 864,68	0,00				
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (arviomääräraha)	9 625,75	32 124	32 124,05		32 124,05	0,00				
	33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	9 625,75	32 124	32 124,05		32 124,05	0,00				
Määrärahatilit yhteensä		51 599 479,91	53 941 469	50 159 921,56	3 707 169,34	53 867 090,90	74 378,55	6 112 503,05	48 909 235,98	45 158 422,78	3 750 813,20

Museoviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2022 valtuudet						Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2023 TA:ssa						
29.80.04. Museoviraston toimintamenot	0	29 250	0	29 250	29 250	0	0	0	1 860	2 275	33 819	37 954	
Aikaisempien vuosien valtuudet	0						0	0	0	0	0	0	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		29 250	0	29 250	29 250	0	0	0	1 860	2 275	33 819	37 954	
29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset	0	0	133 000	133 000	0	133 000	0	0	0	0	0	0	
Aikaisempien vuosien valtuudet	0						0	0	0	0	0	0	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		0	133 000	133 000	0	133 000	0	0	0	0	0	0	
Yhteensä	0	29 250	133 000	162 250	29 250	133 000	0	0	1 860	2 275	33 819	37 954	

3. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2022-31.12.2022		1.1.2021-31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	5 819 743,91		4 958 875,19	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 498 084,25		1 220 856,29	
Muut toiminnan tuotot	<u>440 351,58</u>	7 758 179,74	<u>543 346,82</u>	6 723 078,30
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 725 498,58		1 831 825,28	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-40 294,17		28 527,08	
Henkilöstökulut	16 727 074,01		14 570 634,59	
Vuokrat	24 392 063,27		23 590 003,73	
Palvelujen ostot	8 198 500,94		6 995 505,32	
Muut kulut	641 677,62		377 323,82	
Poistot	<u>364 607,52</u>	<u>-52 009 127,77</u>	<u>417 808,94</u>	<u>-47 811 628,76</u>
JÄÄMÄ I		-44 250 948,03		-41 088 550,46
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	183,94		163,47	
Rahoituskulut	<u>-438,16</u>	-254,22	<u>-36,52</u>	126,95
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>2 697,00</u>	<u>2 697,00</u>	<u>430,08</u>	<u>430,08</u>
JÄÄMÄ II		-44 248 505,25		-41 087 993,43
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl.hyvinvointialuehallinto	1 291 649,26		502 658,37	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	630 643,75		384 797,66	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	1 205 029,26		942 821,95	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	1 013 527,02		279 988,31	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	<u>66 647,00</u>	<u>-4 207 496,29</u>	<u>0,00</u>	<u>-2 110 266,29</u>
JÄÄMÄ III		-48 456 001,54		-43 198 259,72
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonnisäverot	898 926,46		702 767,84	
Suoritettavat arvonnisäverot	<u>-7 820 109,06</u>	<u>-6 921 182,60</u>	<u>-7 340 902,85</u>	<u>-6 638 135,01</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-55 377 184,14</u>		<u>-49 836 394,73</u>

4. Tase

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Muu kansallisuusomaisuus	2 528 877,33	<u>2 528 877,33</u>	2 484 528,53	<u>2 484 528,53</u>
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ		2 528 877,33		2 484 528,53
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	19 968,86		21 602,01	
Rakennelmat	22 091,48		26 584,66	
Koneet ja laitteet	794 425,45		665 786,31	
Kalusteet	655 247,96		633 716,45	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>80 330,31</u>	1 572 064,06	<u>80 330,31</u>	1 428 019,74
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		1 694 048,06		1 550 003,74
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>447 067,88</u>	447 067,88	<u>406 773,71</u>	406 773,71
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	853 174,88		807 712,03	
Siirtosaamiset	70 782,14		17 006,79	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>15 524,42</u>	939 481,44	<u>5 756,67</u>	830 475,49
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	4 681,65		4 681,65	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-224,51		-288,31	
Muut rahat ja pankkisaamiset	4 826 249,98		3 887 661,41	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>20 821,91</u>	<u>4 851 529,03</u>	<u>22 582,99</u>	<u>3 914 637,74</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		6 238 078,35		5 151 886,94
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>10 461 003,74</u>		<u>9 186 419,21</u>

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	27 108 878,62		27 108 878,62	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-30 961 799,64		-31 355 155,89	
Pääoman siirrot	53 370 043,70		50 229 750,98	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-55 377 184,14</u>	-5 860 061,46	<u>-49 836 394,73</u>	-3 852 921,02
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>4 826 249,98</u>	4 826 249,98	<u>3 887 661,41</u>	3 887 661,41
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	998 162,97		970 232,40	
Ostovelat	3 076 988,59		1 281 469,56	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	268 136,88		244 029,38	
Edelleen tilittävät erät	329 191,28		286 661,56	
Siirtovelat	2 603 030,48		2 325 247,99	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>4 219 305,02</u>	<u>11 494 815,22</u>	<u>4 044 037,93</u>	<u>9 151 678,82</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		11 494 815,22		9 151 678,82
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>10 461 003,74</u>		<u>9 186 419,21</u>

5. Liitetiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

- 1) Budjetoinnissa ei ole tapahtunut muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.
- 2) Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa valuuttakurssia.
- 3) Kansallisomaisuudesta ei tehdä poistoja. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöön mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden osalta ei ole tilikauden aikana tehty arvonorotuksia. Hankintamenon määrittelyssä ei ole tilinpäätöksessä tapahtunut muutoksia edelliseen tilinpäätökseen verrattuna.
- 4) Tilikaudelle ei kohdistunut merkityksellisiä aikaisempiin vuosiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja, talousarviotuloja ja -menoja eikä virheiden korjauksia.
- 5) Tilinpäätösvuoden tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tietojen kanssa.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.04. Museoviraston toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	29 710 286,01		29 027 109,44		31 936 060,68				32 415 115,00	
	Bruttotulot	6 718 286,01		7 755 060,68		7 755 060,68				7 755 060,68	
	Nettomenot	22 992 000,00	24 181 000	21 272 048,76	2 908 951,24	24 181 000,00	0,00	3 388 005,56	27 569 005,56	24 660 054,32	2 908 951,24
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (arviomääräraha)	Bruttomenot	9 625,75		32 124,05		32 124,05					
	Bruttotulot	0,00		0,00		0,00					
	Nettomenot	9 625,75	32 124	32 124,05		32 124,05	0,00				

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 3.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 4.

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	14 109 383,36	12 305 632,29
Palkat ja palkkiot	13 857 193,22	12 343 824,50
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	252 190,14	-38 192,21
Henkilösivukulut	2 617 690,65	2 265 002,30
Eläkekulut	2 357 780,86	2 043 814,58
Muut henkilösivukulut	259 909,79	221 187,72
Yhteensä	16 727 074,01	14 570 634,59
Johdon palkat ja palkkiot, josta	800 356,11	736 512,74
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 800,00	1 300,00
Johto	1 400,00	1 020,00
Muu henkilöstö	400,00	280,00

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 6.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 7.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 8.

Liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 9.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit								
	31.12.2022						31.12.2021	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			35 787,00					35 787,00
Taiteen tuki Oy	240		35 703,00	100,00				35 703,00
Luottokunta 7583172	1		84,00					84,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			86 197,00					86 197,00
As Oy Lokkalantie 18	1		41 879,00					41 879,00
As Oy Nordenskiöldinkatu 4	1		44 318,00					44 318,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			121 984,00					121 984,00

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 11.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Museovirastolla ei ole myönnettyjä takauksia tai takuita tilinpäätöksessään 31.12.2022.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	8 976 036,81	9 634 220,28	9 634 220,28	8 074 118,22	62 259 576,84	89 602 135,61
Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
- Päätös MV 132/005/2011 ja TA 2014 1143/2013*	4 377 713,74	4 895 821,02	0,00	0,00	0,00	4 895 821,02
- Päätös MV/9/02.07.00/2013 ja TA 2014 1143/2013**	13 660 797,60	15 854 968,80	0,00	0,00	0,00	15 854 968,80
- Päätös MV/3/02.07.00/2015 ja OKM 7/670/2015**	1 227 483,94	1 297 012,37	1 297 012,37	1 297 012,37	0,00	3 891 037,12
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	19 265 995,28	22 047 802,19	1 297 012,37	1 297 012,37	0,00	24 641 826,94
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	28 242 032,09	31 682 022,47	10 931 232,65	9 371 130,59	62 259 576,84	114 243 962,55
*Kansallismuseon kiinteistöä (ml. maanalaiset tilat) koskeva vuokrasopimus, mom. 29.80.20						
**Kulttuuri- ja nähtävyysskohdekiinteistöjä koskevat vuokrasopimukset, mom. 29.80.20						

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2022	Varat 31.12.2021	Käyttötarkoitus
Antellin kokoelmat ja rahavarat	505 916,31	482 337,29	Rahaston tarkoituksena on huolehtia Antellin kokoelmien hoitamisesta ja kartuttamisesta.
Hvitträsk-rahasto	113 891,94	113 891,94	Rahaston varoja voidaan käyttää eri tavoin Hvitträskin kiinteistön rakennusten, maa-alueen ja museotoiminnan hyväksi.
Museoviraston lahjoitusvarat	4 206 441,73	3 291 432,18	Rahaston varoja voidaan käyttää kulttuuriperinnön vaalimiseen ja eri tavoin Museoviraston ja sen henkilöstön toimintaedellytysten parantamiseen sekä mm. yksittäisiin hankkeisiin kokoelmien kartuttamiseksi, painatustoimintaan ja näyttelyhankkeisiin.
Yhteensä	4 826 249,98	3 887 661,41	

Liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Vera Saarelan säätiö	267 088,69	Säätiön tarkoituksena on Vera Saarelan posliinikokoelman ylläpito ja kartuttaminen.

Liite 15: Velan muutokset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 15.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 16.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 17.

Liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Muinaismuistolain 15 §:n mukaiset suoritteet

	2022	
TUOTOT		
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	694 336,45	
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0,00	
Tuotot yhteensä	694 336,45	
KOKONAISKUSTANNUKSET		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 018,98	
Henkilöstökustannukset	332 771,21	
Vuokrat	17 149,08	
Palvelujen ostot	87 998,89	
Muut erilliskustannukset	44 552,77	
Erilliskustannukset yhteensä	489 490,93	
Tukitoimintojen kustannukset	152 235,73	
Poistot	8 266,22	
Korot	0,00	
Muut yhteiskustannukset	76 913,17	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	237 415,13	
Kokonaiskustannukset yhteensä	726 906,06	
TULOS	-32 569,61	
Tulos, %	96 %	
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki*	0	
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	*	
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki*		
*Hintatukea ei ole ollut käytössä vuonna 2022.		
Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:		
Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmassa olevien muinaiamuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kirjauksissa käytetään kahta erillistä toimintokoodia. Tuloslaskelman tuotot ja erilliskustannukset perustuvat muinaiamuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden toiminnoille kirjattuihin tuottoihin ja kustannuksiin. Henkilöstökustannukset on saatu näille toiminnoille kirjatusta työunneista laskettujen jakopalkkojen mukaisesti. Myös osuus yhteiskustannuksista on kohdistettu tuloslaskelmaan näiden toimintojen osuuksien suhteessa. Muinaiamuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kirjauksissa käytetään myös omia projektiakoodeja. Tarkemmat laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.		

6. Allekirjoitus

Museoviraston tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28. helmikuuta 2023.

Museovirasto

Tiina Merisalo
Pääjohtaja